

**Kröller-
Müller
Museum
jaarverslag
2005**

inhoud

4	Missie
8	- Mission
12	Voorwoord
22	- Foreword
32	Uitgelicht: IM Rudi Oxenaar
36	Tentoonstellingen
52	Collectie en presentatie
56	Wetenschappelijk onderzoek
62	Uitgelicht: schenking en legaat Van Deventer
66	Restauratie-atelier sculptuur
72	Uitgelicht: Marta Pan
76	Restauratie-atelier schilderkunst en werken op papier
80	Uitgelicht: restauratie in ruil voor tentoonstelling
86	Marketing en sponsoring
94	Educatie
98	Uitgelicht: Filosoferen met beelden
100	Pers en publiciteit
108	Uitgelicht: Kijk Uit Attention van Krijn Giezen
112	Technische dienst, gebouwen en installaties
114	Uitgelicht: de renovatie
120	Tuindienst
122	Uitgelicht: Happy Forest - Atelier Van Lieshout
124	Centrale meldkamer en dagbewaking
128	Uitgelicht: Chris Booth
132	Museumwinkel
136	Uitgelicht: Peter Otto
138	Personeelszaken

bijlagen

145	Aanwinsten
225	Bruiklenen
281	Organisatie
281	- Samenstelling personeel
281	- Formatie-overzicht
287	- Ondernemingsraad
288	- Raad van Toezicht
288	- Deelname besturen en commissies
290	- Publicaties
294	Jaarrekening
300	Het Kröller-Müller Museum in cijfers

Het Kröller-Müller Museum is het museum voor de beeldende kunst in de stilte. In de stilte van de natuur, temidden van rust en ruimte. Het biedt zijn bezoekers de kans om, oog in oog met kunstwerken, zich te concentreren op de immateriële kant van het bestaan. Het biedt enerzijds een ontsnapping uit de hectiek van het dagelijks leven, door zijn paradijselijke ligging en zijn befaamde collectie, maar bevordert anderzijds bewustwording van betekenis en functie van beeldende kunst in een moderne maatschappij, door zijn presentaties en publieksbenadering.

Toen het museum in 1938 zijn deuren opende, bepaalde de hoge kwaliteit van drie ingrediënten zijn succes:

beeldende kunst, architectuur en natuur. Deze trits bepaalt nu meer dan ooit het unieke karakter van het museum.

Aan de collectie ligt een bijna honderdjarige verzamelactiviteit ten grondslag. Helene Kröller-Müller volgde een programma waarin begrip werd gekweekt voor de abstraherende, ‘idealistische’ tendensen van de kunst van haar tijd, door oude en nieuwe kunst in één verband te tonen.

Lag bij haar de nadruk op de ontwikkelingen in de schilderkunst, door toedoen van haar opvolgers werd het accent, voor wat betreft naoorlogse ontwikkelingen, verlegd naar de sculptuur en ruimtelijk werk, waarvoor de beeldentuin het middelpunt werd. Belangrijke en unieke constanten in de verzameling zijn: de gelijkwaardigheid van oude en nieuwe kunst, de gelijkwaardigheid van westerse en niet-westerse kunstuitingen, de waardering voor de kunstenaar als denker, het streven naar een niveau dat internationaal meetelt. Constanten in de presentatie van de verzameling zijn: haar laten beleven in het hier en nu, haar aanleiding laten zijn voor de bezoeker om door kijken tot een spi-

rituele ervaring te komen, tonen van historische continuïteit zonder dogmatische instelling of een onwrikbare hiërarchie, tegenwicht geven tegen dominante meningen van het moment, aanzetten tot reflectie over de betekenis van kunst in de maatschappij en in het sociale verkeer.

Het Kröller-Müller Museum wil zich profileren als een toevluchtsoord voor de zoekers van rust en stilte, van authenticiteit, van een geconcentreerde presentatie van kunst in relatie tot architectuur en natuur.

The Kröller-Müller Museum is a museum for the visual arts in the midst of peace, space and nature. It offers visitors the opportunity to come eye-to-eye with works of art and to concentrate on the non-material side of existence. Its paradise-like setting and famous collection offer an escape from the hectic nature of daily life, whilst its displays and exhibitions promote an awareness of visual art's importance in modern society.

When the museum first opened its doors in 1938 three ingredients defined its success: visual art, architecture and nature. Today, more than ever, these qualities continue to dictate the museum's unique character.

The collection has a history of almost a hundred years. Helene Kröller-Müller cultivated an understanding of the abstract, ‘idealistic’ tendencies of the art of her time by exhibiting historical and contemporary art together. Whereas she emphasised the development of painting, in building a post-war collection her successors have focussed upon sculpture and spatial works, centred on the sculpture garden.

The following are important and unique constants within the collection: the equal value of historical, modern and contemporary art; the equal value of Western and non-Western art forms; the appreciation for the artist as philosopher; and world-class ambitions.

Constants within the presentation of the collection are: the experience of the collection in the here and now; making the collection a vehicle for a spiritual experience; displaying a historical continuity free of dogma or rigid hierarchy; providing a counterpoint to the dominant ideology of the time; promoting reflection of the significance of art in society.

The Kröller-Müller Museum is a retreat for those who seek peace and quiet, authenticity and a concentrated presentation of art in relation to architecture and nature.

In januari 2005 neemt, na een lange voorbereidingsperiode, één van de grootste bouwkundige projecten uit de geschiedenis van het Kröller-Müller Museum een aanvang: de restauratie en gedeeltelijke renovatie van de in 1938 geopende vleugel van Henry van de Velde. Vooral het dak van dit deel van het museum is aan een grondige opknappbeurt toe en de gelegenheid is aangegrepen om tevens de beveiliging en de klimaat- en lichtregeling grondig te vernieuwen en het gebouw integraal toegankelijk te maken. De verwachting is dat het museum rond Pasen 2006 weer helemaal beschikbaar is.

Een en ander betekent dat de presentatiecapaciteit van het museum in

2005 onder druk staat. Al vanaf augustus 2004 is een speciale opstelling met de topstukken van de verzameling in de vleugel van Wim Quist te zien onder de titel **DE FAVORIETEN VAN HELENE**.

Daaraan worden in de loop van februari en maart andere presentaties toegevoegd. In de gangen van het museum wordt een ruime keuze getoond uit de verzameling sculpturen, het auditorium wordt omgebouwd tot een bijzondere tentoonstellingsruimte voor tekeningen, sculpturen en schilderijen van Van Gogh en tijdgenoten en in **EEN KEUZE VAN DE DIRECTEUR** worden oude en nieuwe kunstwerken uit de eigen collectie op een poëtische wijze met elkaar in verband gebracht. Kleine, korter durende tentoonstellingen rond schenkingen van Eugène Dodeigne, het echtpaar Sanders en Piet Cleveringa vinden plaats in het prentenkabinet en in de beeldentuin huist in de zomer Atelier Van Lieshout met een uitdagende tentoonstelling onder de titel **HAPPY FOREST**. Het tentoonstellingsprogramma wordt mede mogelijk gemaakt door de zeer gewaardeerde partner van het museum, DaimlerChrysler. Al met al is onze bezoekers een kwalitatief en kwantitatief

volwaardig pakket aangeboden. Meer dan 262.000 mensen komen ons museum bezoeken.

De uitzonderlijke situatie geeft het museum de mogelijkheid om genereuzer met bruiklenen aan derden te zijn dan in normale omstandigheden. In januari loopt een Amerikaanse tournee ten einde van een tentoonstelling met werk uit de eigen collectie langs het Seattle Art Museum en het High Museum te Atlanta. **VAN GOGH TO MONDRIAN: MODERN ART FROM THE KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM** trekt 485.000 bezoekers. Van maart tot september wordt in drie Japanse musea - The National Museum of Modern Art in Tokyo, The National Museum of Art in Osaka en Aichi Prefectural Museum of Art - in nauwe samenwerking met het Van Gogh Museum de expositie **VAN GOGH IN CONTEXT** georganiseerd. De tournee daarvan is een ongekend succes met 1,3 miljoen bezoekers. Gecombineerd bewijzen deze cijfers de enorme aantrekkingskracht van de collectie van het Kröller-Müller Museum. Tenslotte werkt het museum mee aan een prestigieuze tentoonstelling over Van Gogh en Gauguin die vanaf 22 oktober te zien is in het Museo di Santa Giulia te Brescia.

In de beeldentuin gaat veel zorg uit naar het onderhoud, met veel extra werk na de zware sneeuwval in november. Er komen twee beeldbepalende sculpturen bij, die beide op eigen wijze betrekking hebben op de geschiedenis en het landschap van de plek: **Kijk Uit Attention** van Krijn Giezen en **Echo van de Veluwe** van Chris Booth. In het late najaar wordt een begin gemaakt met de reconstructie van het beeldenpaviljoen uit 1966 van Aldo van Eyck. Dit zal op 21 maart 2006 geopend worden. Deze projecten komen tot stand met de steun van de BankGiro Loterij.

De BankGiro Loterij maakt het ook mogelijk om een mooie vroege tekening van Vincent van Gogh te verwerven. Het unieke van deze verwerving is meer nog het feit dat het Van Gogh Museum en het Kröller-Müller Museum gezamenlijk deze aankoop doen, waarvoor ze een 'gebruiksprotocol' maken. Op deze wijze krijgt een nauwe samenwerking op velerlei gebieden een symbolische bekroning. In de loop van het jaar worden nog andere belangrijke werken met steun van de Bank-

Giro Loterij verworven, onder andere van Simon Starling, Stephen Kaltenbach en Atelier Van Lieshout.

Een schitterend legaat van 28 kunstwerken wordt ontvangen uit de nalatenschap van Rudi van Deventer, de zoon van Sam van Deventer, die de vertrouweling van het echtpaar Kröller-Müller was en ook zelf verzamelde. De belangrijke werken van Vincent van Gogh, Georges Seurat, Odilon Redon, Bart van der Leek, Henry van de Velde en anderen zullen bij de heropening van het museum in 2006 voor het eerst getoond worden. Naar aanleiding van de dood van Rudi van Deventer, die een groot liefhebber van het Kröller-Müller Museum en De Hoge Veluwe was, heeft de Sam van Deventer Stichting in december besloten om het archief met betrekking tot de familie Kröller-Müller, dat deze Stichting beheerde, definitief en zonder voorwaarde aan de Stichting Kröller-Müller Museum in eigendom over te dragen. Daarmee is een schat aan tot nu toe ontoegankelijk materiaal beschikbaar gekomen.

De verschillende functies van het museum zijn door de medewerkers met veel elan vervuld. Het marketing- en PR-beleid wordt grondig geactualiseerd. Er is vooral geïnvesteerd in de banden met tour-operators, promotie in binnen- en buitenland, de groepsmarkt, de jaarkaarthouders en lezersacties met gedrukte media. De samenwerking met De Hoge Veluwe, onze natuurlijke partner, krijgt de volle aandacht. Op het gebied van educatie zijn enerzijds heel veel investeringen gedaan in het kader van het in 2006 te openen infocentrum in de voormalige aula van de Van de Velde vleugel, anderzijds zijn er concrete resultaten als een fototentoonstelling aan de bouwhekken over de bouwgeschiedenis van het museum, een doorlopende diapresentatie over de verzamel- en tentoonstellingsgeschiedenis van het museum of de lesmethode voor het basisonderwijs *Filosoferen met beelden*. De restauratoren worden zeer in beslag genomen door het drukke bruikleenverkeer. Naast de grote hierbovengenoemde samenwerkingsprojecten vallen ook de deelname aan de grote Crossart tentoonstelling in Bonn en de bijdrage met werken van De Stijl aan het Rijks-

museum te Schiphol op. In totaal worden 349 werken, waarvan meer dan 30 topstukken, uit de collectie tijdelijk uitgeleend. De diverse activiteiten in het kader van de Stichting Behoud Moderne Kunst, het samenwerkingsverband van Nederlandse musea met moderne kunst in hun verzamelingen, vergen ook veel aandacht. Alle lijsten om de schilderijen van Van Gogh zijn vernieuwd en ook in andere lijsten is veel geïnvesteerd. Op wetenschappelijk gebied wordt gewerkt aan de verdere ontsluiting van het archief (mede met het oog op de wettelijk vereiste overdracht van delen van het archief aan het Gelders Archief), de inventarisatie van de bibliotheek van de Kröller-Müller Stichting, de wetenschappelijke catalogus van de tekeningen van Vincent van Gogh en de geschiedenis van de beeldentuin. Met het Instituut Collectie Nederland (ICN) is een wederzijdse overeenkomst gesloten waarbij het ICN 152 werken in permanent beheer overdraagt aan het Kröller-Müller Museum, dat er op zijn beurt 156 in permanent beheer overdraagt aan het ICN. De allerlaatste vragen met betrekking tot objecten in de verzameling worden opgelost,

zodat het museum nu het exacte aantal voorwerpen in zijn beheer kan noemen: per 31 december 2005 zijn dat er 18.345.

Het budget loopt in de pas met de begroting. Het lukt om met behulp van de revenuen uit de tentoonstellingstournees het weerstandsvermogen op het gewenste minimumniveau te krijgen. In de praktijk blijken de rijkssubsidie en de inkomsten uit entreeheffing de middelen te leveren om de basistaken van het museum op het gebied van behoud en beheer en een deel van de publieksactiviteiten op een aanvaardbaar niveau uit te kunnen voeren. Inkomsten uit sponsoring, bruikleenvergoedingen, projectsubsidies en commerciële activiteiten zullen voor de toekomst de belangrijkste bronnen zijn voor de financiering van de andere activiteiten van het museum, zoals tentoonstellingen, publicaties, aankopen, educatieve activiteiten, PR en marketing. Dit betekent dat het museum, gezien het grillige patroon van deze vier stromen, in beperkte mate in staat is om een volwaardig en goed gepland activiteitenprogramma op deze gebieden te maken voor de komende jaren.

Aan het eind van het jaar overlijden kort na elkaar twee markante figuren uit de geschiedenis van het museum: Drs. Ellen Joosten, van 1963 tot 1981 adjunct-directrice van het Rijksmuseum Kröller-Müller, en Dr. Rudi Oxenaar, van 1964 tot 1990 directeur van het Rijksmuseum Kröller-Müller.

De directie en de Raad van Toezicht vergaderen vier keer gezamenlijk. Bij dit overleg komen onder meer aan de orde: de begroting voor 2006, het collectieplan, het PR- en marketingbeleid en de samenstelling van de Raad. De jaarrekening over 2004 wordt door de Raad goedgekeurd, nadat de Raad met de externe accountant overleg heeft gepleegd. De samenstelling van de Raad van Toezicht wijzigt in 2005 als volgt: mevrouw E.B. Arendsen de Wolff-Everwijn en de heren W. Meijer en P. Struycken nemen afscheid per 1 juli, mevrouw F.M.J. Houben en de heren P. Mackay en A.L. Stal treden toe met ingang van dezelfde datum. Ik ben de afgetreden leden zeer dankbaar voor hun langdurige en constructieve bijdragen aan het toezicht houden op de Stichting.

foreword

Following a long period of preparation, one of the largest building projects in the history of the Kröller-Müller Museum commenced in January 2005: the restoration and partial renovation of the Henry van de Velde wing, which originally opened in 1938. Urgent and extensive repairs to the roof also provided the opportunity to improve security and the climate- and light-control systems and to make the building universally accessible. It is anticipated that the entire museum will re-open to the public again around Easter 2006.

As a result, the space available for displaying works of art in 2005 was under pressure. Since August 2004 there has been a special display of highlights

from the collection in the Quist wing entitled **HELENE'S FAVOURITES**. During February and March other displays were added to this. An extensive selection from the sculpture collection was shown in the museum's corridors, the auditorium was transformed into a special gallery for drawings, sculpture and paintings by Van Gogh and his contemporaries and the exhibition **DIRECTOR'S CHOICE** brought old and new works of art into a poetic dialogue. Small, short-term exhibitions in the print room were devoted to donations from Eugène Dodeigne, Mr and Mrs Sanders and Piet Cleveringa, and in the summer the sculpture garden played host to Atelier Van Lieshout's challenging exhibition entitled **HAPPY FOREST**. The exhibition programme was made possible by the museum's highly valued partner DaimlerChrysler. All in all our visitors have been offered a high-value package both in terms of quantity and quality. More than 262,000 people visited the museum. The relatively limited space available for displaying the collection has allowed the museum to be more generous with loans than would

normally be the case. In January the tour of the exhibition **VAN GOGH TO MONDRIAN: MODERN ART FROM THE KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM** came to an end. The exhibition was shown at the Seattle Art Museum and the High Museum of Art in Atlanta and attracted 485,000 visitors. From March to September the exhibition **VAN GOGH IN CONTEXT** toured three Japanese museums (The National Museum of Modern Art in Tokyo, The National Museum of Art in Osaka and the Aichi Prefectural Museum of Art). Organised in cooperation with the Van Gogh Museum in Amsterdam the exhibition was an unprecedented success with a total of 1.3 million visitors. These combined visitor figures testify to the enormous appeal of the Kröller-Müller Museum's collection. Finally the museum contributed to the prestigious exhibition on Van Gogh and Gauguin, which opened on 22 October at the Museo di Santa Giulia in Brescia.

Much attention has been given to the upkeep of the sculpture garden, with extra work due to the heavy snowfall in November. Two important

sculptures have been added, both of which deal in different ways with the history and landscape of the site: **Kijk Uit Attention** by Krijn Giezen and **Echo of the Veluwe** by Chris Booth. In the late autumn the reconstruction of Aldo van Eyck's sculpture pavilion of 1966 began; it will open on 21 March 2006. All these projects were realised with the support of the BankGiro Loterij.

De BankGiro Loterij has also enabled the museum to acquire a fine early drawing by Vincent van Gogh. Uniquely, this is a joint acquisition with the Van Gogh Museum with an accompanying agreement over usage. This acquisition symbolically crowns the two museums' close collaboration on various projects. During the year other important acquisitions were made with the support of the BankGiro Loterij including works by Simon Starling, Stephen Kaltenbach and Atelier Van Lieshout.

The museum was bequeathed twenty-eight splendid works from the estate of Rudi van Deventer, the son of Sam van Deventer, collector and confi-

dante of Helene and Anton Kröller-Müller. These important works by Vincent van Gogh, Georges Seurat, Odilon Redon, Bart van der Leek, Henry van de Velde and others will be exhibited for the first time when the museum re-opens in 2006. In December following the death of Rudi van Deventer, who had a particular admiration for the Kröller-Müller Museum and the Hoge Veluwe, the Sam van Deventer Stichting made the decision to donate the archive relating to the Kröller-Müller family to the Stichting Kröller-Müller Museum, thus making available a wealth of previously inaccessible material.

The staff of the museum's various departments has done an excellent job. The marketing and PR strategy has been updated with important investments in relationships with tour operators and promotions at home and abroad, the group market, annual card-holders and promotions in newspapers and magazines. Special attention has been paid to our association with the Hoge Veluwe National Park – our neighbour and natural partner. The education department has invested greatly in the information centre that will open in the old

auditorium in the Van de Velde wing in 2006 and has reaped rewards from the photographic exhibition about the museum's history on hoardings surrounding the building site, from an ongoing slide presentation about the history of the museum's collections and exhibitions and from a teaching pack for primary schools *Filosoferen met beelden* (Philosophising with sculptures). The conservation staff has been kept extremely busy preparing works for the many loan requests. In addition to the aforementioned co-productions, the museum has also contributed to the large Crossart exhibition in Bonn and has loaned works by the De Stijl artists to the Rijksmuseum Amsterdam Schiphol. In total 349 works, including 30 masterpieces, have been loaned to other institutions.

The museum has continued its association with the Foundation for the Conservation of Modern Art (SBMK), the cooperative body for Dutch museums with modern art in their collections. All the paintings by Van Gogh were reframed and there was a considerable investment in other frames.

Significant work was done on ordering the archive (in line with the legal requirement to transfer parts of the archive to the Gelders Archief), cataloguing the library of the Kröller-Müller Stichting, the academic catalogue of the drawings of Vincent van Gogh and the history of the sculpture garden. An agreement was reached with the Netherlands Institute for Cultural Heritage (ICN) that the latter would transfer 152 works on permanent loan to the Kröller-Müller Museum and that the museum would in turn give 156 works on permanent loan to the ICN. The final queries relating to the status of works in the collection have now been solved so that the museum can make known that the exact number of works in its care as of 31 December 2005 is 18,345.

Expenditure was in line with the budget. The revenues from touring exhibitions have helped to maintain financial reserves at the desired level. In practice, State subsidies and revenues from entrance fees have provided the means for the museum to perform its basic duties in terms of care and preservation of the collections and to

carry out part of its public activities at a more acceptable level. In the future, income from sponsorship, loan fees, project-based subsidies and commercial activities will be the most important sources of finance for the museum's other activities such as exhibitions, publications, acquisitions, education, marketing and PR. Given the unreliable pattern of such income, the museum will be limited in its ability to prepare a full and well-planned programme of activities in these areas in the years to come.

At the end of the year two prominent figures in the museum's history died in quick succession: Ellen Joosten, deputy director of the Rijksmuseum Kröller-Müller from 1963 to 1981, and Dr. Rudi Oxenaar, director of the Rijksmuseum Kröller-Müller from 1964 to 1990.

The Board of Directors and the Board of Trustees meet four times per year. Matters to be discussed include: the budget for 2006, the collections plan, the marketing and PR strategy and the composition of the Board. The annual accounts for

2004 will be approved by the Board following consultation with the external accountant. The Board of Trustees saw the following changes in 2005: Mrs E.B. Arendsen de Wolff-Everwijn, Mr W. Meijer and Mr P. Struycken resigned membership as of 1 July and were replaced by Mrs F.M.J. Houben, Mr P. Mackay and Mr A.L. Stal with effect from the same date. I would like to extend my gratitude to the departing board members for their long-term and constructive contributions to the supervision of the Stichting Kröller-Müller Museum.

Otterlo, april 2006 **Dr. Evert J. van Straaten**, director

In memoriam Rudi Oxenaar, oud-directeur Rijksmuseum Kröller-Müller

In 1963 wordt Rudi Oxenaar directeur van het Rijksmuseum Kröller-Müller. Hij is 37 jaar en volgt Bram Hammacher op, die na een directoraat van 16 jaar met pensioen is gegaan. Op foto's uit die tijd is een lachende jonge man te zien die er zin in heeft en de indruk wekt beloften waar te willen maken en aan verwachtingen te willen voldoen. - In de eerste jaren moet hij zijn vrijheid bevechten. Oud-directeur Hammacher, adviseur en regent van de Kröller-Müller Stichting en de andere regenten van de stichting, de leden

van de commissie van bijstand en de ambtenaren van het Ministerie van CRM hebben macht en oefenen die bewust uit. Toch worden al in die eerste jaren belangrijke en gedurfde aankopen gedaan, die in een andere richting gaan dan het kwalitatief uitstekende, maar enigszins behoudende beleid van Hammacher. In 1966 bijvoorbeeld het prachtige **Voltri IV** uit 1962 van David Smith en in 1968 dat bekende roze beeld, **Pompadour**, van Anthony Caro uit 1963.

1 Rudi Oxenaar tijdens de opening van Jardin d'émail, 1974, op de foto o.a. met Koningin Beatrix

2 opening van Jardin d'émail, 1974, op de foto met o.a. Jean Dubuffet

3 toespraak tijdens de opening van Jardin d'émail, 1974

Hij begint op dreef te komen als hij samen met Wim Beeren aan de slag gaat voor de Sonsbeek tentoonstelling van 1970, die uiteindelijk in 1971 gemaakt wordt. Hij komt in contact met de kunstenaars die verantwoordelijk zijn voor de artistieke revoluties van de jaren '60, de kunstenaars

van de conceptuele kunst, van de minimal art, van de land art en van de arte povera. Zijn ontmoeting met Richard Serra en het samenwerken met deze kunstenaar, dat resulteert in de indrukwekkende werken **Spin Out**, in 1972, en **One**, in 1988, heeft Oxenaar vleugels gegeven. Het markeert een ontwikkeling in het museum waarbij met kunstenaars wordt samengewerkt om speciale projecten voor de beeldentuin te ontwikkelen.

Zijn heerlijkste tijden heeft hij waarschijnlijk beleefd door, samen met Wim Quist en zijn zeer onlangs overleden adjunct-directrice Ellen Joosten, de uitbreiding van het museum begin jaren '70 te realiseren. Ook hier kan hij, in zijn rol van opdrachtgever, zijn ideeën over de hoekige relatie tussen het natuurlijke en het kunstmatige met een waardige architect in de praktijk brengen. Het resultaat heeft niets van zijn kracht verloren.

Oxenaar gaat in 1990 met pensioen, na een directoraat van 27 jaar. Hij is de ideale bewaarder geweest van het materiële en geestelijke erfgoed van het echtpaar Kröller-Müller. Er is ook na zijn pensioen

4 Rudi Oxenaar neemt afscheid als directeur, 1990, op de foto met o.a. Jaap Bremer

5 25-jarig jubileum van directeur Oxenaar, 1988, op de foto met o.a. Prins Claus

veel contact geweest tussen hem en de nieuwe directeur Van Straaten. Tot op het laatst komt hij regelmatig naar het museum.

Deze tekst is gebaseerd op de toespraak van directeur Evert van Straaten tijdens de begrafenis.

De afdeling wetenschappelijk onderzoek houdt in zijn laatste levensjaar zes interviews met Oxenaar, om zijn bijdrage op te tekenen voor het boek over de beeldentuin. Centraal bij dit alles staan steeds de geschiedenis, de betekenis en de toekomst van de beeldentuin.

Op de dag van zijn begrafenis maakt de rouwstoet een ronde door het park en langs het museum, waar het personeel hem de laatste eer bewijst. De landelijke pers besteedt veel aandacht aan het overlijdensbericht in de vorm van in memoria.

tentoonstellingen

In het jaar 2005 lopen drie tentoonstellingen door vanaf het voorgaande jaar. Er worden in het museum dit jaar vijf nieuwe presentaties gemaakt. Buiten het museum is er één tentoonstelling die doorloopt vanaf 2004 en zijn er vier nieuwe tentoonstellingen met werken uit de Kröller-Müller collectie.

6

DE FAVORIETEN VAN HELENE

10.08.2004 t/m 01.09.2005 verlengd t/m 26.03.2006

Na de succesvolle tentoonstelling **VINCENT & HELENE** presenteert het Kröller-Müller Museum **DE FAVORIETEN VAN HELENE**. Een

tentoonstelling met de favoriete schilderijen en kunstnijverheid van Helene Kröller-Müller met topstukken van onder andere Vincent van Gogh, Henri Fantin-Latour, Theo van Rijsselberghe, Jean Metzinger, Juan Gris, Paul Signac en Georges Seurat. In twintig vitrines worden foto's getoond van interieurs van de verschillende huizen waarin Helene Kröller-Müller heeft gewoond. Deze worden gecombineerd met objecten die in het interieur hebben gestaan en soms op deze foto's te zien zijn: kunstnijverheid en kleinplastiek van Joseph Mendes da Costa, Johan Altorf, John Rådecker, Joseph Czaky en George Minne,

Chinese jade, Griekse vazen en een zilveren servies van Frans I Zwollo. In de tentoonstelling wordt mede aan de hand van foto's uit het privé-archief van Helene een beeld geschetst van de ontwikkeling van haar collectie en haar persoonlijke smaak.

DIER OP PAPIER**04.09.2004 t/m 16.01.2005**

Het museum toont werken van zes verschillende kunstenaars die het dier als onderwerp hebben voor hun tekeningen, collages en grafiek. **DIER**

OP PAPIER toont werken die weinig te zien zijn van Albrecht Dürer (1471-1528), Francesco de Goya (1746-1828), Wouter van Troostwijk (1782-1810), Odilon Redon (1840-1916), Joseph Teixeira de Mattos (1892-1921) en Carel Visser (1928).

De tentoonstelling laat zien dat deze kunstenaars vanuit verschillende invalshoeken het dier als thema hebben toegepast in hun werk. Soms verbeelden dieren op kritische wijze de maatschappij, dan weer zijn de kunstwerken gemaakt van dierlijke materialen. De uiteenlopende beweegredenen van de kunstenaars voor het onderwerp staan centraal, waardoor het mogelijk is om kunstenaars uit verschillende perioden samen te brengen.

JÚLIA VENTURA, MARKED PRINTED EXPOSED

27.11.2004 t/m 20.02.2005

In samenwerking met het Museu de Arte Contemporânea de Serralves uit Porto toont het Kröller-Müller Museum werk van de Portugese kunstenaar Júlia Ventura (1952). Voor de eerste keer tonen beide musea met deze tentoonstelling een overzicht van haar oeuvre als een complex geheel.

Júlia Ventura heeft het grootste deel van haar werkzame leven als kunstenaar verdeeld tussen Amsterdam, Lissabon en haar atelier in Tomar. Ze maakt sinds het begin van de jaren '80 deel uit van zowel de Nederlandse als de Portugese

kunstwereld, hoewel ze in de jaren tachtig voornamelijk in Nederland exposeerde. Haar werk wordt in beide landen erkend als een belangrijke bijdrage aan de discussie over welke rol het (fotografische) beeld kan spelen als onderzoeksinstrument naar vragen van representatie en het Zelf. Het werk maakt deel uit van belangrijke collecties, zowel particuliere als institutionele, maar de grote reikwijdte, de diversiteit en de samenhang van haar werk zijn tot nu toe voor het publiek grotendeels verborgen gebleven.

EUGÈNE DODEIGNE

22.01 t/m 08.05.2005

12

13

14

De Franse kunstenaar Eugène Dodeigne (1923) schenkt een kunstwerk aan het museum. Het wordt in de beeldentuin geplaatst. De nieuwe aanwinst **Sept** (1993) - zeven figuren gehouwen uit Belgisch hardsteen van elk ongeveer 2,5 meter hoog - creëert een eigen, magische sfeer op een ietwat afgelegen plek. In de tuin stond al het kunstwerk **Homme et femme** (1964) van zijn hand, dat het museum aankocht in 1964.

In het prentenkabinet van het museum is een presentatie te zien van negentig terracotta modellen en 17 houtskooltekeningen van Eugène Dodeigne, die eveneens onderdeel zijn van de schenking.

12, 14 tentoonstelling EUGÈNE DODEIGNE

13 **Sept**, Eugène Dodeigne, 1993

EIGEN COLLECTIE – EEN KEUZE VAN DE DIRECTEUR

12.03 t/m 31.12.2005 verlengd t/m 02.04.2006

In de tentoonstelling **EIGEN COLLECTIE - EEN KEUZE VAN DE DIRECTEUR** wordt oude en nieuwe kunst op ongebruikelijke wijze met elkaar in verband gebracht. Op het eerste gezicht lijkt het te gaan om een traditionele chronologische ordening van bekende en minder bekende werken uit de verzameling, van de late middeleeuwen tot rond 1940.

De opstelling wordt echter doorsneden door werken van de Amerikaanse kunstenaars Ellsworth Kelly en Carl Andre. Dichtregels en

literaire citaten die de thema's in de verschillende segmenten benadrukken, vormen een wezenlijk onderdeel van de tentoonstelling. Directeur Evert J. van Straaten over zijn keuze: 'De bezieling van de materie en de ontwikke-

ling van de zeggingskracht van de artistieke beeldmiddelen als kleur, vlak, vorm en lijn, zijn tot op de dag van vandaag kernactiviteiten van kunstenaars. De kunstenaars van de moderne tijd zijn vaak specialisten geworden, die, voortbouwend op de verworvenheden van hun voorgangers, maximale zeggingskracht willen bereiken met minimale middelen. Voor mij is Kelly de meester van de kleur, door hem zo veel mogelijk te beroven van zijn materiële karakter, en Andre de meester van de materie, door haar zoveel mogelijk nadruk te geven door simpele herhaling. Dat zijn twee belangrijke uitersten tussen een baaierd van standpunten. Deze opstelling is één mogelijke keuze uit velen om van de kunst te leren en te genieten'.

SCHENKING CLEVERINGA

14.05 t/m 04.09.2005 verlengd t/m 06.11.2005

Een presentatie van de schenking van verzamelaar Mr. P. Cleveringa wordt getoond in het prentenkabinet. Het gaat om 17 werken die

door Cleveringa aan het museum zijn geschonken, gecombineerd met andere werken van dezelfde kunstenaars uit de verzameling van het museum.

Piet Cleveringa (1917) doorloopt een lange bestuurlijke en ambtelijke loopbaan en gaat in 1981 met pensioen als chef van de Directie Politie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Daarvoor en daarna is hij een hartstochtelijk liefhebber van het toneel en van de hedendaagse beeldende kunst. Hij heeft vanaf de jaren zestig een indrukwekkende verzameling bijeengebracht, die hij vervolgens weer in onderdelen aan verschillende openbare instanties heeft geschonken, zoals het Instituut Collectie Nederland, het Stedelijk Museum De Lakenhal te Leiden en het Prentenkabinet van de Universiteit van Leiden. Cleveringa ontwikkelt zijn liefde voor en kennis van de beeldende kunst door werken aan te kopen, die hem fascineren. Hij is een estheet voor wie gevoelig materiaalgebruik het belangrijkste is, maar die zich ook graag laat uitdagen door ‘een boeiend schouwspel’. Omdat hij het genieten van kunst wil delen met anderen, schenkt hij zijn verzameling aan openbare collecties.

Het Kröller-Müller Museum is Cleveringa zeer dankbaar voor het werk van kunstenaars uit zijn verzameling die al in het museum vertegenwoordigd waren. Daarmee worden extra accenten gelegd bij kunstenaars die Cleveringa's voorkeur hebben: Phillip King, Jiro Sugawara, Ad Dekkers, Krijn Giezen, Jan van Munster, Jan Schoonhoven, Henk Visch, Auke de Vries, Sjoerd Buisman en R.W. van de Wint.

ATELIER VAN LIESHOUT: HAPPY FOREST

04.06 t/m 02.10.2005 verlengd t/m 23.10.2005

Deze zomer is een groot deel van de beeldentuin van het Kröller-Müller Museum omgetoverd tot Atelier Van Lieshouts **HAPPY FOREST**. Zowel het grote evenemententerrein als het aangrenzende bos is ingericht met een dertigtal kunstwerken van Atelier Van

Lieshout (AVL). De kleurige sculpturen in combinatie met mobile homes en andere bijzondere kunstwerken zorgen voor een spannende ontdekkingsstocht voor de bezoeker.

Atelier Van Lieshout is een multidisciplinair kunstbedrijf dat zich bezighoudt met het ontwerpen en produceren van hedendaagse kunst, design, en architectuur. De werken van AVL zijn zowel in het binnen- als buitenland bekend. In

1995 is AVL opgericht door Joep van Lieshout, om te benadrukken dat de verschillende kunstwerken tot stand komen door een team van

mensen. AVL heeft een groot aantal kunstwerken gemaakt variërend van mobile homes, modulaire badkamers en keuken units, sculpturen, grote installaties van steiger-materiaal tot andere functionele kunstobjecten. De meeste van deze werken zijn

vervaardigd uit fel gekleurd polyester dat niet alleen praktisch toe te passen is maar tevens ook het handelsmerk is van AVL.

20

HAPPY FOREST is samengesteld uit een aantal werken dat met name het autarkische karakter van de werken van AVL benadrukt. De mobile units bezitten als kunstwerk allemaal een gebruiksfunctie die gericht is op een zelfstandig en zelfvoorzienend bestaan. Zo is het

evenemententerrein ingericht met onder andere de **Mobile Home voor het Kröller-Müller, Workshop for Weapons and Bombs** en een volledige **Pioniersset**. Het aanliggende bos is ingericht met orgaansculpturen en kleinere leefunits.

DE COLLECTIE SANDERS

12.11.2005 t/m 12.03.2006

Het prentenkabinet is ingericht met een verrassende diversiteit aan sculpturen, reliëfs, foto's en tekeningen, alle afkomstig uit de collectie Sanders en thans behorend tot de museumcollectie.

De collectie Sanders staat voor het echtpaar Ida en Piet Sanders. Al ruim vijftig jaar lang volgen zij de nieuwste ontwikkelingen in kunst en cultuur in binnen- en buitenland op de voet. Zij zijn hartstochtelijke verzamelaars van eigentijdse kunst, waarbij tot op de dag van vandaag hun interesse vooral uit-

gaat naar jong veelbelovend talent, dat door hun aankopen stimulans en steun ondervindt.

‘Kunst moet gezien worden’ is het motto van Ida en Piet Sanders. Dat is de reden dat zij regelmatig delen van hun verzameling aan Nederlandse musea schenken, daar waar het een inhoudelijk aanvullende betekenis heeft. Aan het Kröller-Müller Museum zijn in de loop der jaren ruim honderd werken geschonken, een verrijking van de collectie waar het museum hen bijzonder dankbaar voor is.

22

De presentatie volgt in grote lijn de chronologie van de verzameling, te beginnen bij de jaren negentig en vandaar terug naar vroegere jaren. Te zien is: uit de jaren negentig werk van de Amerikaan David Mach (1956) en de Nederlanders Peer Veneman (1952) en Heringa/Van Kalsbeek (1962/1966) en uit de jaren vijftig werk van de

Nederlanders Constant (1920-2005) en Karel Appel (1921), van de Amerikaan Shinkichi Tajiri (1923) en de Deen Robert Jacobsen

23

(1912-1993). Parallel aan deze internationaal georiënteerde kunstcollectie verzamelde en schonk het echtpaar Sanders kunstvoorwerpen uit onder andere Afrika, Oceanië, Peru en Mexico. Daarvan zijn enkele werken in de presentatie opgenomen.

VAN GOGH IN CONTEXT

22.03 t/m 25.09.2005

**National Museum of Modern Art Tokyo,
National Museum Osaka en Aichi Prefectural Museum
of Art in Nagoya (Japan)**

VAN GOGH IN CONTEXT is een reizende tentoonstelling langs bovengenoemde drie musea in Japan, georganiseerd in samenwerking met het Van Gogh Museum.

De Japanse tournee duurt in totaal een half jaar en bestaat hoofdzakelijk uit schilderijen en tekeningen van Vincent van Gogh, waarvan 27 uit het Van Gogh Museum en 21 uit het Kröller-Müller Museum.

MONDRIAAN & DE STIJL

24.03 t/m 09.08.2005

Rijksmuseum Amsterdam Schiphol

Tien topstukken, waaronder schilderijen van Mondriaan, Van der Leek en Van Doesburg, uit de collectie van het Kröller-Müller Museum zijn te zien in het Rijksmuseum Amsterdam Schiphol. Het is voor het eerst dat een ander Nederlands museum zijn publiekslievelingen toont op Amsterdam Airport Schiphol.

VAN GOGH BIS BEUYS

12.08 t/m 06.11.2005

Kunst und Ausstellungshalle Bonn (Duitsland)

Dit jaar is een eerste tentoonstelling georganiseerd, opgebouwd rond een aantal topstukken van alle participerende musea aan het Crossart project, het samenwerkingsverband tussen Nederlandse en Duitse musea in het grensgebied. Het Kröller-Müller Museum levert 29 werken,

waaronder sleutelstukken uit de beeldencollectie, zoals de Strassenbahnhaltestelle van Joseph Beuys, werk van Judd, Andre, Maillol, Brancusi en Giacometti.

**VAN GOGH TO MONDRIAN, MODERN ART
FROM THE KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM
19.10.2004 t/m 16.01.2005**

High Museum Atlanta (VS)

De tentoonstelling in Atlanta toont werk van onder andere Vincent van Gogh, Piet Mondriaan, Bart van der Leek, Juan Gris, Georges Seurat, Paul Signac, Fernand Léger en Odilon Redon. Dezelfde tentoonstelling is hiervoor te zien in het Seattle Art Museum (SAM), van 29 mei tot en met 12 september 2004.

GAUGUIN-VAN GOGH, L'AVVENTURA DEL COLORE NUOVO

22 .10.2005 t/m 19.03.2006

Museo di Santa Giulia te Brescia (Italië)

Voor deze tentoonstelling geeft het Kröller-Müller Museum 16 schilderijen van Vincent van Gogh in bruikleen, waarmee het museum tevens de grootste bruikleengever is. Met in totaal meer dan 150 werken van Van Gogh en Gauguin wordt met deze tentoonstelling voor het eerst in Italië een afgewogen overzicht gegeven van de ontwikkeling van beide kunstenaars die zo belangrijk zijn geweest voor de laat 19de-eeuwse schilderkunst. De tentoonstelling wordt georganiseerd door Linea d'Ombra.

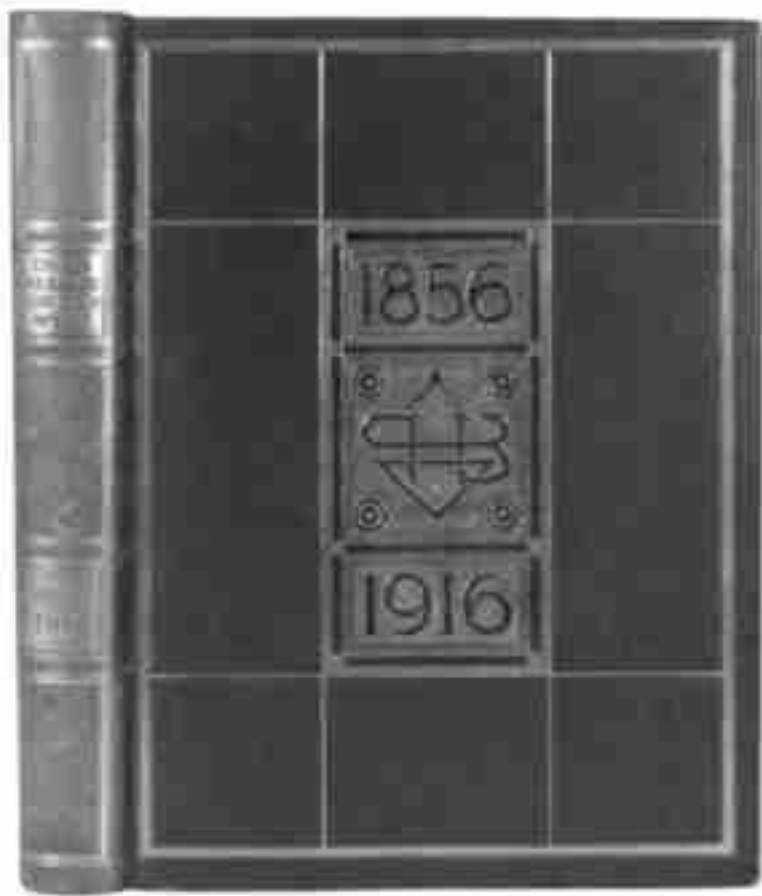
collectie en presentatie

De veelheid van activiteiten van de verschillende onderafdelingen is groot en vergt veel onderlinge samenwerking en afstemming, zowel binnen de afdeling collectie en presentatie als met de afdeling bedrijfsvoering en met externen. Dit gebeurt in een wekelijks (beleids)-overleg, een tweewekelijks planningsoverleg en projectgroepen (museumbreed). Daarnaast is een tweemaandelijks bijeenkomst opgestart waarin een van de medewerkers (of een gast) een eigen project/onderwerp toelicht. Dit alles heeft ertoe bijgedragen dat de afdeling nu een hecht team vormt. - De afdeling werkt aan vier van de vijf kerntaken van het museum zoals die in de definitie van de ICOM (International Committee of Museums) is geformuleerd: onderzoeken, behouden, presenteren en informeren. De vijfde kerntaak - verwerven - valt onder de verantwoordelijkheid van de directeur.

De meest zichtbare activiteiten van het museum voor het publiek zijn presenteren door middel van tentoonstellingen en informeren door middel van publicaties en educatieve programma's.

30

30 K.P.C. de Bazel, *Dr. H.P. Berlage en zijn werk*, Rotterdam 1916, uit de bibliotheek van mevrouw Kröller-Müller

Een deel van het werk van de afdeling speelt zich achter de schermen af, maar is daarom niet minder belangrijk: zorg voor de collecties in depot, conservering en restauratie van individuele kunstwerken en onderzoek en registratie. Deze basis maakt presentaties en publicaties mogelijk.

In 2005 staat het hele museum in het teken van de renovatie van de Van de Velde vleugel. Door de aanpassingen van de tentoonstellingsruimtes is het museum erin geslaagd het bezoekersaantal ondanks de gedeeltelijke sluiting op peil te houden. Bezoekers zijn tevreden over het aanbod in het museum. Ter illustratie een enthousiaste reactie van een bezoeker per email: ‘Een kort berichtje om onze bewondering uit te spreken voor de twee tijdelijke tentoonstellingen vanwege de renovatie. Beide, **EEN KEUZE VAN DE DIRECTEUR** en **DE FAVORIETEN VAN HELENE**, geven een prachtig overzicht en laten de schilderijen goed uitkomen. Mooie lijsten om de Van Gogh’s; prachtige paarse achtergrondkleuren; alles goed opgehangen. Voor het eerst spraken de Mondriaans ons echt aan. Met dank voor een paar fijne uren’.

wetenschappelijk onderzoek

In 2005 is er door de afdeling gewerkt aan langlopende en kortlopende projecten. Centraal staan de ontsluiting van verschillende archiefprojecten en de voortgang van twee bestands-catalogi. - **Langlopende projecten** Vanaf 2001 zijn

verschillende archiefprojecten opgestart ten einde het Kröller-Müller-archief op zorgvuldige manier te herordenen en te ontsluiten. Er is behoefte om dit materiaal spoedig beschikbaar te hebben voor onderzoek. Bovendien is er een verplichting van overheidswege om vanaf 1 januari 2006 het archief van het Rijksmuseum Kröller-Müller over te dragen aan het Gelders Archief. De aanpak van het archief valt uiteen in twee deelprojecten: de periodes 1900-1945 en 1945-1990.

Het ontsluiten van het historisch archief (tot 1945) is, geheel volgens planning, in december afgerond. Nabestaanden van het echtpaar Kröller-Müller hebben regelmatig interessante informatie aangereikt uit fotoalbums of brieven.

Een belangrijke kern binnen het archief 1945-1990 wordt gevormd door het collectie-archief, waarin per kunstwerk alle correspondentie en documentatie terug te vinden is. Naar verwachting zal het project in 2006 gereed zijn.

Ook het archief van de afdeling bedrijfsvoering wordt opgeschoond en ondergebracht in het bestaande orderingsplan. Belangrijke archiefstukken over algemene zaken, beheer van het gebouw, financiën en personeelszaken zijn op deze manier toegevoegd.

De deelprojecten zullen worden vastgelegd in een Rijksmuseum Kröller-Müller-archiefinventaris die in de loop van 2006 formeel zal worden overgedragen aan het Gelders Archief.

In aansluiting op de bestandscatalogus van de schilderijen van Van Gogh is in 2003 een projectplan opgesteld voor het vervolg: een bestandscatalogus van de tekeningen. Vanaf 2003 moet de financiering voor gast-onderzoekers grotendeels gefinancierd worden door externen. Sponsorwerving vraagt de nodige tijd en daarom is de einddatum van onderzoek en publicatie gepland in het najaar van 2006.

De Stichting Herinneringsfonds Vincent van Gogh honoreert eind 2003 de subsidieaanvraag voor het onderzoek met een aanzienlijke bijdrage, waarmee het project in januari 2004 officieel van start kan gaan. In 2005 verrast het fonds het museum met een extra subsidie ter ondersteuning van het onderzoek. Aan het einde van het jaar zijn alle 183 werken op papier van Van Gogh na ruim 20 jaar opnieuw aan een uiterst gedetailleerd onderzoek onderworpen en ontwikkelen zich tijdens dit onderzoek nieuwe visies op bestaande interpretaties en dateringen.

Ruim veertig jaar na de opening in 1961 is het moment aangebroken om de geschiedenis van de beeldentuin in kaart te brengen. De beeldentuin is naast de Van Gogh-collectie de tweede belangrijke pijler van het Kröller-Müller Museum. Tot op heden bestaat er geen publicatie over de tuin. Een bestandscatalogus in de vorm van een goed gedocumenteerd boek in een Nederlandse, een Engelse en Duitse editie is het einddoel van het project. Bijzonder blij is het museum met de royale ondersteuning van het Bouwfonds Cultuurfonds. Hiermee is een stevige basis gelegd voor verdere financiering van het project.

Het VSBfonds houdt een indrukwekkende bijdrage gereserveerd tot het moment waarop het dekkingsplan rond is. De Getty Foundation heeft een tweede subsidie-aanvraag ontvangen, bestaande uit een zeer uitgebreid onderzoeksplan en een gedetailleerde begroting. Deze aanvraag is voor de laatste ronde genomineerd.

De coördinator marketing en sponsoring van het museum zet zich in om het boek over de beeldentuin van het Kröller-Müller Museum gerealiseerd te krijgen.

Beide bovengenoemde publicaties zijn een belangrijke stap voorwaarts in het bewaren en verspreiden van betrouwbare gegevens. De beide boeken zullen dan ook een waardevolle bron worden voor gegevensregistratie in onze collectiedatabase TMS. Verder worden in TMS gedurende het jaar en passant steeds gegevens (de bibliotheek mevrouw Kröller-Müller, Collectie Sanders, Collectie Van Deventer) toegevoegd en verbeterd.

Korte projecten In april van dit jaar is een medewerker op projectbasis aangetrokken om de bibliotheek van mevrouw Kröller-Müller

te inventariseren, te beschrijven en in te voeren in de geautomatiseerde collectiecatalogus (TMS). Het project is een goed gedocumenteerd, verrassend mooi geheel geworden en draagt bij aan de ontsluiting van het archief van de Kröllers.

Naar aanleiding van de schenking van het echtpaar Sanders (*zie ook Tentoonstellingen, p.36*) wordt het bijbehorende geschonken archiefmateriaal onderzocht.

Al geruime tijd bestaat de wens om over een actuele audio-visuele presentatie over het museum te beschikken.

Samen met de coördinator educatie is een plan ontwikkeld en een script

geschreven.

Het beeldverhaal, voor een groot deel gebaseerd op archiefbeelden uit het museum, is nog in bewerking. De productie zal in het voorjaar van 2006 klaar zijn.

In opdracht van de Begeleidingscommissie Jachthuis St. Hubertus wordt een onderzoeksplan geschreven voor het

Jachthuis. Het museum, zelf lid van de Begeleidingscommissie, neemt de begeleiding van het project op zich.

Kennisvermeerdering Behalve aan de bovenbeschreven projecten wordt een belangrijk deel van de werktijd besteedt aan diensten aan derden. Kunstenaars die in de jaren zestig tot de avant-garde behoorden, zijn nu onderwerp van onderzoek bij universiteiten en andere opleidingen in binnen- en buitenland. Daarom wordt het museum regelmatig benaderd met vragen in het kader van een nieuw uit te brengen catalogue raisonné of onderzoek naar de betekenis van het oeuvre van een kunstenaar uit deze periode.

Tot slot zijn er de contacten met universiteiten en collegae, worden lezingen en symposia bijgewoond of verzorgd, en worden musea en galeries bezocht. Op meer en minder formele wijze worden de jongste ontwikkelingen binnen de kunstgeschiedenis en de hedendaagse

kunst gevolgd en wordt naar buiten toe kenbaar gemaakt waar het Kröller-Müller Museum anno 2005 en daarna voor staat.

De schenking en het legaat Van Deventer

Het jaar 2005 zal de geschiedenis in gaan als het jaar waarin de veel besproken, bijna legendarisch geworden ‘kist van Van Deventer’ door de Stichting Sam van Deventer aan het museum wordt overhandigd. J.S.R.(Sam) van Deventer is als vertrouweling van de familie Kröller en als directeur (1940-1945) nauw verbonden met de ontstaansgeschiedenis van het museum. - In december vindt de overdracht van de kist plaats. Naast meer dan tweeduizend brieven van mevrouw Kröller-Müller aan Sam van Deventer, bevat de kist een aanzienlijke hoeveelheid persoonlijke en zakelijke documenten, waaronder correspondentie met diverse hoofdpersonen uit de geschiedenis van het museum, notitieboeken, financiële stukken en foto's van de firma Müller & Co, archiefmateriaal dat tot nu toe ontoegankelijk was.

Daarnaast laat Sams zoon Rudi het museum een legaat na bestaande uit 28 kunstwerken, representatief voor de verzameling van Sam van Deventer, die naadloos aansluiten bij de verzame-

ling van het museum. De absolute topstukken zijn twee werken van Vincent van Gogh, de tekening **Vrouw met kruiwagen** uit 1883 en het schilderij **Liggend naakt** uit 1887. Verder zijn er werken

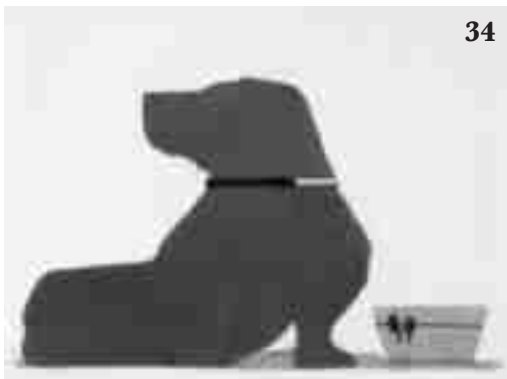

31 Vincent Van Gogh, **Liggend naakt**, 1887

32 archieffoto, vlnr Sam van Deventer,
Helene Kröller-Müller, Anton Kröller

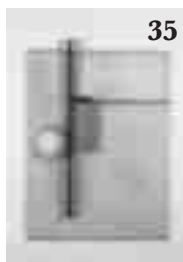
van onder andere Odilon Redon, Georges Seurat en Bart van der Leck. Een presentatie hiervan is met de heropening van de Van de Velde vleugel in april 2006 te zien.

33 Vincent van Gogh,
Vrouw met kruiwagen, 1883

34 Bart van der Leck,
Takshond, 1915

In 2005 houdt de afdeling zich bezig met verschillende onderzoeken rond nieuwe aanwinsten en kunstwerken die zich al langer in de collectie bevinden. Een groot deel van de werkzaamheden heeft betrekking op internationale bruiklenen. Daarnaast staat het reguliere onderhoud van de collectie centraal. - **Onderzoek en aankopen** In 2005

begint een onderzoek naar een belangrijk werk dat eind 2004 in de collectie van het Kröller-Müller Museum is opgenomen: **Reliëf mit gelbem Viereck 2** uit 1928 van Kurt Schwitters. Het werk wordt zo gefotografeerd dat technische documentatie- en onderzoeksfotografie mogelijk is.

Met UV licht kan zichtbaar worden gemaakt waar retouches van eerdere restauraties zich bevinden en eventueel aanwezige harsen fluoresceren duidelijk. Daardoor kan onder meer worden vastgesteld dat het werk ongevernist is gebleven. Strijklicht toont elk detail in de oppervlaktestructuur, wat veel inzicht geeft in het ontstaansproces. Nader onderzoek in de vorm van onder andere röntgenopnamen is nodig.

Dit jaar jaar is **Cicero** van Cornelius Rogge aangekocht, een beeld van enkele meters hoog. Voordat het werk in de tuin wordt geplaatst,

is het goed beschermd tegen de invloeden van buitenaf. Het werk bestaat uit meerdere soorten metaal, die allemaal zullen oxideren wanneer ze onbeschermd aan weer en wind worden blootgesteld. Deze oxidelaag maakt deel uit van het werk. Zo horen bijvoorbeeld het onderstel en de wielen een roestig uiterlijk te hebben. Oxidatie betekent materiaalverandering en in het ergste geval verlies. Door een waslaag aan te brengen wordt dit proces geremd. Deze behandeling zal jaarlijks herhaald moeten worden.

Voor een nieuw te plaatsen werk in de beeldentuin, **Rocky Lumps** van Tom Claassen, is begonnen met de materiaaltechnische voorbereidingen. In samenspraak met ICN is voor beton gekozen. In samenwerking met een betontechnoloog is een hoogwaardig beton voor het werk samengesteld. Het wachten is nu op de daadwerkelijke realisatie, die staat gepland voor 2006.

Een ander groot onderzoek en stageproject richt zich op de conserveringsproblematiek van de moderne buitensculptuur **WD-Spiral Part 1 CINEMA** uit 2001 van Hermann Maier Neustadt. Er heeft een uitgebreid kunstenaarsinterview plaatsgevonden. De kunstenaar heeft belangrijke informatie gegeven over de betekenis van het werk, het ontstaansproces, de context ervan in zijn oeuvre, zijn ideeën over presentatie en het gewenste uiterlijk. Deze gegevens zijn verwerkt in een behandelingsvoorstel.

Een belangrijk onderzoeksproject waaraan het Kröller-Müller Museum deelneemt is ***Inside Installations: Preservation and Presentation of Installation Art***. Het project wordt financieel ondersteund door de Europese Unie uit het Culture 2000 programma.

Tijdens de eerste workshop en seminar in museum Reina Sofia ligt de nadruk op informatie-uitwisseling en worden de Spaanse casestudies bediscussieerd. De tweede bijeenkomst vindt plaats in het Zentrum für Kunst und Medientechnologie Karlsruhe. Hier ligt de nadruk op documentatie van installatiekunst, met aandacht voor de voordien niet gestandaardiseerde metingen zoals licht, geluid en onderlinge samenhang van aspecten binnen een werk. Veel van de Duitse casestudies zijn in dit kader gepresenteerd.

Twee casestudies van het museum zijn op een ander moment gepresenteerd aan een internationaal publiek van professionals tijdens de 14th Triennial Meeting van ICOM-CC in Den Haag in een lezing over het onderzoek naar de installatie **One and Three Glass** van Joseph Kosuth.

Met de restauratoren van de Nederlandse musea is verder gewerkt aan het Nationale Kunsthulpplan. De projectgroep Moderne Kunst wordt gecoördineerd vanuit het Kröller-Müller Museum. Tevens wordt een bijdrage geleverd aan de overkoepelende projectgroep.

Bruiklenen Een groot deel van de werkzaamheden wordt in beslag genomen door bruiklenen. Zo is de tentoonstelling **VAN GOGH TO MONDRIAN, MODERN ART FROM THE KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM** tijdens de afbouw en de terugreis vanuit de Verenigde Staten van begin tot het eind begeleid. Het glas-in-lood raam **Het mijnbedrijf** van Bart van der Leek heeft hier veel aandacht gekregen. Het is uitermate kwetsbaar dus er is veel zorg besteed aan de wijze van exposeren en het vervoer van het werk in speciale kisten (*zie verder Restauratie-atelier schilderkunst, p. 66*).

Een andere grote bruikleen waarmee het museum in het buitenland is vertegenwoordigd, vindt plaats in het kader van Crossart (zie ook *Marketing* p. 86 en *Tentoonstellingen*, p. 36).

Naar aanleiding van de bruikleenaanvraag van **Part of the Red** uit 1981 van Anish Kapoor door het Barbican Art Center in London zijn interessante vraagstukken aan de orde gekomen met betrekking tot het beheer en behoud van deze installatie. Het werk moet namelijk iedere keer opnieuw geïnstalleerd worden, waarbij letterlijk de huid van het werk gevormd wordt door het aanbrengen van losse pigmenten op objecten. De huid van deze objecten zal dus altijd anders zijn dan voordien en daarom kan de conditie niet echt beoordeeld worden aan de hand van begrippen als originaliteit. Het werk heeft

die status namelijk al na de eerste installatie verloren door het hanteren. Het is een ingewikkelde vraag hoe de meest integere vorm van presentatie gegarandeerd kan worden.

Vaste collectie Er zijn diverse tentoonstellingen ingericht, waarvoor enkele restauraties nodig waren. Opvallend om te noemen zijn de twee tentoonstellingen met werken van verzamelaars: Collectie Cleveringa en Collectie Sanders. Werken uit een privé-collectie behoeven door hun geschiedenis in een ‘normale’ woonsituatie vaak wat extra aandacht. Voor beide tentoonstellingen zijn verschillende werken gerestaureerd.

De beelden in de tuin ondergaan regelmatig onderhoud, waarbij oppervlaktereiniging de belangrijkste taak is. Voor de opening van het seizoen is hieraan wat intensiever samengewerkt met studenten Museologie van de Reinwardt Academie als onderdeel van hun stage. Periodiek worden bronzen beelden van een beschermende waslaag voorzien, zoals de grote klok in het werk **Resonance** van Chen Zen.

In 2005 wordt een nieuw restauratie-atelier voor sculpturen ingericht.

Kennisvermeerdering Er wordt ieder jaar een actieve bijdrage geleverd aan de Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK) in de Stuurgroep, gericht op ontwikkelingen in de conservering van hedendaagse kunst. Zo is er dit jaar een themadag over de raakvlakken en ook de verschillen in de uitgangspunten tussen film- en videoconservering. Tijdens de jaarlijkse SBMK-dag ligt de nadruk op de onderzoeksagenda die het ICN aan het samenstellen is. De onderzoeksbehoeften bij de verschillende moderne kunst behorende instellingen zijn die middag geïnventariseerd. Belangrijk om te noemen is de bijdrage aan het evaluatierapport van het project Kunstenaarsinterviews/Kunstenaarsarchieven van de SBMK en het ICN met leden van de Stuurgroep die hier nauw bij betrokken zijn geweest.

Marta Pan

Eén van de gezichtsbepalende kunstwerken in de beeldentuin, **Sculpture flottante, Otterlo** van Marta Pan, wordt dit jaar gerestaureerd. Het witte drijvende object én de vijver zijn als een geheel ontworpen in 1961, het jaar waarin de beeldentuin is geopend. Het werk is na ruim 40 jaar aan een noodzakelijke restauratiebeurt toe. De kunstenaar heeft een werk dat bestaat uit twee drijvende vormen, **Two Lenses**, als vervangende bruikleen aangeboden. - **Sculpture**

flottante, Otterlo wordt onderzocht en gerestaureerd. Het is een vroeg voorbeeld van een kunstwerk dat is gemaakt van uit glasvezel versterkt polyester en bijzonder omdat dit beeld voor in het water is gemaakt. Hierdoor heeft het ook heel wat meer te verduren dan kunstwerken

die in een museaal klimaat worden bewaard. Het werk is uit balans geraakt en ook het oppervlak van het werk behoeft aandacht. Inmiddels is het maakproces van het werk geanalyseerd aan de hand van een interview met de kunstenaar en door röntgenopnamen die de interne structuur van het werk tonen. De draaiconstructie in de kap is ontrafeld, gereinigd en loopt nu weer soepel. Bij bestudering van de balans wordt duidelijk hoeveel gewicht nodig is om het werk

39 Marta Pan, **Two lenses**, 1995

weer te laten functioneren zoals het oorspronkelijk bedoeld is: als een kinetisch sculptuur op het water waarvan de kap en de romp onafhankelijk van elkaar 360 graden kunnen draaien op de kracht van de wind.

Marta Pan werkt en woont in Parijs. De bijna 82-jarige kunstenaar is nog steeds zeer actief. Haar kunstwerken staan over de hele wereld. Ze komt naar het museum om informatie te verstrekken over het

kunstwerk dat wordt gerestaureerd én om aanwezig te zijn bij de tewaterlating van haar nieuwe bruikleen. De pers toont veel belangstelling voor de kunstenaar.

Ook voor de afdeling wetenschappelijk onderzoek is het waardevol weer contact te hebben met de kunstenaar. Zij wordt bezocht in haar woonplaats en geïnterviewd over de projecten uit de jaren zestig. De gesprekken zijn van grote waarde voor de geschiedschrijving van de beeldentuin. Van de nieuwe projecten die uit de contacten zijn voortkomen wordt nauwkeurig verslag gemaakt voor het museumarchief.

restauratie-atelier schilderkunst en werken op papier

Het atelier houdt zich in 2005 intensief bezig met bruiklenen. De grootste bruikleen van dit jaar wordt verstrekt aan twee musea in Seattle en Atlanta in de Verenigde Staten, voor een tentoonstelling die in 2004 en 2005 daar te zien is, **VAN GOGH TO MONDRIAN: MODERN ART FROM THE KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM**. Daarnaast spelen reguliere onderzoeken, conditiecontroles, conserveringen en restauraties een belangrijke rol. - **Vaste collectie** Naast de conditiecontroles en verzorging van 174 bruiklenen, zijn er schilderijen geconserveerd en/of gerestaureerd voor externe transporten en bruiklenen. Op grond van interne prioriteit zijn schilderijen geconserveerd en/of gerestaureerd. Enkele niet behandelde schilderijen zijn diepgaand onderzocht of nog in onderzoek, eventueel met behulp van infrarood reflectografie. Voor het geval van calamiteiten zijn voor sculpturen en schilderijen speciale karren uitgerust met materialen die nodig zijn voor in situ conservering.

Lijsten Veel lijsten zijn ingrijpend verbeterd, vernieuwd, geconserveerd en/of gerestaureerd ten behoeve van bruiklenen of op grond van interne prioriteit.

Alle schilderijen van Vincent van Gogh uit de collectie van Helene Kröller-Müller krijgen nieuwe lijsten. Het zijn replica's -of

43

44

43 verbouwing restauratie-atelier

44 het nieuwe restauratie-atelier in gebruik

lijsten die in houtsoort of lijstbreedte daar een variant van zijn- van Jacques van den Bosch, zoals Helene die in haar tijd voor al haar schilderijen van Vincent van Gogh heeft laat maken. De drie schilderijen van Van Gogh die later aan de collectie zijn toegevoegd krijgen geen identieke, maar vergelijkbare lijsten.

Bruiklenen *(zie ook Tentoonstellingen, p. 36)*

Enkele restauratoren, vaak op freelance basis, zijn als koerier met de collectie meegereisd naar en in de Verenigde Staten, Japan, Duitsland, Frankrijk, Spanje en Italië. Het grootste bruikleenproject van het jaar is dat voor de tentoonstelling **VAN GOGH TO MONDRIAN: MODERN ART FROM THE KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM** in de VS. Deze is te zien in het Seattle Art Museum en het High Museum in Atlanta. In totaal gaat het om 84 kunstwerken, voornamelijk schilderijen, maar ook meubels en toegepaste kunst *(zie ook Restauratie-atelier sculptuur, p. 66)*.

Een ander groot en belangrijk project is de tour van een half jaar langs 3 musea in Japan, een samenwerkingsproject met het Van Gogh Museum. **VAN GOGH IN CONTEXT** is een tentoonstelling met werken uit beide Nederlandse musea en bestaat hoofdzakelijk uit schilderijen en tekeningen van Vincent van Gogh, 27 uit het Van Gogh Museum en 21 uit het Kröller-Müller Museum. Voor de Crossart tentoonstelling in Bonn zijn 20 schilderijen en werken op papier van de in totaal 29 kunstwerken transport- en bruikleenklaar gemaakt. Een ander belangrijk project, dat nog doorloopt in 2006, is de bruikleen van 16 schilderijen van Vincent van Gogh voor de tentoonstelling **GAUGUIN - VAN GOGH, L'AVVENTURA DEL COLORE NUOVO**, te zien in Museo di Santa Giulia te Brescia (Italië).

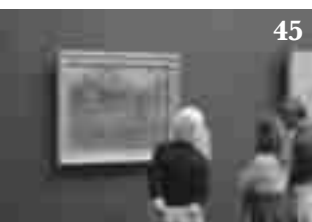
Onderzoek Enkele niet behandelde schilderijen zijn diepgaand onderzocht of nog in onderzoek. Jacob Bendiens **Compositie** wordt onderzocht en vergeleken met een vrijwel identiek schilderij uit dezelfde tijd in het Gemeente Museum Den Haag. **De Leunstoel** van Verster ondergaat al vele jaren onderzoek naar eventuele verkleuring en mogelijke vernisafname. Het schilderij is zo donker dat het niet kan worden geëxposeerd. Ook het ICN is er nu van overtuigd, dat met geen enkel oplosmiddel de sterk verdonkerde vernis zonder te groot risico voor de verflagen kan worden afgenomen. Het werk is met de huidige kennis van zaken niet te restaureren.

Het onderzoek naar de minuscule, maar expanderende en uitbarstende zinkzepen in het gele loodchromaat van Vincent van Goghs **Vallende bladeren (Les Alyscamps)** wordt voortgezet met Molecular Painting Research Group, FOM Institute for Atomic and Molecular Physics, AMOLF. Internationaal voortschrijdend inzicht in de verwoestende metaalzepen in olieverflagen heeft nog niet geleid tot een oplossing waarmee dit fenomeen kan worden gestopt of zelfs tegengegaan. Met vernieuwde techniek kunnen minieme kratertjes in de verf die zinkzepen uitstoten wel worden vastgelegd met onder andere 3-dimensionele opnames bij 300 maal vergroting.

Nieuw restauratie-atelier In verband met de renovatie is de houtbewerkingswerkplaats in de Quist-vleugel verbouwd tot atelier. Quist Wintermans Architecten, verantwoordelijk voor de nieuwbouwvleugel van het museum uit de jaren '70, bepaalt het ontwerp. Belangrijke eisen voor het nieuwe atelier zijn beveiliging, klimaatbeheersing en zoveel mogelijk natuurlijk licht op het noorden. Dit is nu gerealiseerd. In april is het nieuwe atelier annex donkere ruimte voor onderzoek en fotografie geopend.

Restauratie in ruil voor tentoonstelling

Een bijzondere uitwisseling vindt plaats met het J.P. Getty Museum in Los Angeles. De afdeling schilderijenrestauratie van dit Amerikaanse museum heeft een financiële bron (The Paintings Conservation Council) voor de restauratie van internationale topstukken. Ook dit jaar gaan drie schilderijen met een restaurator van het Kröller-Müller Museum naar de Verenigde Staten. Daar worden ze onderzocht, gerestaureerd en vervol-

45

gens geëxposeerd. De onderzoeksmogelijkheden van het Getty zijn ongeëvenaard. Voor het restauratie-atelier is het een uitdaging om met de Nederlandse topstukken te werken. Zo snijdt het mes aan twee kanten: er wordt gebruik gemaakt van de expertise en

ruimte van het Amerikaanse atelier en daarna wordt het prachtige resultaat van deze beroemde gerestaureerde werken zes maanden getoond in het Amerikaanse museum. Het gaat om **Portrait d' Eva Callimachi-Catargi** van Henri Fantin-Latour, **Korenvelden voor berglandschap** van Vincent van Gogh en **De clown** van Auguste Renoir.

Eva en de clown Het beroemde **Portrait d' Eva Callimachi-Catargi** is schoongemaakt door de afname van de verdonkerde vernis en dik geretoucheerde donkerbruine delen van het hoofd. Het meest spectaculaire resultaat van deze actie is dat de ogen van Eva weer zichtbaar zijn. Deze zijn vóór de restauratie ondoordringbaar en bijna niet te zien. Dankzij onderzoek in de enorme bibliotheek van het Getty is een hele vroege foto van het werk in Parijs achterhaald.

Op de originele foto is heel goed te zien hoe goed de ogen zichtbaar (horen te) zijn. Bij de restauratie zijn de diepe en brede droogscheuren in de originele donkerbruine verf opgevuld en geretoucheerd. De foto is daarbij tot grote steun. Het geheel is met veel zorg, precisie en samenspraak voltooid in drie maanden. In de tussentijd is veel contact geweest met het atelier in Otterlo over te nemen beslissingen.

49 voor restauratie

50 na restauratie

De clown is minstens even spectaculair onder vergeelde vernis en oude verkleurde retouches uitgekomen. Wat vooral opvalt is dat er zoveel nuances zijn gekomen in de huidskleur van gezicht en hals. De clown blijkt nu een levend wezen te zijn van geschminkt vlees en bloed. Hij is los gekomen van zijn achtergrond. Maar ook die achtergrond zelf is veel duidelijker geworden: het publiek is veel beter te zien.

marketing en sponsoring

In 2005 wordt het marketing- en sponsoring-beleid van het museum nieuw leven ingeblazen met de komst van een nieuwe coördinator. Er wordt een marketingplan geschreven dat wordt ingeïmplementeerd in de organisatie. Veel nieuwe samenwerkingsverbanden worden geïnitieerd en de promotie van het museum bij toeristische organisaties krijgt een professioneel karakter. - **Beleid** In 2005 is een beleids-

plan geschreven voor het te voeren marketingbeleid van het museum. De doelstelling van het museum is zijn museale taken op een zo hoog mogelijk kwalitatief niveau uit te voeren, klantgericht, zakelijk en met open oog voor maatschappelijk actuele ontwikkelingen. Het beleid van het museum is hierop gericht. Het marketingplan ondersteunt het beleidsplan en is erop gericht het uitvoeren van de missie zowel finan-

cieel als promotioneel mogelijk te maken. De behoeftes daarbij zijn geld voor verbetering, intensief contact met de bezoekers, naamsbekendheid en een goed, onderscheidend imago. Deze behoeftes vormen de doelen van het marketingplan.

Voucherovereenkomsten met touroperators Vanaf januari 2005 bieden het Nationale Park De Hoge Veluwe en het Kröller-Müller Museum gezamenlijk de mogelijkheid aan grote reisorga-

52

51 *Info*, gezamenlijke informatiekrant met het Nationale Park De Hoge Veluwe

52 affiche Happy Forest

nisaties om de entree op rekening te voldoen. De entree wordt met een voucher betaald en men ontvangt maandelijks een rekening. Het voordeel voor de klant is dat zij hun reisleiders geen contant geld mee hoeven te geven. Wanneer een van te voren vastgestelde hoeveelheid bezoekers wordt bereikt en overschreden, ontvangen de organisaties extra commissie. Op deze manier wordt een band opgebouwd en wordt de klant gestimuleerd meer bezoek te brengen.

Samenwerking en promotie in binnen- en buitenland

De succesvolle samenwerking met Paleis het Loo, Hotel de Keizerskroon in Apeldoorn, het Nederlands Bureau voor Toerisme Tokyo en het Kröller-Müller Museum onder de naam 'Forest of Van Gogh', gericht op de Japanse individuele reiziger, wordt voortgezet.

Ook het samenwerkingsverband 'The Dutch Master Museums' (Mauritshuis, Van Gogh Museum, Rijksmuseum, Kröller-Müller Museum en het Nederlands Bureau voor Toerisme New York) wordt, weliswaar in afgeslankte vorm, voortgezet. Dit samenwerkingsverband is erop gericht meer bezoek vanuit de V.S. te genereren.

Dit jaar is een eerste tentoonstelling georganiseerd, opgebouwd rond een aantal topstukken van alle deelnemende musea aan het Crossart project, het samenwerkingsverband tussen Nederlandse en Duitse musea in het grensgebied. Het Kröller-Müller Museum levert 29 werken. De tentoonstelling **VAN GOGH BIS BEUYS** wordt gehouden in de Kunsthalle in Bonn van 12 augustus tot en met 6 november. De tentoonstelling trekt 21.769 bezoekers.

Voor het derde achtereenvolgende jaar heeft het Kröller-Müller Museum zich als founder verbonden aan het Regionaal Bureau

Toerisme Knooppunt Arnhem-Nijmegen. Het RBT Kan verzorgt de promotie van het museum in Nederland, België, Duitsland en Groot-Britannië.

Promotie op de groepsmarkt Het museum wil zich meer gaan richten op de groepsmarkt en heeft daartoe een aantal arrangementen in de markt gezet, al dan niet in combinatie met het Nationale Park De Hoge Veluwe. Zo is een groepsarrangement opgenomen in diverse toeristische uitgaves zoals ‘Seniorenuitstapjes’, ‘Weg met het Werk’, het magazine van de Vereniging van Nederlandse Huisvrouwen, de ‘Seniorenwijzer’ en het ‘Nationale Schoolreismagazine’.

Ook heeft het museum dit jaar samen met het Nationale Park een stand bemand op de ‘Infomarkt’, een beurs speciaal bestemd voor organisatoren van groepsreizen.

Jaarkaarthouders Het museum wil de banden met zijn jaar-kaarthouders verstevigen en heeft daarom in mei een speciaal Jaarkaarthouders-evenement georganiseerd. Houders van een jaarkaart zijn uitgenodigd voor een preview van de tentoonstelling van Atelier Van Lieshout met daaraan voorafgaand een lezing door de kunstenaar zelf. Het evenement is een groot succes. Jaarkaarthouders ontvangen met ingang van dit jaar bovendien de Infokrant van het museum thuis, krijgen korting op aankopen in de museumwinkel en worden uitgenodigd voor openingen. Eind 2005 is een mailing uitgegaan naar alle huidige en voormalige jaarkaarthouders om hen erop te wijzen dat hun oude jaarkaart verloopt en dat de mogelijkheid bestaat een nieuwe aan te schaffen.

Acties Er zijn lezersacties georganiseerd in samenwerking met ‘de Kunstkrant’ van het Rijksmuseum en met het tijdschrift van het populaire televisieprogramma ‘Tussen Kunst en Kitsch’.

(Zie voor de publieksactie rond de renovatie verder onder Uitgelicht, p. 119.)

Huisstijl en publiciteitsmateriaal In 2005 wordt de aanzet gegeven om te komen tot een nieuwe huisstijl. De directie voert gesprekken om te komen tot een herdefiniëring hiervan. Een nieuw logo staat op het verlanglijstje van het museum. In het voorjaar van 2006, zal tegelijk met de heropening van de Van de Velde vleugel, de huisstijl worden geïntroduceerd.

Al enkele jaren brengen Het Nationale Park De Hoge Veluwe en het Kröller-Müller Museum twee folders uit. Een algemene folder die bedoeld is voor potentiële bezoekers, zoals in VVV's, hotels, campings en bungalowparken. De andere folder, Info, verschijnt in de vorm van een krant en is bedoeld voor park- en museumbezoekers. De Info heeft een actueel karakter en beschrijft per kwartaal alle activiteiten van het park en de tentoonstellingen in het museum. Bij de tentoonstelling **HAPPY FOREST** van Atelier Van Lieshout wordt een affiche gemaakt dat wordt verspreid onder vele Nederlandse musea.

Sponsors en fondsen: Van Den Broek Lohman Fonds, BankGiro Loterij en DaimlerChrysler Het Van den Broek Lohman Fonds is opgericht om alle leerlingen uit Nunspeet kennis te laten maken met kunst. Dit fonds financiert het educatieve lespakket ‘Make me Famous’ en maakt het mogelijk dat alle tweedejaars

leerlingen van scholengemeenschap 'de Nuborgh' een bezoek brengen aan het museum en deelnemen aan het educatieve project.

Dit jaar heeft het museum 2000 entreekaarten (museum en park) beschikbaar gesteld aan de BankGiro Loterij als prijs. De cultuurbenificiënten hebben gezamenlijk een paginagrote advertentie opgesteld die in augustus in de grote dagbladen is verschenen, gelijktijdig met de Uitmarkt in Amsterdam. Op de Uitmarkt heeft de BankGiro Loterij een stand waar uitgebreid aandacht wordt besteed aan de cultuurbenificiënten, onder andere door een Bob Ross-schilderworkshop te organiseren.

Ook heeft de BankGiro Loterij een outsert ontworpen voor het Museumkaartmagazine met als afbeelding vijf recente aankopen van de grote cultuurbenificiënten waaronder het Kröller-Müller Museum. Deze bijlage is in oktober meegestuurd met het magazine. In totaal

ontvangen 200.000 deelnemers, niet-deelnemers en museumkaarthouders het magazine met outsert.

Met behulp van de BankGiro Loterij zijn de volgende werken in 2005 aangekocht:

Aldo van Eyck-paviljoen

Echo van de Veluwe van Chris Booth

De dochter van Jacob Meyer (naar Bargue naar Holbein) van Vincent van Gogh gezamenlijk aangekocht met het Van Gogh Museum

Een installatie van Simon Starling
Diverse werken van Stephen Kaltenbach
Diverse werken van Atelier Van Lieshout

2005 is het laatste jaar van de driejarige sponsorovereenkomst met DaimlerChrysler. In verband met het wijzigen van de directie en de interessesfeer van deze directie en hun relaties, heeft men gekozen om de samenwerking niet voort te zetten.

Special Events In verband met de renovatie van de Van de Velde vleugel hebben er in 2005 minder 'special events' plaatsgevonden dan in voorgaande jaren. In juni heeft de Gemeente Ede voor het derde jaar op rij een ontbijt georganiseerd voor 100 relaties. Dit ontbijt wordt afgesloten met een muziekworkshop onder leiding van 'Drums and Barrels'. Het ontbijt vindt plaats in het restaurantgedeelte, de workshop is in het Rietveldpaviljoen.

In augustus is er een directiedag van TBI Holding uit Rotterdam. TBI Holding heeft midden jaren negentig het masterplan van de beeldentuin gesponsord. Het programma van de directiedag bestaat uit een toerit over de Hoge Veluwe waarbij gebruik wordt gemaakt van 30 Citroëns 2CV, een lunch in het oude zendgebouw in Radio Kootwijk, een rondleiding in het museum en de beeldentuin en ter afsluiting een diner in het Rietveldpaviljoen.

In september heeft partner DaimlerChrysler twee evenementen georganiseerd. Als eerste komt de Oldtimervereniging 'De Zilverster' met haar leden naar het museum. In totaal verwelkomt het museum ruim 180 oldtimers met ongeveer 300 deelnemers. Eind september vindt er een exclusieve ontvangst plaats in verband met een presentatie van Maybach. Dit is een zeer exclusief merk binnen het Daimler-

Chrysler concern. Deze ontvangst is gebaseerd op een persoonlijk client treatment programma. In het laatste kwartaal van 2005 zijn er negen namiddagbijeenkomsten georganiseerd in opdracht van de ABN Amrobank. De ABN Amrobank is in de periode 2000 tot en met 2004 partner van het museum geweest, waarbij namiddagbijeenkomsten onderdeel zijn van de tegenprestatie voor het partnerschap. Op basis van de positieve ervaringen uit deze periode heeft de bank besloten om in 2005 de traditie van namiddagbijeenkomsten voort te zetten.

Het in 2004 opgezette educatie-beleid is inmiddels ingebed in de organisatie. Elementen als het Museumweekend en workshops voor kinderen lopen goed en worden terugkomende succesnummers. De samenwerking met het Nationale Park De Hoge Veluwe in de vorm van een pilotproject rond een schoolkaart verloopt voorspoedig. De ambitie om een informatiecentrum te creëren wordt dankzij de renovatie een feit. Voor kinderen vanaf 7 jaar verschijnt een bijzonder educatief lespakket, dat een vervolg krijgt in een pakket voor middelbare scholieren.

54

Renovatie De renovatie van de Van de Velde vleugel speelt ook op het gebied van educatie een belangrijke rol. (*Zie hiervoor verder de rubriek Uitgelicht, p 118*)

Museumweekend Op 9 en 10 april trekt het jaarlijkse Museumweekend weer vele tientallen gezinnen met kinderen. Ook dit jaar presenteert het museum, in samenwerking met studenten van de Pabo in Arnhem, een bijzondere dagactiviteit. De beeldentuin is het decor voor een spannende ontdekkingstocht, waarbij de kinderen onder andere kunnen helpen bij het schoonmaken van de **Jardin d'email** van Jean Dubuffet. Met de materialen die

de kinderen tijdens hun tocht verzamelen, maken ze zelf een kleurrijk kunstwerk, midden in de beeldentuin. Dit werk is na het Museumweekend nog

enkele dagen in de beeldentuin en op de website van het museum te bewonderen.

Zomerprogramma Juli en augustus staan in het teken van ‘Talent in de tuin’, een gevarieerd programma in de beeldentuin, met concerten, optredens en kinderworkshops. Het spits wordt afgebeten door een Engels studentenkoor: Long Road Sixth Form. Begeleid door een band zingen zij een mix van populaire en licht-klassieke arrangementen. Percussiegroep TonTon verzorgt tweemaal workshops voor kinderen en hun ouders. De kinderen leren de grondbeginselen van het bespelen van de djembé en laten zich daarbij inspireren door sculpturen in de beeldentuin. Bijzonder is ook het optreden van Swing Bien Sûr in het Rietveld-paviljoen. De aanstekelijke gypsy-jazz van dit vijftal trekt bij elke sessie vele tientallen enthousiaste luisteraars. Op 12 augustus is het paviljoen het domein van Orkest de ereprijs, dat een optreden verzorgt in het kader van de Gelderse Muziekgroep. ‘Talent in de tuin’ wordt afgesloten door

studenten van het Amsterdamse conservatorium, die op verschillende plekken in de tuin stukken ten gehore brengen van de Italiaanse componist Luciano Berio.

Aangezien het een nieuw initiatief betreft, is er bij verschillende optredens geënuquëerd.

Hieruit blijkt onder andere dat veel bezoekers speciaal voor het programma komen en dat de meeste optredens hoog worden gewaardeerd. In 2006 zal het programma dan ook zeker een vervolg krijgen.

Toekomstige projecten In samenwerking met het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem, Centraal Museum in Utrecht, Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam en het Bonnefantenmuseum in Maastricht wordt het landelijke project Artwijs ontwikkeld, een debatwedstrijd voor jongeren. Dankzij toezeggingen van verschillende fondsen zal dit project de komende drie jaar door deze musea worden aangeboden.

Het Van den Broek Lohman Fonds financiert nieuwe lesprogramma's (Make me Famous) en een bijzonder computerspel voor het VMBO en HAVO/VWO die dit jaar ontwikkeld zijn (*zie ook Marketing, p.86*).

In samenwerking met het Nationale Park De Hoge Veluwe wordt een pilotproject 'schoolkaart' opgestart waarbij basisscholen vanaf het schooljaar 2006-2007 voor een gereduceerd tarief museum en park kunnen bezoeken.

Het script en de financiering voor een nieuwe introductiefilm komen definitief rond.

Filosoferen met beelden

In samenwerking met kinderfilosoof Marja van Rossum presenteert het museum in augustus een nieuwe lesmethode voor het basisonderwijs. *Filosoferen met beelden* biedt een compleet lesprogramma voor een inspirerend bezoek aan het Kröller-Müller Museum. Leerkrachten vinden in de lesmethode voorbeeldlessen, waarin de kinderen op speelse wijze kennismaken met filosofie, en kopieerbladen, met creatieve opdrachten en informatie over het museum en de beeldentuin.

Voordat het materiaal naar de drukker gaat, is de inhoud uitgebreid getest. Het resultaat is zeer positief. Veelgehoorde opmerkingen zijn dat de kinderen veel meer betrokken raken en dat ze tot zeer verrassende interpretaties komen. In persoonlijke reacties geven de kinderen aan dat ze het museum leuker vinden dan ze hadden gedacht. Na het verschijnen wordt de methode in meerdere onderwijsbladen besproken. *Filosoferen met beelden*

is te koop in de museumwinkel van het Kröller-Müller Museum. In samenspraak met het Nationale Park De Hoge Veluwe is besloten dat het Park volgens hetzelfde concept 'Filosoferen met natuur' ontwikkelt. Dit zal in 2006 verschijnen.

HELENE KROLLER-MÖLLER

Big Screen White House is a genuine new White House White. To get all the new White House White, go to www.whitehouse.com and you'll find the White House White House. To get all the new White House White, go to www.whitehouse.com and you'll find the White House White House.

FA: National Government and State
Religion: Muslim in Government
In 1999, 91% of the population was
Muslim. The country was then
ruled by a military junta.

Full manuscript to: *Prof. Barbara Davis, 1000 University Ave., University of Colorado, Boulder, CO 80502, USA. Tel: +1 303 440 2200. Fax: +1 303 440 2201. Email: barbara.davis@colorado.edu*

© 2000 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 247: 391–397

For more information, please contact the author at maria.garcia@univie.ac.at.

As a consequence, the following proposition is stated. Theorem 3.4. For a given $\alpha \in \mathbb{R}$, the following conditions are equivalent:

[illegible]

© 2000 Blackwell Science Ltd *Journal of Internal Medicine* 247: 395–401

1. Was ist die Aufgabe des Lehrers?
 2. Was ist die Aufgabe des Schülers?
 3. Was ist die Aufgabe des Elternteils?
 4. Was ist die Aufgabe des Schülers?

Persmomenten In 2005 is er veel te communiceren over wat er gebeurt in het museum en de beeldentuin. Dat zijn logischerwijs tentoonstellingen, een inhoudelijke beschrijving hiervan start op pagina 36. Daarnaast zijn er activiteiten of andere zaken die het museum graag onder de aandacht brengt. Hieronder volgt een overzicht op chronologische volgorde.

De maand januari begint met de presentatie van nieuwe aanwinsten in de beeldentuin en het prentenkabinet van de Franse kunstenaar Eugène Dodeigne (1923). De kunstenaar komt voor de presentatie naar het museum.

Een andere belangrijke aanwinst die in dezelfde maand wordt onthuld, is het werk **Relief mit gelbem Viereck 2**, een constructivistisch reliëf uit 1928 van Kurt Schwitters (1887-1948). Het is één van de belangrijkste aankopen van het jaar en de pers toont veel belangstelling. Het aankoopbedrag bedraagt 1,4 miljoen euro.

Eveneens in januari brengt het museum het bericht over de succesvolle tentoonstelling in de VS, die in januari ten einde loopt: **VAN GOGH TO MONDRIAN: MODERN ART FROM THE KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM**. Deze is te zien in het Seattle Art Museum en het High Museum in Atlanta. Samen bereiken zij 485.000 bezoekers die de Kröller-Müller collectie bewonderen, een record voor beide musea.

**Uitzicht over Veluwe
bij Kröller-Müller**

**Topstukken Van
Gogh terug na
succes in Japan**

Musea kopen zeldzame tekening Van Gogh
Nederlands-Duitse tentoonstelling

**DROMEN VAN
PIET SANDERS**

**Kröller-Müller tot
2006 deels dicht**

Lenzen dobberen in de beeldentuin

NOJK 2007

Kröller-Müller maakt Happy Forest

**Boven de boomtoppen
van de Veluwe**

**Kunstwerk van
30.000 kilo in
Kröller-Müller**

**Kunst verzamelen
om weg te geven**

**Tien publiekslievelingen
Kröller-Müller op Schiphol**

**Kröller-Müller Museum toont
'Een keuze van de directeur'**

**Kröller-Müller topstukken
trekken 485.000 bezoekers**

**Kröller-Müller
duikt in archief**

'Alles heeft ritme' in museum

**Publiekslievelingen
Vincent van Gogh
terug in Kröller-Müller**

**Veilig in de
baarmoeder in
eng sprookjesbos**

Muzikale workshop voor jeugd

**Kröller-Müller Museum
presenteert schenking**

'Ontmoet kunstenaar' bij Kröller-Müller

試行錯誤 垣間見る「ひまわり」

De tentoonstelling **EIGEN COLLECTIE – EEN KEUZE VAN DE DIRECTEUR**

start 12 maart 2005 en is het volgende persmoment. Het wordt opgevolgd door het bericht over de bijzondere openluchtpresentatie over de bouwgeschiedenis van het museum, die vanaf 25 maart te zien is.

Een samenwerking met het Rijksmuseum Amsterdam resulteert in gemeenschappe-

lijke communicatie rondom de tentoonstelling **MONDRIAAN & DE STIJL** in het Rijksmuseum Amsterdam Schiphol, te zien van 24 maart tot en met 9 augustus 2005. Op het vliegveld staan enkele muppies met het gezichtsbepalende beeld van Mondriaan. De pers toont veel belangstelling voor de bijdragen van de Kröller-Müller collectie.

Een nieuwe aankoop is het volgende moment om publiciteit te genereren: **Etendue Fermée** van de Belgische beeldhouwer en schilder Georges Vantongerloo (1886-1965). Het schilderij maakt onderdeel uit van de tentoonstelling **EIGEN COLLECTIE – EEN KEUZE VAN DE DIRECTEUR**.

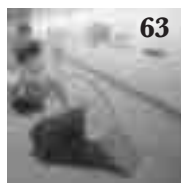
Al sinds enkele jaren neemt het Kröller-Müller Museum deel aan het landelijke Museumweekend. In 2005 valt dit weekend op 9 en 10 april (*zie verder onder Educatie, p.94*).

Op 26 april wordt de pers uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de tewaterlating van het kunstwerk **Two Lenses** van Marta Pan. Dit werk vervangt tijdelijk het beroemde en gezichtsbepalende

Sculpture flottante, Otterlo van dezelfde kunstenaar. Marta Pan is aanwezig op deze dag en de pers toont veel belangstelling voor haar en haar werk (*zie verder Uitgelicht, p. 72*).

Vanaf 14 mei wordt de schenking van verzamelaar Mr. P. Cleveringa gepresenteerd in het prentenkabinet. De presentatie is een eerbetoon van het museum aan de verzamelaar.

Een volgend hoogtepunt voor de pers is de tentoonstelling **HAPPY FOREST** van Atelier Van Lieshout, die op 4 juni wordt geopend. Niet alleen besteden alle landelijke en regionale kranten veel aandacht aan hem, ook het televisieprogramma TV3 op Nederland 3 en de regionale Omroep Gelderland tonen beelden van zijn tentoonstelling en interviewen de kunstenaar. Een eerder gemaakte documentaire voor het programma 'Het uur van de wolf' van de NPS, wordt op verzoek van het museum herhaald. Deze documentaire, 'Atelier Van Lieshout en de kunst van het overleven' wordt eveneens in het Bezoekerscentrum van het Nationale Park De Hoge Veluwe getoond.

In juli start het ‘Talent in de Tuin’ zomerprogramma. Een mooi onderwerp voor de agenda’s van landelijke en regionale kranten (*zie verder onder Educatie, p.96*).

Eveneens in de zomermaanden organiseert het museum voor het eerst een ‘Meet the artist’ programma, waarin de Nieuw-Zeelandse kunstenaar Chris Booth op 12 augustus het spits afbijt. Daarna volgen Krijn Giezen en Joep van Lieshout. Het publiek wordt in staat gesteld deze drie kunstenaars persoonlijk en op een informele manier te ontmoeten.

Op 24 augustus wordt het beeld **Echo van de Veluwe** van Chris Booth onthuld. Een foto- en cameragenieke handeling. Het beeld weegt 30.000 kilo en wordt door speciaal daarvoor geïnstalleerde kranen omhoog getakeld. De feestelijke inwijding van het werk voor het publiek vindt plaats op 3 september. Deze

middag staat in het teken van een uitwisseling tussen de culturen van de Maori, Nieuw-Zeeland en Nederland.

Op 27 augustus wordt **Kijk Uit Attention** van Krijn Giezen geopend (*zie verder Uitgelicht, p.108*).

65

Een gezamenlijke aankoop met het Van Gogh Museum staat vanaf 31 augustus in alle landelijke kranten. Het gaat om een tekening van Vincent van Gogh, **De dochter van Jacob Meyer (naar Bague naar Holbein)**.

De aanwinst is eerst enkele weken in het Amsterdamse museum te zien en vervolgens in Otterlo.

66

Eind september, na afloop van de tournee **VAN GOGH IN CONTEXT** langs drie musea in Japan, maakt het museum de hoge bezoekers bekend: 1,3 miljoen bezoekers hebben de tentoonstellingen bezocht. Vanaf dit moment zijn een aantal publiekslievelingen van Van Gogh weer te zien in het museum, zoals bijvoorbeeld **Caféterrass bij nacht** en **La Berceuse**.

Het Kröller-Müller Museum heeft in november 2005 de 'Communicatie Award' van de BankGiro Loterij ontvangen voor de grote hoeveelheid free publicity die het museum genereert door vermeldingen van de loterij als belangrijkste sponsor in de persberichten. Dit levert onder andere een grote foto op de voorpagina van de Volkskrant op bij de opening van het kunstwerk **Kijk Uit Attention** met vermelding van de loterij. Eveneens is veel aandacht besteed aan de loterij in het jaarverslag van het museum.

Een van de laatste persmomenten valt in november met de aankondiging van de presentatie van **DE COLLECTIE SANDERS**.

Het echtpaar wordt in de schijnwerpers gezet door de pers. Hier wordt samengewerkt met het NAI dat in dezelfde tijd een presentatie heeft van een schenking maquettes van Sanders aan het NAI, met de titel 'Dromen van Piet Sanders'.

Een triest bericht besluit het jaar: op 14 december overlijdt Rudi Oxenaar, oud-directeur van het Rijksmuseum Kröller-Müller. Alle kranten schrijven over deze markante persoonlijkheid.

Naast speciale televisie-aandacht voor tentoonstellingen of kunstenaars in het museum, zijn het gehele jaar door cameraploegen te gast. Met name uit Japan komen veel aanvragen om opnamen te maken van de Van Gogh collectie. Ook komen er zeer regelmatig journalisten via regionale toeristenbureau's om reportages te maken van het museum.

Publieksbegeleiding De coördinatoren educatie, marketing en sponsoring, en pers en publiciteit starten een werkgroep publieksbegeleiding. In 2005 zorgen zij gezamenlijk voor alle communicatie-uitingen voor het publiek over de renovatie en andere werkzaamheden en tentoonstellingen in en om het museum. Ook werkt de groep aan publieksborden met algemene regels voor het museum.

Kijk Uit Attention van Krijn Giezen

De eerste plannen voor **Kijk Uit Attention** dateren al uit 1986. Het idee is dat vanaf **Het Gewei** (1928) van John Rådecker de bestaande zichtlijn naar de Franse berg voortgezet en verhevigd wordt. Dit gebeurt door middel van treden die in een rechte lijn de berg op gaan tot boven de boomkruinen. Is men eenmaal boven dan kan men uitkijken over de wijde omgeving. - Eerst zijn betonnen treden in het zand gelegd, in een rechte lijn de berg op.

Op de berg gaan betonnen treden over in een rechte houten trap die

verdwijnt in de donkere begroeiing en geleidelijk omhoog gaat tot boven de boomkruinen. De trap is uitgevoerd in gerecycled hardhout (bazralocus) van de Nederlandse kustverdediging. De totale lengte van de wandeling vanaf het beeld van Rådecker tot boven de bomen is 250 meter. De trap is 80 meter

lang en de treden zijn 2.40 meter breed. Het totale aantal treden is 280, waarvan er 160 in het beton liggen en 120 van hout zijn. De totale bouwtijd bedraagt 11 weken. De kosten bedragen € 575.000. Het kunstwerk wordt volledig door de BankGiro Loterij gefinancierd.

Op 27 augustus wordt het kunstwerk voor het publiek geopend. De pers is al enkele dagen ervoor aanwezig bij de voorbezichtiging. Niet alleen is er aandacht voor de kunstenaar en het kunstwerk,

maar ook voor de vraag of het werk veilig genoeg is en aan alle bouw- en veiligheidsvoorschriften voldoet en of de nodige vergunningen zijn verkregen voor wat betreft het kappen van bomen. Deze extra publiciteit levert enorm veel nieuwsgierige bezoekers op. Tegelijkertijd met de feestelijke opening staat de kunstenaar op deze dag bezoekers te woord tijdens het Meet the artist programma. Het kunstwerk haalt de voorpagina van de zaterdageditie van de Volkskrant en het NOS-journaal.

Voor de tuindienst van het museum betekent dit dat er voor het eerst in jaren bomen worden gekapt op de Franse berg, om plaats te maken voor het nieuwe kunstwerk. Dit na de nodige onderzoeken over de hier aanwezige flora en fauna, het vliegende hert en muizennestjes.

70 publiek verzamelt zich voor de opening van **Kijk Uit Attention**

71 directeur Evert van Straaten en kunstenaar Krijn Giezen openen het kunstwerk

72 belangstelling van de pers voor de opening

73 kunstenaar Krijn Giezen

technische dienst:

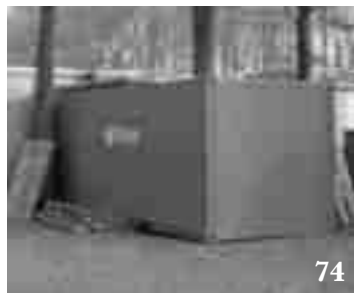
installaties en gebouwen

Dé gebeurtenis van het jaar 2005 is de renovatie van de Van de Velde vleugel. Alhoewel alle verschillende afdelingen hier mee te maken hebben, is het voor de mensen van de technische dienst het meest veelomvattende werk. Daarnaast is er nog tijd voor de realisatie van twee nieuwe ateliers en reguliere onderhoudswerkzaamheden.

Er zijn twee nieuwe ateliers gerealiseerd, voor schilderen en sculpturen, in de Quist vleugel van het museum (*zie verder onder Restauratie-atelier schilderkunst, p.76*).

Tevens is er gestart met het opzetten van een nieuw toegangscontrolesysteem.

Er is een waterbehandelingsinstallatie geplaatst in het ketelhuis in de nieuwbouw van het museum. Deze installatie wordt ingezet om het bacteriegehalte in de koeltorens van de koelinstallatie naar de gewenste waarde te laten dalen. Dit is een verplicht onderdeel van de wetgeving voor legionella-bestrijding in koeltorens. Gekozen is voor een oplossing zonder gebruik van chemicaliën door gebruik te maken van een VRTX installatie.

de renovatie

De eerste schetsen van Henry van de Velde voor het museum dateren van 1925. In de periode 1935-'38 worden de schetsen verder uitgewerkt. De bouw start op 18 mei 1937 en de officiële opening van Rijksmuseum Kröller-Müller vindt plaats op 13 juli 1938. In de periode 1942-'44 werkt Van de Velde aan de uitbreiding van het museum met onder andere de beeldenzaal en de aula. Deze uitbreiding is in 1953 gereed. In het begin van de jaren '70 wordt

het museumgebouw voorzien van een luchtbehandelinginstallatie en wordt een nieuw dak toegevoegd bovenop het bestaande dak om de luchtkanalen aan het zicht te onttrekken.

Dertig jaar later blijken twee aspecten van de Van de Velde vleugel niet meer te voldoen aan de eisen van deze tijd: het gebouw is brandgevaarlijk en de normen voor daglichttoetreding voor kunstwerken worden overschreden.

Het gebouw, vooral het dak, blijkt zeer brandgevaarlijk te zijn door de gebruikte materialen en de ruimte tussen de twee daken. Een nieuw dak van koper, foamglas en een staalconstructie, dat bovenop de betonnen ondergrond is geplaatst, kan de

77, 78 de Van de Velde vleugel
in 2006 na oplevering

hitte beter geleiden. Architectenbureau Quist-Wintermans doet onderzoek en concludeert dat de luchtkanalen vervangen dienen te worden. De dakbedekking van het toegevoegde dak is toe aan vervanging, evenals de beglazing van de lichtkappen en de lichtarmaturen. De ruimte tussen de twee daken moet voorzien worden van een ‘pre-action’ sprinklerinstallatie. Er volgt onderzoek naar compartimentering, vluchtwegen, nooduitgangen en noodverlichting. Verder moet het nieuwe dak uiteraard voldoen aan eisen van inbraakwerendheid, inbraakdetectie en thermische isolatie.

In de vleugel, die gebouwd is als daglichtmuseum en waar licht toetreedt via daklichten, overschrijdt de toetreding van daglicht grote delen van het jaar de geformuleerde museale richtlijnen. De architect stelt voor de toetreding van het daglicht te reguleren via automatisch gestuurde lamellen. Om deze oplossing nader te bestuderen is één van de museumzalen op schaal 1:10 nagebouwd. Uit dit onderzoek blijkt dat het oppervlak glas in het dakvlak beperkter van afmetingen kan zijn dan het oppervlak van het legroom. Het glas in het dakvlak dient daglicht

goed te diffuseren. Voor gelijke belichting op de twee korte wanden van een museumzaal is het beter de lamellen niet allemaal één kant op te laten draaien. Aandachtspunt in de studie vormt de absorptie van het glas: het oude glas blijkt teveel licht te absorberen. Het systeem van automatisch gestuurde lamellen biedt de mogelijkheid de totale daglichtbelasting op de kunstwerken te verminderen. Bui-

ten openingstijden kunnen de lamellen volledig gesloten worden waardoor toetreding van daglicht beperkt is tot een zeer laag niveau. De werkelijke belasting is nog minder omdat het museum op maandag is gesloten voor publiek en de lamellen dicht kunnen blijven.

Rekening houdend met al deze eisen gaan de architecten aan de slag en ontwerpen zij een nieuw dak. Het ontwerp mag het uiterlijk van het gebouw niet aantasten, moet zo min mogelijk zichtbaar zijn en goed aansluiten bij de bestaande gevel.

In december 2004 gaat de Van de Velde vleugel dicht voor publiek en vanaf begin 2005 start de renovatie onder leiding van de Rijksgebouwendienst samen met bureau Quist-Wintermans Architecten. In april 2006 zal het worden heropend voor het publiek.

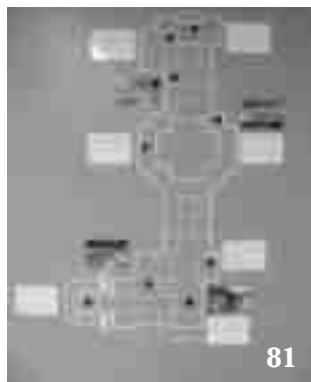
Collectie In verband met de renovatie is de vaste collectie verplaatst. De sculpturen, wandreliëfs en wandschilderingen die een vaste plek in en rondom dit deel van het museum hebben, zijn beschermd voor de verbouwing.

Toegang voor rolstoelgebruikers Rolstoelgebruikers kunnen tot op heden wel het gebouw betreden, maar hebben altijd de hulp van een begeleider nodig om vanuit de beeldenzaal naar de Van de Velde vleugel te komen. Dankzij een nieuwe hellingbaan in de tentoonstellingsruimtes is de vleugel nu geheel toegankelijk voor minder valide bezoekers zonder begeleiding.

Educatie De renovatie roept nieuwe vragen op (informatie), vraagt om aanpassingen in het programma (kinderworkshops), maar biedt ook onverwachte kansen. Het in het educatieplan geopperde plan om in het voormalige auditorium een informatiecentrum te realiseren, komt door de verbouwing in een stroomversnelling. Ontwerpbureau Kinkorn maakt een ontwerp, dat dankzij de financiële toezegging van de Stichting Herinneringsfonds Vincent van Gogh in december 2005 daadwerkelijk kan worden opgestart.

Om het publiek te informeren over de vorderingen van de renovatie, verschijnt in maart op de deuren naar de gesloten vleugel een plattegrond, met een ‘dagboek’ van de bouwactiviteiten. Met behulp van foto’s en korte teksten, die iedere twee maanden worden geactualiseerd, wordt uitleg gegeven over de bouwactiviteiten.

De bouwhekken rondom de vleugel worden vanaf april opgesierd met grote fotodoeken. Deze doeken vertellen, op chronologische wijze, het verhaal van de bouw van dit museumdeel en vormen tezamen een bijzondere buitententoonstelling die het hele jaar door veel bekijks trekt.

Voor het auditorium, dat als extra tentoonstellingsruimte wordt ingericht, is een presentatie samengesteld van foto’s, die een beeld geven van het verzamel- en tentoonstellingsbeleid van het museum.

Natuurlijk heeft het afsluiten van de verschillende ruimtes ook consequenties voor de ‘vaste’ activiteiten. Het programma met kinderwork-

shops, dat in 2004 zo succesvol is opgestart, blijft noodgedwongen beperkt tot een enkele zomerse workshop in de beeldentuin ('Alles heeft ritme').

Publiciteit en publieksactie Op 9 maart organiseert het museum een rondleiding voor de pers door de Van de Velde vleugel, voor de renovatie die kort daarop volgt. Vooral de architectuurpers is geïnteresseerd om nog eenmaal het lege museum in oude staat te zien. Verschillende journalisten blijven gedurende het jaar terugkomen om de ontwikkelingen te volgen.

Rondom de renovatie wil het museum graag iets doen voor het publiek, dat dit jaar geen toegang heeft tot de Van de Velde vleugel. Bezoekers die hun entreekaart van het museum bewaren, krijgen nadat de vleugel weer geopend is in april 2006, tegen inlevering van dit kaartje bij aankoop van een nieuw kaartje een tweede kaartje gratis.

Gebruikersvergunning Met alle bovengenoemde aanpassingen en veranderingen gaat de Van de Velde vleugel voldoen aan de norm die nodig is voor de gebruikersvergunning voor musea. In de komende jaren zal er gewerkt worden aan de vleugel van Quist, zodat ook daar de geldende norm voor de vergunning gehaald kan worden. In 2008 zal het museum in zijn geheel in aanmerking komen voor het verkrijgen van deze vergunning.

tuindienst

Voor de tuindienst is het jaar 2005 een interessant jaar. Het is -mede door de renovatie- een jaar dat de beeldentuin extra in de schijnwerpers staat. Er worden nieuwe en vooral grote kunstwerken geplaatst en er is een tentoonstelling op het evenemententerrein. - **Bouwen in de tuin**

In februari worden er bomen gezaagd om de bouw mogelijk te maken van het Aldo van Eyck paviljoen dat aan het einde van het jaar zal worden herbouwd én om plaats te maken voor het nieuwe kunstwerk **Kijk Uit Attention** van Krijn Giezen. Dit is een bijzondere gebeurtenis omdat er voor het eerst in jaren gekapt wordt op de Franse berg. De tuindienst is blij met de bijzondere kunstwerken op deze plaats omdat veel mensen niet naar de uithoeken van de tuin komen. Er gebeurt dit jaar heel veel in de tuin, met nieuwe werken en een tentoonstelling op het evenemententerrein.

De beeldentuin schittert als nooit tevoren. De tuindienst verricht ook hand- en spandiensten voor de tentoonstelling **HAPPY FOREST** van Atelier Van Lieshout (*zie Uitgelicht, p.122*). De zware sneeuwval in november heeft gezorgd voor veel extra werk: er zijn veel takken en bomen gesneuveld, ook omdat er nog veel blad aan de bomen zit.

83

HAPPY FOREST - Atelier Van Lieshout

De meest bijzondere gebeurtenis van 2005 is voor de tuindienst de tentoonstelling **HAPPY FOREST** van Atelier Van Lieshout op het evenemententerrein in de beeldentuin. Een kleine boerderij met daaromheen levende dieren, maakt onderdeel uit van deze tentoonstelling. In eerste instantie is het museum

terughoudend om dieren bij de kunstwerken te laten lopen. De tuindienst wil graag een bijdrage leveren door de dieren te voeren en de hokken uit te mesten. Uiteindelijk is er besloten om vijf kippen, vijf konijnen en drie schapen bij de bijhorende kunstwerken te laten lopen. De bezoekers vinden het erg leuk, vooral de **Alfa met Kippenhok**: kippen in de auto, met de kofferbak als legnestjes. De dieren zijn na de tentoonstelling weer terug gebracht naar de eigenaren. Om in museumtermen te spreken is het een unieke vorm van een bruikleen.

HAPPY FOREST betekent eveneens enorm veel landelijke publiciteit. Daarnaast houdt Joep van Lieshout speciaal voor de jaarkaaarthouders van het museum een inleiding en een voorbezichtiging van zijn tentoonstelling. Hij ontmoet bezoekers op een informele wijze tijdens het Meet the artist programma. Zijn door hem beschilderde servies, dat in samenwerking met Illy is geproduceerd, is te koop in de winkel.

86

86 Atelier Van Lieshout,
Slechte mannen slaand, 2002

centrale meldkamer en dagbewaking

Voor de centrale meldkamer en de dagbewaking betekent 2005 een intensief jaar vanwege de extra werkzaamheden die de renovatie met zich meebrengt. De dagbewaking levert mankracht voor zowel de extra meldkamer als de ondersteuning bij tentoonstellingsopbouw. - **Twee meldkamers**

Naast alle reguliere werkzaamheden staat het jaar 2005 ook voor de centrale meldkamer (CMK) en de dagbewaking in het teken van de renovatie. Vanwege de ligging van de bestaande meldkamer in de Van de Velde vleugel, is het noodzakelijk een tweede meldkamer in te richten in de nieuwbouw van het museum. In geval van calamiteiten is het namelijk nodig dat de CMK-medewerkers kunnen handelen zonder het gebouw te verlaten. De oorspronkelijke CMK blijft nodig voor de toegangscontrole overdag. Dit is in een jaar met zoveel bouwactiviteiten meer werk dan anders. Hier staan bovendien een brandmeldinstallatie en andere apparatuur die niet verplaatst kunnen worden. Beide meldkamers moeten worden bemand. Om deze bezetting rond te krijgen worden extra mensen ingezet. Het prettige is dat dit mensen zijn uit de dagbewaking, die al hier in dienst zijn. Alles wordt verder in het werk gesteld om te zorgen dat de renovatie volgens schema verloopt.

Tevreden publiek De dagbewaking is erg blij met de keuze van tentoonstellingen, **DE FAVORIETEN VAN HELENE** en **EIGEN COLLECTIE - EEN KEUZE VAN DE DIRECTEUR**. Hierin zijn evenveel schilderijen te zien als anders. Daarnaast zijn er nog de

87 de centrale meldkamer
ten tijde van de renovatie

sculpturen in de gangen en de extra tentoonstellingsruimte in het auditorium. Het publiek is tevreden over de wijze waarop het museum met de renovatie omgaat.

Steun Omdat de dagbewaking de meeste mensen in dienst heeft, ondersteunen deze vaak als er veel werk is bij andere afdelingen. Dit varieert van publieksonderzoek tot opbouw van een tentoonstelling. In deze ploeg hebben veel mensen hun BHV (Bedrijfshulpverlening) en EHBO-diploma dat vaak goed van pas komt. Ook in 2005 weten zij het publiek met raad en daad bij te staan.

De rol van de beeldentuin De beeldentuin wordt steeds belangrijker. Dit betekent steeds meer werk voor de dagbewaking. Door de vele activiteiten in de tuin, zoals de bouw van **Echo van de Veluwe** van Chris Booth en **Kijk Uit Attention** van Krijn Giezen, is er meer toezicht nodig. Voor het kunstwerk **Kijk Uit Attention** is een extra beveiligingsbeambte nodig in de zomer. Dit is van belang omdat het publiek zich niet altijd houdt aan de geldende regels. Het

werk is af en toe gesloten, als de weersomstandigheden slecht zijn. In de winter zorgen camera's voor toezicht. Soms raken mensen halverwege in moeilijkheden of krijgen ze last van hoogtevrees. Dan helpt

iemand van de dagbewaking deze mensen naar beneden. Dit gebeurt in de praktijk geregeld. Voor echte noodgevallen is een speciale stoel, een evac+chair, voor mensen die niet meer naar beneden kunnen. Het publiek heeft veel waardering voor de vele werkzaamheden in de tuin. Er is veel te zien en de uitleg van kunstenaar Chris Booth is erg populair (*zie verder Uitgelicht, p.128*).

Chris Booth

Chris Booth is een kunstenaar uit Nieuw-Zeeland die waarschijnlijk het meest bekend is van zijn Rainbow Warrior Monument in Matauri Bay (Noordereiland), dat hij voor Greenpeace maakte. Chris zoekt contact met de directeur van het museum als hij in 2003 aan een tentoonstelling in Leeuwarden werkt. Er volgen bezoeken en gesprekken. Door het zien van zijn werk en na gesprekken met hem over zijn aanpak, vraagt hij Chris om een idee voor een beeld in de beeldentuin te maken. Vervolgens wordt er gepraat en gemaild over de opdracht voor het maken van dit beeld. Het werk wordt gefinancierd door de BankGiro Loterij.

De voorbereidende werkzaamheden rond het kunstwerk **Echo van de Veluwe** van Chris Booth zijn in mei 2003 gestart. Met de fundering is in maart 2004 begonnen. In mei 2004 is Chris met een team van medewerkers naar Otterlo gekomen. Tot 1 september 2004

88

hebben ze intensief gewerkt aan het kunstwerk. De werkzaamheden gaan niet zo snel als iedereen had gehoopt en daarom komt het team onder leiding van Chris op 1 mei 2005 terug en blijft aan het werk tot de oplevering op 3 september van dit jaar.

89 schets met de geregistreerde
stenen van **Echo van de Veluwe**

Het kunstwerk bestaat uit 330 zwerfstenen uit de omgeving. De stenen hebben een globale afmeting van 50 meter rondom en een gewicht van 75 tot 150 kilo per steen. Het bewerken van dit formaat stenen is voor Chris een experiment. Het werk vordert in de beginperiode maar langzaam: per dag wordt 1 à 1,5 steen pas gemaakt en verlijmd. Met veel inspanningen zijn er in september 2004 85 stenen op een frame horizontaal aan elkaar gekoppeld. Op 1 mei 2005 staat een

frisse ploeg weer in de startblokken om het werk te voltooien. Nu zijn 3 à 4 stenen per dag het nieuwe gemiddelde en na de montage van zo'n 200 stenen is het routinewerk. Het publiek in de beeldentuin beleeft veel plezier aan het zien van de werkzaamheden en de uitleg die keer op keer wordt gegeven. Het werk wordt in een liggende positie op de grond gemaakt, maar moet uiteindelijk rechtop staan op een fundering. Met speciale kranen wordt het werk omhoog getakeld, een gewicht van 30.000 kilo. Een verantwoordelijke klus die feilloos verloopt.

Opening De opening wordt gehouden naast het kunstwerk van Chris Booth in aanwezigheid van een kleine groep genodigden. Het

is een bijzonder programma dat begint met de Karanga, een Nieuw-Zeelandse welkomstritueel. Aansluitend spreken de directeur, een vertegenwoordiger van de Maori en de ambassadeur

van Nieuw-Zeeland. Vervolgens accepteert de directeur het kunstwerk namens het Kröller-Müller Museum (volgens Nieuw-Zeelandse traditie), spreekt de kunstenaar Chris Booth zelf en accepteert Peet Brons het kunstwerk namens de inwoners van Otterlo en maakt hij de tot dan toe nog niet bekende naam van het werk bekend. De speeches worden afgewisseld met Waiata's (Nieuw-Zeelandse lied), een Nederlandstalig lied door Monica Akihary en Niels Brouwer en het programma wordt afgesloten met een optreden

van een koor uit Otterlo dat een oud Otterlo's volkslied ten gehore brengt. De huishoudelijke dienst van het museum serveert bijzonder 'fingerfood' uit Nieuw-Zeeland.

Televisie Het Avro-televisieprogramma 'Nieuw in Nederland' besteedt een aflevering aan het bijzondere kunstwerk. Omroep Gelderland maakt een uitgebreide reportage van de kunstenaar. Chris Booth is eveneens een van de kunstenaars die deelneemt aan het 'Meet the artist' programma.

90 verplaatsing van **Echo van de Veluwe**

91, 92 de onthulling van het kunstwerk

museumwinkel

Voor de museumwinkel is 2005 een goed jaar, met een gestegen omzet per klant. Het assortiment wordt uitgebreid, onder andere met meer boeken. De winkel ontwikkelt een nieuwe kokertas, speciaal aangepast aan de eisen van de fietsende en wandelende bezoeker. Ook een exclusieve tulpenvaas, gemaakt door een hedendaagse Nederlandse kunstenaar, wordt aan het assortiment toegevoegd. - **Het aanbod** In 2005 is de omzet per klant gestegen. Dit is onder andere te danken aan het uitgebreide en steeds wisselende assortiment. Dat varieert van boeken, sieraden, werken van kunstenaars, kaarten, reproducties en puzzels tot boekenleggers. Het best verkochte product in 2005 is 'le sack', een soort vouwbare vaas van plastic. De inkoop van de winkelproducten wordt bepaald door het aanbod in catalogi, van vertegenwoordigers en de vraag van het publiek. De doelstelling van de winkel is om voor elk wat wils te bieden. Het publiek is zeer gevarieerd, van kunstliefhebbers tot mensen die misschien voor de eerste keer in een museum komen. Een belangrijke groep is de jaarkaaarhouders, een groep die het museum vaak bezoekt. Voor het eerst krijgen de jaarkaaarhouders dit jaar een korting van 10 % in de winkel. Omdat het aanbod zo varieert, blijven zij ook in de winkel komen. Vanaf 2005 wordt intensief samengewerkt met de marketing coördinator van het museum, die aanbiedingen voor de winkel initieert, onder andere

94

met lezersacties in verschillende media.

Dit jaar zijn er veel nieuwe boeken bijgekomen.

De winkel streeft ernaar van iedere kunstenaar die in de museumcollectie is opgenomen een

boek in de winkel te hebben. De ruimte is beperkt, maar het aanbod is relatief groot. Het museum heeft in 2005 slechts één eigen

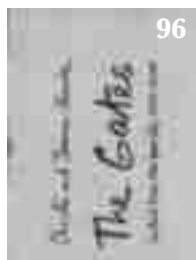

95

uitgave uitgebracht: *Remix Kijk Uit Attention* van kunstenaar Krijn Giezen. Bij tentoonstellingen wordt altijd gekeken naar de mogelijkheid om aan te sluiten met bijbehorende catalogi of producten. Zo is er rond de tentoonstelling **HAPPY FOREST** van Atelier Van Lieshout (AVL) een servies aangeboden in de winkel, dat eerder in samenwerking met Illy is gemaakt. Twee nieuwe ansichtkaarten van werken van AVL worden geproduceerd.

Ook zijn er boeken van AVL verkocht. Als het museum zelf geen catalogus produceert, probeert de winkel bestaande boeken van de betreffende kunstenaar in te kopen. Dat gebeurt bijvoorbeeld ook bij Chris Booth, via zijn uitgever in Nieuw-Zeeland. Een heel bijzondere uitgave die nu in de winkel te koop is, is de gelimiteer-

96

de uitgave van een boek over Christo, gesignd door de kunstenaar.

Een nieuw product is de kokertas. Mensen die hier een affiche kopen, hebben behoefte aan een tas waar ze ook mee kunnen fietsen of wandelen, die tegen een stootje kan en die bestand is tegen weer en wind. Deze tas is ideaal voor deze plek.

Peter Otto

Een bijzonder item dat in 2005 in de winkel is gekomen, is de tulpenvaas van kunstenaar Peter Otto. Deze vaas is gemaakt van chamotteklei en diverse glazuren. Elk exemplaar is uniek, de oplage is gelimiteerd. Het museumpubliek vindt het heel bijzonder dat dit hier te koop is. - De kunstenaar hierover: 'In mijn vazen zie je een variant op Delfts blauw aardewerk, in de klassieke vorm. Ik heb geëxperimenteerd met wit en blauw glazuur, dat in elkaar overloopt. Het druipeffect ontstaat door het 'nat in nat' aanbrengen van het glazuur. De basisvorm van de vaas is een soort boom. In de stronk, waar de knobbels zitten waar de takken beginnen, heb ik gaten gemaakt voor de tulpen. Het idee komt van de middeleeuwse glazen drinkbeker, de roemer, waar ook een soort knobbels op zaten. Dat was dan weer voor mensen die met hun handen wild aten en hun glas stevig vast wilden houden. Voor het gebruik van de kleuren lichtgroen op wit heb ik mij laten inspireren door de Noord-Afrikaanse cultuur. Het is overigens een moeilijke vaas om te maken. Van de vijf exemplaren die worden gebakken, zijn er maar twee goed.'

personeelszaken

In 2005 is er een verdere invulling gegeven aan het al bestaande personeelsbeleid met een nadruk op het Arbo-beleid. Met ingang van juni is er een preventiemedewerker aangetrokken die als hoofdtaak heeft het Arbo-beleid een nog betere invulling te geven.

Arbo-beleid Personeelszaken houdt zich structureel bezig met een aantal trajecten, zoals RI&E (Risico-Inventarisatie en Evaluatie), de ontwikkeling van een Arbo-handboek en met PAGO (Periodiek Arbeids Gezondheids Onderzoek). PAGO heeft onder andere als doel na te gaan hoe het staat met het welzijn van het personeel. Dit onderzoek vindt plaats middels een schriftelijke enquête en indien nodig met aanvullende gesprekken. PAGO wordt georganiseerd door de preventiemedewerker in samenwerking met de Arbo-dienst. Inmiddels is er een door het museum goedgekeurd 'Arbo handboek voor het management' door de preventiemedewerker geschreven. Enkele aandachtspunten uit dit handboek volgen hieronder.

De Risico-Inventarisatie en Evaluatie De RI&E met het daarbij horende plan van aanpak is het concrete draaiboek waarin alle verbeterpunten op het gebied van Arbo zijn opgenomen. Hierin is aangegeven hoe, door wie en wanneer deze punten zullen worden opgevolgd.

Arbohandboek voor het management Door het schrijven van dit handboek is het draagvlak voor Arbo gegroeid en de verwachting is dat het in de nabije toekomst nog verder zal groeien. Het gevolg is een betere onderlinge communicatie, een efficiëntere aanpak van verbeterpunten uit het plan van aanpak en structureel en nuttig werkoverleg. Met de introductie van dit handboek is ook een nieuwe intentieverklaring onderschreven door de directie.

Nieuwe introductiegids In relatie tot het plan van aanpak is de introductiegids het vermelden waard. Een aantal onderwerpen wordt middels deze gids bij alle medewerkers onder de aandacht gebracht, zoals de rol van de arbodienst, procedures rond ziekteverzuim, ouderenbeleid, alcohol- en drugsbeleid, bedrijfshulpverlening en de vertrouwenspersoon.

Inrichting kantoren Gedurende het hele jaar is aandacht besteed aan de (her-)inrichting van de kantoorruimten. Dit heeft geresulteerd in verbeteringen qua opstelling/indeling en meer aandacht voor een optimale werkhouding in relatie tot beeldschermwerk.

Bedrijfsbrandweer 2005 is een succesvol jaar geworden voor de bedrijfsbrandweer. Tien personen zijn geslaagd voor het landelijk erkende rijksdiploma Brandwacht. Dat brengt het totaal op 12 gediplomeerde brandweermensen binnen het museum.

Leerbedrijf Het museum is vereerd met het feit dat het opleidingsinstituut ECABO het museum heeft erkend als Leerbedrijf voor de beveiliging/ bewaking (Beveiliger 2). Onderhandelingen zijn nog gaande om erkenning te krijgen voor de managementopleidingen bij ECABO.

jaarverslag

2005

bijlagen

aanwinsten

In het verslagjaar is de collectie van het Kröller-Müller Museum uitgebreid met 51 aankopen, 8 schenkingen, 31 legaten en 24 langdurige bruiklenen.

Anoniem
Bloemstillevens
olieverf op doek
81 x 66 cm
inv. nr. KM 110.538
herkomst:
legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Jo Baer
Altar of the Egos
(Through a Glass Darkly)
2004, olieverb en zeefdruk op doek,
192 x 161 cm, inv.nr. KM 131.009
herkomst: Galerie Paul Andriess,
Amsterdam
verworven met steun van
de Mondriaan Stichting

François Bonvin

Nature morte: pots et chapeaux, 1885

olieverf op paneel, 24,1 x 33,7 cm, inv.nr. KM 130.933

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Vincent van Gogh*Liggend naakt*

begin 1887

olieverf op doek, 23,8 x 40,9 cm

inv. nr. KM 104.783

herkomst:

legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Auguste Herbin

Viaduc dans le Doubs, 1922

olieverf op doek, niet gevernist, 60 x 80,3 cm

inv.nr. KM 130.921

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Auguste Herbin

Les roses

olieverf op doek, 115,7 x 80,7 cm

inv.nr. KM 130.934

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer,
Arnhem

Johan Barthold Jongkind

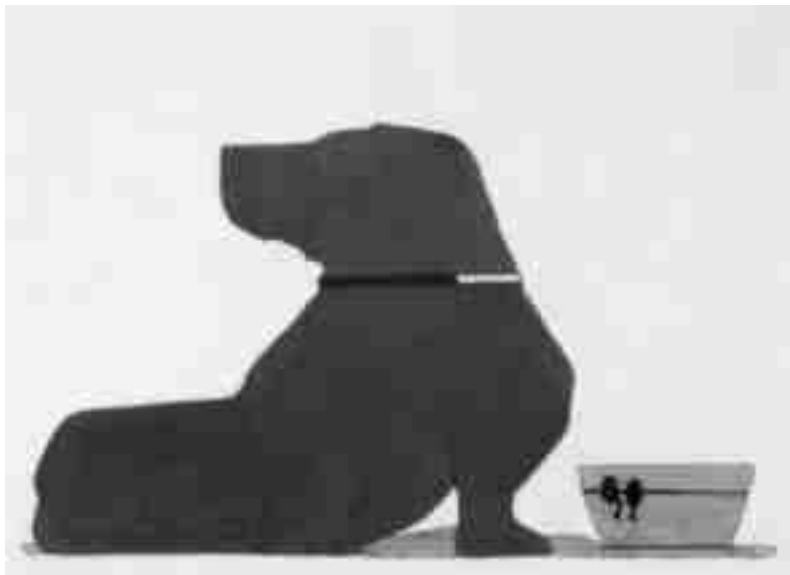
De Maas bij Dordrecht, 1870

olieverf op doek, 24,6 x 32,5 cm

inv.nr. KM 130.935

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer,
Arnhem

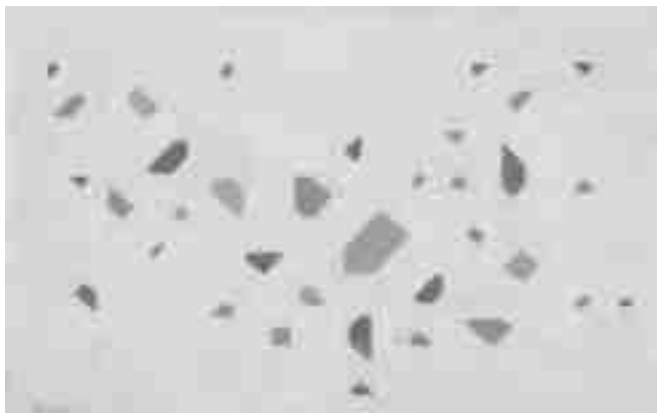

Bart van der Leek

Takshond, 1915, Caseïne op eterniet, 31,4 x 43,2 cm

inv.nr. KM 130.923, herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Bart van der Leek

Bloeiend boompje I, 1921, olieverf op dock, 28,3 x 44,3 cm
inv.nr. KM 131.076, herkomst: particuliere collectie, langdurige bruikleen

Bart van der Leek

Bloeiend boompje II, 1921 olieverf op dock, 30,7 x 45,7 cm
inv.nr. KM 130.939, herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

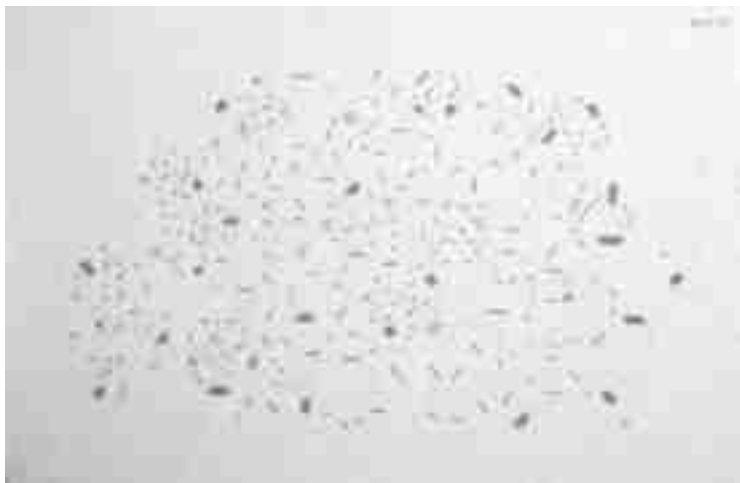

Bart van der Leek

Fabrieksmeisje, 1910

olieverf op doek, 65,5 x 50,8 cm, inv.nr KM 107.852

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Bart van der Leek

Oost-Indische kers, 1923, olieverf op doek, 36,5 x 56,1 cm

inv.nr. KM 104.026, herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Nederland

Madonna met kind, ca. 1500
olieverf op paneel, 41,3 x 32,7 cm

inv.nr. KM 130.925, herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Dirk Nijland

Zuiderzeedijk met houten keel

olieverf op dock, 48,2 x 92,3 cm

inv.nr. KM 130.932

herkomst:

legaats J.S.R. van Deventer, Arnhem

Jean-François Raffaelli

Sneeuwlandschap

olieverf op karton

(verzonken in paneel)

62,3 x 74,7 cm

inv. nr. KM 130.398

herkomst:

legaats J.S.R. van Deventer, Arnhem

Odilon Redon

La pensée, ca 1905, olieverf op karton, 29 x 25,9 cm

inv. nr. KM 102.287, herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Henry van de Velde

Straat met bomen, Kalmthout, 1890-1891

olieverf op doek

60,1 x 85 cm

inv.nr. KM 130.927

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Carel Willink

Het Buitenhuis, 1931

olieverf op doek

71 x 57 cm

inv. nr. KM 130.399

herkomst:

legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Christiaan Bastiaans
*Trenchpack for a selfcontained
human shelter - looking for water
(Shelter Seekers)*, 2004
houtschool op papier, 41,5 x 29,7 cm
inv.nr. KM 130.915
herkomst: Christiaan Bastiaans,
Amsterdam
verworven met steun van
de Mondriaan Stichting

Christiaan Bastiaans
*Trenchpack for a selfcontained
human shelter (Shelter Seekers)*, 2004
houtschool op papier, 41,5 x 29,7 cm
inv.nr. KM 130.916
herkomst: Christiaan Bastiaans,
Amsterdam
verworven met steun van
de Mondriaan Stichting

Christiaan Bastiaans

Trenchpack for a selfcontained human shelter - looking for water Shelter Seekers, 2004

houtschool op papier, 41,5 x 29,7 cm

inv.nr. KM 130.917

herkomst:

Christiaan Bastiaans, Amsterdam
verworven met steun van
de Mondriaan Stichting

Christiaan Bastiaans

Trenchpack for a selfcontained human shelter (Shelter Seekers), 2004

houtschool op papier, 41,5 x 29,7 cm

inv.nr. KM 130.913

herkomst:

Christiaan Bastiaans, Amsterdam
verworven met steun van
de Mondriaan Stichting

Christiaan Bastiaans

Trenchpack for a selfcontained human shelter (Shelter Seekers), 2004

houtschool op papier, 41,5 x 29,7 cm

inv.nr. KM 130.914

herkomst:

Christiaan Bastiaans, Amsterdam
verworven met steun van
de Mondriaan Stichting

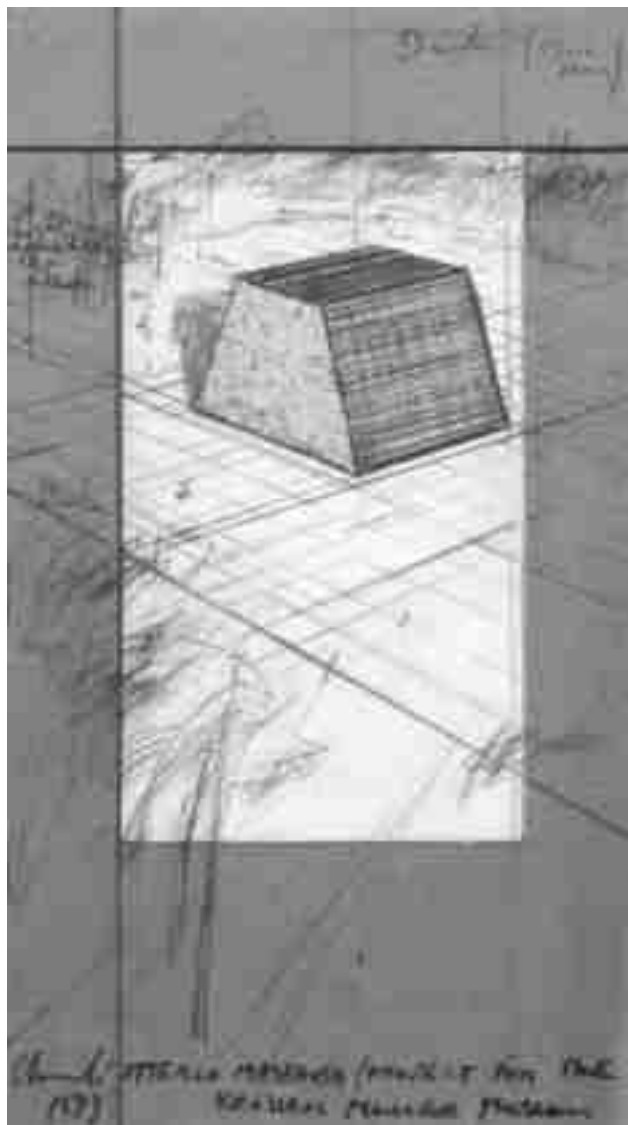
Christiaan Bastiaans

Sleeping from bone to soil, 2004-2005

Aquarel, houtskool, draden, mousseline,
zijde, paillettes en pareltjes
op inktjet print (Piezo Grafi)

175 x 260 cm, inv.nr. KM 130.912

herkomst: Christiaan Bastiaans, Amsterdam
verworven met steun
van de Mondriaan Stichting

Christo

Otterlo mastaba, 1973

potlood, krijt en verf op karton
inv. nr. KM 131.147

herkomst: legaat mej.
Drs. Ellen Joosten,
Amsterdam

werken op papier

Constant

Compositie met blauwe lijnen, ca 1951

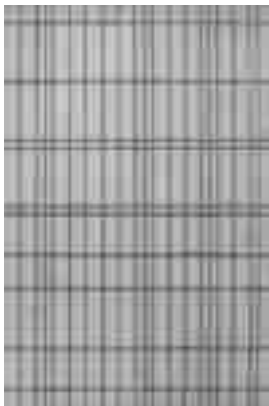
drukprocédé op papier, 17,5 x 12,5 cm

inv. nr. KM 131.146

herkomst: legaat mej.

Drs. Ellen Joosten,

Amsterdam

Charles Daubigny

Rivière au soleil couchant, 1873

olieverf op papier (verzonken in

geparquetteerd paneel), 24,7 x 42,6

inv.nr. KM 130.922

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer,

Arnhem

William Degouve de Nuncques

Le vieux cheval des chalands, 1908

Krijt en olieverf op karton, 35,5 x 45 cm

inv.nr. KM 130.938

herkomst: legaat J.S.R.

van Deventer, Arnhem

werken op papier

Jan Dibbets

*On May 9, May 12 and May 30 1969
at 3:00 GMT Jan Dibbets will make the
gesture indicated on the overside at the place
marked 'X' in Amsterdam Holland, 1969*

drukwerk, inv.nr. KM 130.963

herkomst: Antiquariaat

André Schwerz, Utrecht

verworven met steun
van de Mondriaan Stichting

Paul Gauguin

Mlle S. Manthey, 1884

verf en krijt op doek, 41,3 x 32,9 cm

inv.nr. KM 130.924

herkomst: legaat J.S.R.

van Deventer, Arnhem

Vincent van Gogh

De dochter van Jacob Meyer (naar Bague naar Holbein), 1880-1881
potlood op velijn papier, 42,3 x 30,5 cm

inv.nr. KM 131.050, aangekocht door het Kröller-Müller Museum en
het Van Gogh Museum met financiële steun van de BankGiro Loterij

Vincent van Gogh

Vrouw met kruitwagen, 1883

krijt, potlood en gouache op papier

68,7 x 42 cm, inv. nr. KM 126.863

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Heringa/Van Kalsbeek

Zonder titel, 2004

papier, houtskool, acryl, hars touw
en veren, 111 x 81,5 x 5,5 cm
inv.nr. KM 131.141

herkomst: Liet Heringa en Maarten
Van Kalsbeek, verworven met steun
van de Mondriaan Stichting

Heringa/Van Kalsbeek

Zonder titel, 2004

papier, houtskool, acryl, hars touw
en veren, 111 x 81,5 x 5,5 cm
inv.nr. KM 131.142

herkomst: Liet Heringa en Maarten
Van Kalsbeek, verworven met steun
van de Mondriaan Stichting

werken op papier

Jörg Immendorff

Halt mal, 1973
aquarel, ballpoint op papier
30,5 x 21,5 cm
inv.nr. KM 131.055
herkomst: Martin Visser, Bergeyk
langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Café Deutschland Teilbau, 1978
verf op papier, 29,5 x 21 cm
inv.nr. KM 131.058
herkomst: Martin Visser,
Bergeyk
langdurige bruikleen

Jörg Immendorff
*Café Deutschland Teilbau
 Falsches Licht*, 1978
 verf op papier, 29,5 x 21 cm
 inv.nr. KM 131.059
 herkomst:
 Martin Visser,
 Bergeyk
 langdurige bruikleen

Jörg Immendorff
*Durch die Tür Durch das
 Fenster Durch den Kopf*, 1978
 verf op papier, 29,5 x 21 cm
 inv.nr. KM 131.060
 herkomst: Martin Visser,
 Bergeyk
 langdurige bruikleen

Jörg Immendorff
Meine Aufgabe, 1978
 verf op papier
 29,5 x 21 cm
 inv.nr. KM 131.061
 herkomst: Martin Visser,
 Bergeyk
 langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Rote Zelle Kunst, 1978
verf, potlood op papier
29,5 x 21 cm
inv.nr. KM 131.062
herkomst: Martin Visser,
Bergeyk
langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Tanz um's Metall, 1978
verf, potlood op papier
29,5 x 21 cm
inv.nr. KM 131.063
herkomst: Martin Visser,
Bergeyk
langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Untitled, 1978
verf op papier
29,5 x 21 cm
inv.nr. KM 131.064
herkomst: Martin Visser,
Bergeyk
langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Untitled, 1978
verf op papier
29,5 x 21 cm
inv.nr. KM 131.065
herkomst: Martin Visser,
Bergeyk
langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Untitled, 1978

verf op papier, 29,5 x 21 cm

inv.nr. KM 131.066

herkomst: Martin Visser,

Bergeyk

langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Untitled, 1978

verf op papier

29,5 x 21 cm

inv.nr. KM 131.067

herkomst: Martin Visser,

Bergeyk

langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Waffe gegen den

Imperialismus, 1978

verf, potlood op papier,

29,5 x 21 cm, inv.nr. KM 131.068

herkomst: Martin Visser,

Bergeyk

langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Wyhl etc., 1978

verf op papier

29,5 x 21 cm

inv.nr. KM 131.069

herkomst: Martin Visser,

Bergeyk

langdurige bruikleen

werken op papier

Jörg Immendorff

Bitte nicht freundlich!, 1978

verf op papier

29,5 x 21 cm

inv.nr. KM 131.056

herkomst: Martin Visser,

Bergeyk

langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Café Deutschland Froh, 1978

verf op papier

29,5 x 21 cm

inv.nr. KM 131.057

herkomst: Martin Visser,

Bergeyk

langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Gestern verboten, 1979

collage, verf op papier

41 x 29,5 cm

inv.nr. KM 131.071

herkomst: Martin Visser,

Bergeyk

langdurige bruikleen

Jörg Immendorff

Bild mit Zukunft, 1980

verf op papier

29,5 x 21 cm

inv.nr. KM 131.072

herkomst: Martin Visser,

Bergeyk

langdurige bruikleen

Jörg Immendorff
Afrika, ongedateerd
 ballpoint op papier
 14,9 x 21,1 cm
 inv.nr. KM 131.052
 herkomst: Martin Visser,
 Bergeyk
 langdurige bruikleen

Jörg Immendorff
Prima erlädigt, ongedateerd
 ballpoint op papier
 14,9 x 21 cm
 inv.nr. KM 131.053
 herkomst: Martin Visser,
 Bergeyk
 langdurige bruikleen

Jörg Immendorff
Café mit Positionen, 1979
 verf op papier
 29,5 x 41 cm
 inv.nr. KM 131.070
 herkomst: Martin Visser,
 Bergeyk
 langdurige bruikleen

Jörg Immendorff
Du hast die Wahl, ongedateerd
 verf, potlood op papier
 24,8 x 34,2 cm
 inv.nr. KM 131.054
 herkomst: Martin Visser,
 Bergeyk
 langdurige bruikleen

werken op papier

Jörg Immendorff

Untitled, 1980, verf op papier, 29,5 x 21 cm

inv.nr. KM 131.073, herkomst: Martin Visser, Bergeyk
langdurige bruikleen

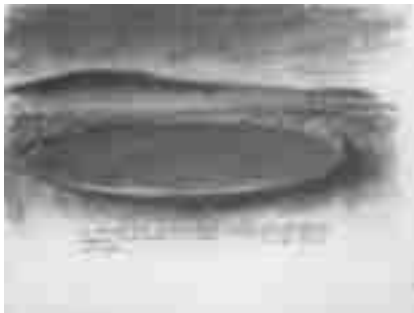
Stephen Kaltenbach

-Lawn- Slide or film loop projected on water, 1967

waskrijt, viltstift op papier, 45,7 x 60,5 cm

inv.nr. KM 131.025

herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

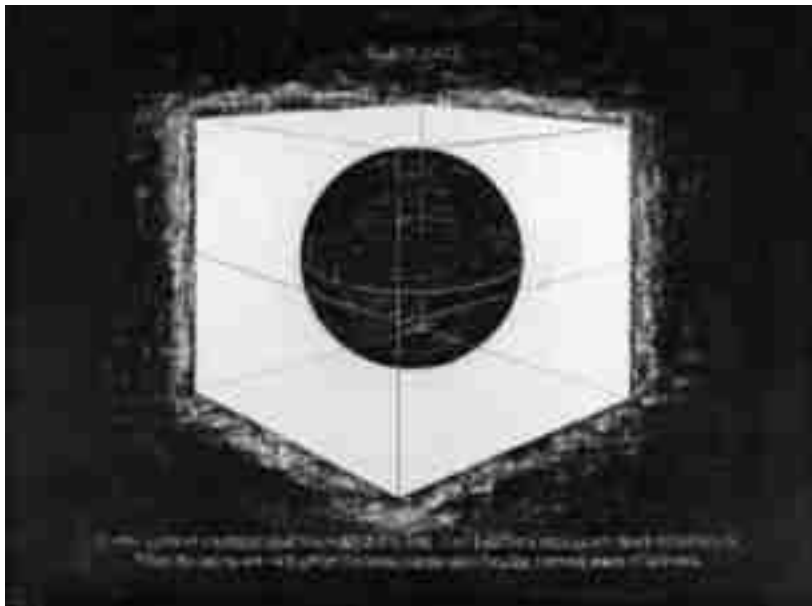
Stephen Kaltenbach

*The Starlight bowl, a saucer shaped mirrored
ball room dancing platform, to be built in the
desert 12 miles from downtown Las Vegas,*

1968-1969, pastelkrijt, viltstift op papier, 45,7 x 61 cm

inv.nr. KM 131.026

herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

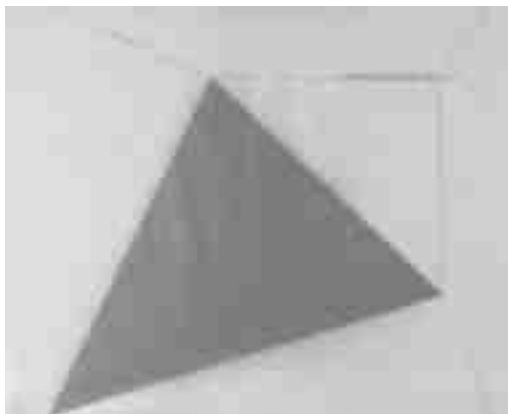

Stephen Kaltenbach

BLACK BALL A cubic meter of machined steel that is divided in half. Each half has a hemispheric, 2001
waskrijt, potlood op papier, 66,3 x 89,4 cm

inv.nr. KM 131.024

herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach

Untitled, november 1967

verf, fineliner op calqueerpapier

48,5 x 60 cm, inv.nr. KM 131.027

herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach

Untitled, november 1967

verf, fineliner op calqueerpapier

48,5 x 60 cm, inv.nr. KM 131.028

herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Peter Otto
Reverse I, 2005
 Aquarel op papier
 inv.nr. KM 130.985
 herkomst: Peter Otto
 verworven met steun van
 de Mondriaan Stichting

Peter Otto
La Nuit Blanche, 2005
 Aquarel op papier
 inv.nr. KM 130.986
 herkomst: Peter Otto
 verworven met steun van
 de Mondriaan Stichting

Bart van der Leek

Twee dames met fiets aan de hand

gouache op papier

36,6 x 26,8 cm

inv.nr. KM 130.936

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer,
 Arnhem

werken op papier

Peter Otto

Suspense, 2005

Aquarel op papier

inv.nr. KM 130.987

herkomst: Peter Otto

verworven met steun

van de Mondriaan Stichting

Odilon Redon

Tête de femme, 1870 - 1880

potlood, gekrast, op velijn papier, 20 x 15,5 cm

inv. nr. KM 130.402, herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Georges Seurat

Femme au manchon, circa 1884

krijt op papier, 29,5 x 22 cm

inv. nr. KM 108.953, herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Théophile Alexandre Steinlen

Res Sacra, 1894

inv.nr. KM 131.125, herkomst: Christie's - Amsterdam

herman de vries

meine poesie ist die welt, 1976

drukwerk op papier 11,5 x 11,5 cm, inv.nr. KM 130.962

herkomst: Antiquariaat André Schwerz, Utrecht

verworven met steun van de Mondriaan Stichting

werken op papier

Stellen Sie Ihre Kunstwerke
auf internationalen Märkten
aus. **Bank Schweizer-Kredit**
ist die Lösung.
Neu!

Bank Schweizer AG

Informationen über die
Bank Schweizer AG
sind in der Broschüre
„Bank Schweizer AG“
enthalten. Diese Broschüre
ist in der Filiale oder bei
den Vertretungen der Bank
Schweizer AG erhältlich.

Bank Schweizer AG
Kredit für Kunstwerke
Bank Schweizer AG
Kredit für Kunstwerke
Bank Schweizer AG
Kredit für Kunstwerke

CHINA
SAAR

JOE
CHRISTE

DOKTOR
SCHWAGO

Alle Rechte

INTER
NATIONALE
KUNST
AUSSTELLUNG

24. April - 9. Mai

Messe Bern

Schützenmatte 24. April - 9. Mai
Messe Bern

Carl Andre

Hearth, 1963

blauw krijt en marmer

15,5 x 15,5 x 7,5 cm

inv.nr. KM 130.695

herkomst: schenking

Prof. Mr. P. Sanders, Schiedam

Chris Booth

Echo van de Veluwe, 2003-2005

graniet, inv.nr. KM 131.051

herkomst: Chris Booth, Kerikeri
(Nieuw-Zeeland)

verworven met steun van
de BankGiro Loterij

Cambodja

Hoofd van een priester

zandsteen, kop: 29,5 x 22 x 19 cm, sokkel: 11 x 20 x 19,8 cm

inv.nr. KM 130.931

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

China

Zittende priesteres met dienaars

porselein (blanc de Chine), 23 x 13,3 x 7 cm

inv.nr. KM 130.937

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Adam Colton

Untitled (carving no. 2), 1982

gips, potlood, multiplex

181 x 89,5 x 89 cm

inv.nr. KM 130.942

herkomst: Adam Colton

verworven met steun

van de Mondriaan Stichting

Duitsland

Borstbeeld van een landsknecht

omstreeks 1500 gepolychromeerd lindehout

39 x 37 x 17 cm, inv.nr. KM 130.929

herkomst: legaat J.S.R. van Deventer,
Arnhem

Heringa/Van Kalsbeek

Zonder titel, 1999

porselein, glazuur

58 x 23 x 22 cm (diameter sokkel 19 cm)

inv.nr. KM 130.693

herkomst: schenking

Prof. Mr. P. Sanders, Schiedam

Heringa/Van Kalsbeek

Zonder titel, 2005

porselein, hars, draad, staal, hout

64 x 50 x 52 cm

inv.nr. KM 131.143

herkomst: Liet Heringa en Maarten Van Kalsbeek
verworven met steun van de Mondriaan Stichting

Stephen Kaltenbach

NEVER, 1967-2001

staal, geoxideerd, 24 x Ø 17 cm

inv.nr. KM 131.016, herkomst: Galerie Konrad
Fischer, Düsseldorf

verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach*GOOD LIGHT*, 1967-2001

aluminium, 10 x 45,8 x 10 cm, inv.nr. KM 131.017
herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach*YOU ARE ME*, 1967-2001

aluminium
10 x 45,8 x 10 cm, inv.nr. KM 131.018
herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach

LE GROS ARTISTE (BERLIN), 1967-2001

abs plastic, 18,5 x 18,3 cm, inv.nr. KM 131.019

herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach

LE GROS ARTISTE (ATHENS), 1967-2001

abs plastic, 18,5 x 18,3 cm, inv.nr. KM 131.020

herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach

OPEN AFTER WW III, 1967-2001

staal, geoxideerd, 29,8 x 11,5 cm, inv.nr. KM 131.021
herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach

OPEN DURING WW III, 1967-2001

staal, geoxideerd, 38,8 x 17 cm, inv.nr. KM 131.022
herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Stephen Kaltenbach

OPEN BEFORE WW III, 1967-2001

staal, geoxideerd, 43 x Ø 17 cm, inv.nr. KM 131.023
herkomst: Galerie Konrad Fischer, Düsseldorf
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Joep van Lieshout
Bacchus met twee vrienden (model), 2001
klei en polyester
inv.nr. KM 131.120
herkomst: Joep van Lieshout, Rotterdam
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Joep van Lieshout

Family (model), 2003

klei en polyester, inv.nr. KM 131.123

herkomst: Joep van Lieshout, Rotterdam

verworven met steun van de BankGiro Loterij

Joep van Lieshout

Laocoon, 2003

klei en polyester, inv.nr. KM 131.124

herkomst:

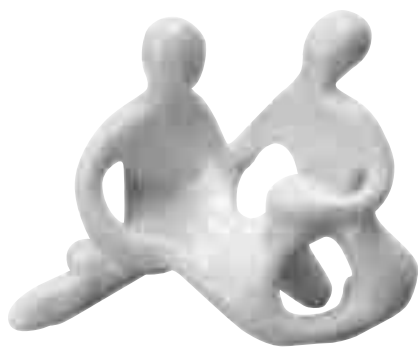
Joep van Lieshout, Rotterdam

verworven met steun van

de BankGiro Loterij

Joep van Lieshout
Society (model), 2005
klei en polyester, inv.nr. KM 131.121
herkomst: Joep van Lieshout, Rotterdam
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Joep van Lieshout

Friendship (model), 2004

klei en polyester, inv.nr. KM 131.122

herkomst: Joep van Lieshout, Rotterdam

verworven met steun van de BankGiro Loterij

Dhruva Mistry
Regarding Guardian, 1985
gips, geverfd met metalen, 29,5 x 23 x 23,5 cm
inv.nr. KM 130.688
herkomst: schenking
Prof. Mr. P. Sanders, Schiedam

Dhruva Mistry
White Elephant, 1987
brons, 24,5 x 19 x 41 cm, inv.nr. KM 130.687
herkomst: schenking Prof. Mr. P. Sanders, Schiedam

Dhruva Mistry

Dialectal Image 2, 1990

brons, 24,5 x 23,5 x 16 cm, inv.nr. KM 130.686

herkomst: schenking Prof. Mr. P. Sanders, Schiedam

Marta Pan

Deux lentilles flottantes, 1995
glasvezel versterkt polyester, lak
diameter: 105 cm, 210 cm
inv.nr. KM 130.943
herkomst: Marta Pan,
Saint Rémy-les-Chevreuse
langdurige bruikleen

John Rädecker

Masker van een vrouw
graniet, 37,5 x 37 x 39 cm
inv.nr. KM 130.930
herkomst: legaat J.S.R. van Deventer,
Arnhem

John Rädecker

Drie gratiën
gepatineerd brons
64,4 x 37,6 x 10 cm
inv.nr. KM 130.926
herkomst: legaat J.S.R. van Deventer,
Arnhem

Cornelius Rogge, *Cicero*

brons, plaatstaal, plaatijzer,
aluminium, verf, gietijzer

400 x 400 x 400 cm inclusief grondplaten

inv.nr. KM 130.984

herkomst: Cornelius Rogge, Hall

verworven met steun van
de Mondriaan Stichting

Veit Stoss

Genadestoel, 16e eeuw

gepolychromeerd hout

103 x 40,5 x 29 cm

inv.nr. KM 130.928

herkomst:

legaat J.S.R. van Deventer, Arnhem

Peter Otto

Tulpenvaas, 2005

chamotteklei (geglazuurd), inv.nr. KM 131.077

herkomst: Peter Otto

verworven met steun van de Mondriaan Stichting

Anne van der Waerden

Vaas, 1994

24,5 x Ø 25,5 cm, inv.nr. KM 131.074

herkomst: schenking uit particulier bezit

Christiaan Bastiaans

Skin, 1998 - 2001

Japane inkt, verband, muskietennetgaas, divers textiel,
zeefdruk op katoen, 177 x 67 x 28 cm, inv.nr. KM 130.682
herkomst: schenking Christiaan Bastiaans, Amsterdam

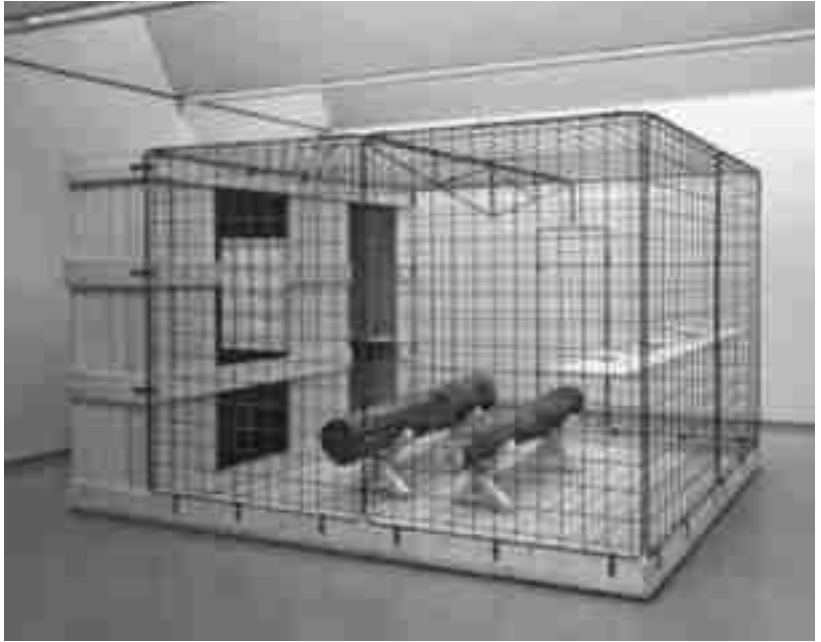

Krijn Giezen

Kijk Uit Attention, 1986-2005

inv.nr. KM 130.940

herkomst: Krijn Giezen, Magny-en Bessin
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Joep van Lieshout

Mini Disciplinator, 2004

Hout, staal en steigermateriaal. Gemengde techniek.

340 x 490 x 280 cm

inv.nr. KM 131.010 herkomst: Joep van Lieshout, Rotterdam,
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Joep van Lieshout

Mini-Alcohol, 2003

inv.nr. KM 131.098

herkomst: Joep van Lieshout,
Rotterdam

verworven met steun
van de BankGiro Loterij

Lon Robbé

Giraf, 2002

video-installatie, inv.nr. KM 131.013

herkomst: Gist, galerie voor hedendaagse kunst, Brummen
verworven met steun van de Mondriaan Stichting

Lon Robbé*Surface*, 2004

video-installatie, inv.nr. KM 131.012

herkomst: Gist, galerie voor hedendaagse kunst, Brummen

verworven met steun van de Mondriaan Stichting

Lon Robbé*Slow Tide*, 2003

video-installatie

inv.nr. KM 131.014

herkomst: Gist, galerie voor hedendaagse kunst, Brummen

verworven met steun van de Mondriaan Stichting

Lon Robbé

Wink Blink, 2004

video-installatie, inv.nr. KM 131.015

herkomst: Gist, galerie voor hedendaagse kunst, Brummen
 verworven met steun van de Mondriaan Stichting

Simon Starling

Blue, Red, Green, Yellow, Djungel, 2002

Wortelstronk en drie stamdelen van een
Westindische cedar uit Jamaica, tafels met losse
tafelbladen, uit de cedar gemaakte houtblokken
met patronen, verfpotten, proefdrukken van de
patronen op textiel en een groot gordijn dat met
de houtblokken bedrukt is

inv.nr. KM 131.011

herkomst: The Modern Institute, Glasgow

verworven met steun van de BankGiro Loterij

Aldo van Eyck

Aldo Van Eyck-paviljoen, 1965-1966

herbouwd in Otterlo 2005-2006

inv.nr. KM 131.119

verworven met steun van de BankGiro Loterij

Ludwig Mies van der Rohe
Maquette ontwerp voor landhuis Ellenzwoude
drie aanzichten van het gipsmodel, 1912
foto, 22,6 x 16,9 cm, inv.nr. KM 131.002
herkomst: Dr. Helmut Reuter, Düsseldorf
verworven met steun van de Mondriaan Stichting

Ludwig Mies van der Rohe
Maquette ontwerp voor landhuis Ellenwoude
 drie aanzichten van het gipsmodel, 1912
 foto, 22,6 x 16,9 cm, inv.nr. KM 131.003
 herkomst: Dr. Helmut Reuter, Düsseldorf
 verworven met steun van de Mondriaan Stichting

Ludwig Mies van der Rohe

Ontwerp voor landhuis Ellenwoude

lichtdruk op papier, 16,9 x 47 cm, inv.nr. KM 131.078

herkomst: schenking Dr. Helmut Reuter, Düsseldorf

In het verslagjaar draagt het Kröller-Müller Museum met 349 bruiklenen bij aan tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Vanwege de renovatie staat de presentatiecapaciteit van het museum in 2005 onder druk. Hierdoor heeft het museum de mogelijkheid om genereuzer met bruiklenen aan derden te zijn dan in normale omstandigheden. Topstukken uit de collectie zijn daardoor dit jaar te zien in de Verenigde Staten, Japan, Duitsland en Italië (*zie ook Tentoonstellingen, p. 36*).

expositie ONTMOETINGSPLEINEN

01.06.2004 - 10.12.2005

bruikleennemer **Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen**, Den Haag

Mari Andriessen, *Alphons Diepenbrock*, 1946, inv.nr. KM 124.058

Etienne Béothy, *Man*, 1929, inv.nr. KM 128.789

Etienne Béothy, *Vrouw*, 1959, KM 124.822

Leendert Bolle, *Schouwende man*, circa 1937, inv.nr. KM 113.898

Antoine Bourdelle, *Femme aux bras croisés*, onbekend, inv.nr. KM 112.206

Reg Butler, *Vorstudie voor meisje*, 1954, inv.nr. KM 125.280

China, *Mannenfiguur met baard*, 19e eeuw, inv.nr. KM 117.935

China, *Liggende mannenfiguur Chu Lao, met perzik in de hand*,

Qianlong dynastie (1736 - 1795), inv.nr. KM 125.101

Egypte, *Echtpaar*, circa 1400 v.Chr., inv.nr. KM 123.983

Frankrijk, *Naaktfiguurtje*, onbekend, inv.nr. KM 117.539

Ernst Gottschalk, *Vrouwelijk naakt*, onbekend, inv.nr. KM 126.366

Ernst Gottschalk, *Vrouwelijk naakt met spiegel*, onbekend, inv.nr. KM 127.004

Ernst Gottschalk, *Vrouwelijk naakt*, onbekend, inv.nr. KM 121.605

Ernst Gottschalk, *Vrouwelijk naakt*, onbekend, inv.nr. KM 121.307

Siem van den Hoonaard, *Beurijding*, onbekend, inv.nr. KM 113.977

Robert Jacobsen, *Scrooge*, 1951, inv.nr. KM 122.382

Hildo Krop, *De beeldhouwer*, 1927 - 1928, inv.nr. KM 111.704

Hildo Krop, *Vrouwelijk halfnackt (zwangere vrouw)*, circa 1920, inv.nr. KM 128.513

FONDATION BEYELER

Louisiana
ORIGINAL

Division for Academic Research & Museum of Modern Art

expositie THE FLOWER MYTH - VAN GOGH TO JEFF KOONS

10.09.2004 - 22.05.2005

bruikleennemer **Louisiana Museum**, Humleback, 10-09-2004 -- 23-01-2005

bruikleennemer **Fondation Beyeler**, Riehen/Basel, 27-02-2005 -- 22-05-2005

Vincent van Gogh, *Rozen en pioenen*, juni 1886, inv.nr. KM 109.371

FONDATION
BEYELER

expositie ARCHISCULPTURE

03.10.2004 - 06.02.2005

bruikleennemer Fondation Beyeler, Riehen/Basel

Constant, *Spatiovore*, 1959, inv.nr. KM 121.608

Stichting Kunstwerken
Fondation Beyeler, Stadelhofenstrasse 111 4051 Basel/Basel
Tel: +41 (0)61 845 07 00 / Fax: +41 (0)61 845 07 01
e-mail: kunstwerken@beyeler.com

Berlin
London 020 7592

call
+44 (0) 20 7600 7000
fax
+44 (0) 20 7600 7000

visit
www.tate.org.uk

MODERN
TATE

expositie **JOSEPH BEUYS: STAGING SCULPTURE**

03.02.2004 - 02.05.2005

bruikleennemer **Tate Modern**, London, 03-02-2005 - 02-05-2005

Joseph Beuys, *Strassenbahnhaltestelle*, 1976, inv.nr. KM 122.176

expositie **MONET, LA SENNA, LE NINFEE.**
IL GRANDE FIUME E IL NUOVO SECOLO

22.10.2004 - 03.04.2005

bruikleenemer **Museo di Santa Giulia**, Brescia

Claude Monet, *De schildersboot*, 1874, inv.nr. KM 111.222

1. de naam van de afzender
 2. de naam van de afzender
 3. de naam van de afzender
 4. de naam van de afzender
 5. de naam van de afzender
 6. de naam van de afzender
 7. de naam van de afzender
 8. de naam van de afzender
 9. de naam van de afzender
 10. de naam van de afzender

KOPIE

expositie **RODIN AND THE SCULPTURE REVOLUTION
FROM CAMILLE CLAUDEL TO GIACOMETTI**

28.10.2004 - 27.02.2005

bruikleennemer **Fundació La Caixa**, Barcelona

Ossip Zadkine, *Torso*, getiteld *Clementius*, 1941, inv.nr. KM 124.277

MUSEE DE L'HOTEL-DIEU
1, Rue Thiers
92000 MANTES-LA-JOLIE
☎ 01 24 78 06 06
fax : 01 24 78 06 07

expositie **INSPIRATIONS DE BORDS DE SEINE - PAYSAGES AU TOURNANT DU SIÈCLE**

30.10.2004 - 07.03.2005

bruikleenemer Musée de l'Hôtel-Dieu, Mantes-la-Jolie

Paul Signac, *Mantes*, 1899 of 1900, inv.nr. KM 110.487

expositie na restauratie project

04.11.2004 - 31.05.2005

bruikleennemer **The J. Paul Getty Museum**, Los Angeles

Lucas Cranach de oude, *Portret van Johannes de bestendige*, 1526, inv.nr. KM 111.236

Scipione Pulzone (il Gaetano), *Zelfportret (?)*, 1564, inv.nr. KM 106.641

Jacopo Robusti Tintoretto, *Portret van een man*, 16e eeuw, inv.nr. KM 108.448

VAN GOGH MUSEUM

Streekbezoekersmuseum
10000, 10000

Van Gogh Museum
Tulding 10000, 10000, 10000

Van Gogh Museum
10000, 10000, 10000

Van Gogh Museum
10000, 10000, 10000

Van Gogh Museum
10000, 10000, 10000

expositie L'ART NOUVEAU: LA MAISON BING

26.11.2004 - 27.02.2005

bruikleennemer Van Gogh Museum, Amsterdam

Vincent van Gogh, *Boerin aan het oogsten, van achteren gezien*, 1885, inv.nr. KM 119.134

Handtekening bruikleennemer

Titel

Thema

Gli impressionisti

e la neve

La Francia e l'Europa

esposizione **GLI IMPRESSIONISTI E LA NEVE.** **LA FRANCIA E L'EUROPA**

27.11.2004 - 15.05.2005

bruikleennemer **Palazzina della Promotrice delle Belle Arti**, Torino

Floris Verster, *Sneeuwstudie*, 1895, inv.nr. KM 111.437

expositie TOULOUSE-LAUTREC

04.02.2005 - 16.05.2005

bruikleennemer **Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung**, München

Henri de Toulouse-Lautrec, *Jeanne*, 1884, inv.nr. KM 101.915

expositie DE HAAGSCHE SCHOOL EN DE JONGE VAN GOGH

05.02.2005 - 16.05.2005

bruikleennemer **Gemeentemuseum Den Haag**, Den Haag

Vincent van Gogh, *Moeder met kind aan borst*, 1881 - 1883, inv.nr. KM 113.983

Vincent van Gogh, *Vrouwen die zakken met kolen dragen*, 1882, inv.nr. KM 121.745

Vincent van Gogh, *Sien die met sigaar naast de kachel op de grond zit*, 1882, inv.nr. KM 117.017

Vincent van Gogh, *De dochter van Sien met een shawl*, 1883, inv.nr. KM 121.748

Vincent van Gogh, *Biddende vrouw*, 1883, inv.nr. KM 113.046

Vincent van Gogh, *Kippenvoerende vrouw*, 1883 - 1883, inv.nr. KM 121.887

Vincent van Gogh, *Pottenschurende vrouw*, 1883 - 1885, inv.nr. KM 117.859

Vincent van Gogh, *Hooiende boerin*, 1883 - 1885, inv.nr. KM 116.889

Vincent van Gogh, *Bostrand*, augustus - september 1883, inv.nr. KM 109.023

Vincent van Gogh, *Stilleven met strohoed*, eind november - half december 1881, inv.nr. KM 109.323

Vincent van Gogh, *Kop van een visser met zuidwester*, januari-februari 1883, inv.nr. KM 125.319

Vincent van Gogh, *Aardappelveld achter de duinen*, juli 1883, inv.nr. KM 126.681

Vincent van Gogh, *Kop van een vrouw*, november 1884 - mei 1885, inv.nr. KM 111.262

Vincent van Gogh, *Lezende oude man*, november-december 1882, inv.nr. KM 116.916

museumgoudA

KCM

museumgoudA

expositie **JULIO GONZALEZ**

03.03.2005 - 19.06.2005

bruikleennemer **museumgoudA**, Gouda

Julio Gonzalez, *La Prière*, 1932, inv.nr. KM 124.195

Julio Gonzalez, *Abstracte figuur*, 1939, inv.nr. KM 109.230

Julio Gonzalez, *Vrouwelijk masker*, 1940, inv.nr. KM 103.967

Julio Gonzalez, *Zelfportret*, 1940, inv.nr. KM 106.104

Julio Gonzalez, *Kop van een schreeuwende boerin*, 1941, inv.nr. KM 101.272

Julio Gonzalez, *Abstracte, schreeuwende figuur*, 1941, inv.nr. KM 100.112

Julio Gonzalez, *Schreeuwende kop*, onbekend, inv.nr. KM 107.309

KISS OTTERLO
 DISTRIBUTION
 DATA
 27 FEB 2005
 14X/24X/25

expositie VISIONS OF QUIXOTE

07.03.2005 - 28.08.2005

bruikleenemer **Fundació Caixa Catalunya**, Barcelona, 07-03-2005 -- 12-06-2005bruikleennemer **Sala Convento Santa Inés**, Sevilla, 21-06-2005 -- 28-08-2005

Honoré Daumier, *Tête de Don Quixote*, circa 1870, inv.nr. KM 106.097

KOPJE

expositie LE NÉO-IMPRESSIONNISME ET À SON ÉVOLUTION

14.03.2005 - 10.07.2005

bruikleennemer **Musée d'Orsay**, Paris

Johan Aarts, *Boerderij in duinstreek*, 1895, inv.nr. KM 106.643

Auguste Herbin, *Autoportrait*, 1906, inv.nr. KM 106.453

Jan Toorop, *Schelpenvisser op het strand*, 1891, inv.nr. KM 104.359

Jan Toorop, *De zee*, 1899, inv.nr. KM 101.352

Jan Toorop, *De prentenliefhebber (Dr. Aegidius Timmerman)*, 1900, inv.nr. KM 105.338

Henry van de Velde, *Avondschemer*, circa 1889, inv.nr. KM 106.502

Jan Vijlbrief, *Landschap met hooimijt*, circa 1894, inv.nr. KM 105.993

EXTRA CITY

Centrum voor Hedendaagse Kunst

Reinoudlaan, Antwerdijksteen, 2000 W

8-1000 Antwerpen

+32 (0)33 41 10 10

extra.city@khsn.be

www.extra.city.be

PERSONNAGE

expositie ARE WE CHANGING THE WORLD,
NT/ZT COLLABORATE WORKS

19.03.2005 - 17.07.2005

bruikleennemer **Centrum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen**, Antwerpen

Narcisse Tordoir, *Zonder titel (Personnage)*, 1991, inv.nr. KM 112.412

expositie **CHARLEY TOOROP. SEIZOENEN**

20.03.2005 - 10.07.2005

bruikleennemer **Frisia Museum**, Spanbroek/Opmecr

Charley Toorop, *Rozen (zomer)*, 1940, inv.nr. KM 107.712

Charley Toorop, *Stilleven met landschap*, 1952, inv.nr. KM 105.802

Charley Toorop, *Christus, sneeuw en wintertakken*, 1952 - 1954, inv.nr. KM 101.429

Charley Toorop, *Herfststilleven met fles*, 1954, inv.nr. KM 100.602

The National Museum of Modern Art, Tokyo
3-1 Kojimachi-2-chome Chiyoda-ku
Tokyo 102-8513
JAPAN
Tel: 81-03-57-14-25-64
Fax: 81-03-57-14-25-70

expositie VAN GOGH IN CONTEXT

22.03.2005 - 25.09.2005

bruikleennemer **National Museum of Modern Art Tokyo**, Tokyo, 22-03-2005 -- 22-05-2005

bruikleennemer **National Museum Osaka**, Osaka, 31-05-2005 -- 18-07-2005

bruikleennemer **Aichi Prefectural Museum of Art**, Nagoya, 26-07-2005 -- 25-09-2005

Anoniem, *Bloemstilleven*, onbekend, inv.nr. KM 100.067

Paul Cézanne, *De weg langs het meer*, circa 1885, inv.nr. KM 105.725

Charles Daubigny, *Champ de blé sous un ciel orageux*, circa 1870, inv.nr. KM 101.239

Joost Ferdenandes, *Vanitas*, circa 1655, inv.nr. KM 109.537

Vincent van Gogh, *Bloeiende kastanjabomen*, 22 - 23 mei 1890, inv.nr. KM 105.479

Vincent van Gogh, *Weefgetouw met wever*, april - mei 1884, inv.nr. KM 107.755

Vincent van Gogh, *Opgebaarde vrouw*, april 1883, inv.nr. KM 115.817

Vincent van Gogh, *De aardappeleters*, april 1885, inv.nr. KM 126.762

Vincent van Gogh, *De barmhartige Samaritaan (naar Delacroix)*,
begin mei 1890, inv.nr. KM 104.010

Vincent van Gogh, *Landweg in de Provence bij nacht*, circa 12 - 15 mei 1890, inv.nr. KM 108.488

Vincent van Gogh, *Caféterras bij nacht (Place du Forum)*,
circa 16 september 1888, inv.nr. KM 108.565

Vincent van Gogh, *Wandelpad in het park*, circa 17 - 18 september 1888, inv.nr. KM 100.251

Vincent van Gogh, *De zaaiër*, circa 17 - 28 juni 1888, inv.nr. KM 106.399

Vincent van Gogh, *La Berceuse (portret van Madame Roulin)*,
circa 29 maart 1889, inv.nr. KM 109.725

Vincent van Gogh, *Wever*, december 1883 - juni 1884, inv.nr. KM 111.656

Vincent van Gogh, *Wever*, december 1883 - juni 1884, inv.nr. KM 116.805

Aichi Prefectural Museum of Art

KOFU

Vincent van Gogh, *Stilleven met gipsbeeldje*, eind 1887, inv.nr. KM 105.676

Vincent van Gogh, *De minnaar (portret van luitenant Milliet)*,
eind september - begin oktober 1888, inv.nr. KM 102.392

Vincent van Gogh, *Weefgetouw met wever*, juni - juli 1884, inv.nr. KM 105.976

Vincent van Gogh, *Wever*, mei - juni 1884, inv.nr. KM 121.558

Vincent van Gogh, *De tuin van de inrichting in Saint-Rémy*, mei 1889, inv.nr. KM 101.508

Vincent van Gogh, *Treurende oude man ('At Eternity's Gate')*,
mei 1890, inv.nr. KM 111.041

Vincent van Gogh, *Portret van Dr. Gachet*, mei 1890, inv.nr. KM 116.945

Vincent van Gogh, *Moulin de la Galette*, midden oktober 1886, inv.nr. KM 103.198

Vincent van Gogh, *Interieur van een restaurant*, zomer 1887, inv.nr. KM 110.328

Maximilien Luce, *Terrain à Montmartre, Rue Championnet*, 1887, inv.nr. KM 101.961

Isaïc Meijer de Haan, *Le Pouldu*, 1889, inv.nr. KM 104.211

Jean-François Millet, *Paysanne enfournant son pain*, 1854, inv.nr. KM 109.591

Jean-François Millet, *Het geboortehuis van Millet te Gruchy*, 1854, inv.nr. KM 106.777

Adolphe-Joseph Monticelli, *Bloemstuk*, circa 1875, inv.nr. KM 110.535

Paul Signac, *Vuurtoren van Portrieux*, 1888, inv.nr. KM 104.721

Paul Signac, *Cipressen*, 1893, inv.nr. KM 110.882

Rechtspraak
1913-1931
1.9.1913-1931
1.9.1913-1931
1.9.1913-1931

KOPIE

expositie MONDRIAAN & DE STIJL

24.03.2005 - 09.08.2005

bruikleennemer **Rijksmuseum Schiphol**, Amsterdam

Anoniem, *'De Stijl. Internationaal maandblad voor nieuwe kunst wetenschap en cultuur'*
dernier numero (herdenkingsnummer Theo van Doesburg 1883-1931), januari 1932,
inv.nr. KM 109.070

Chris Beekman, *Houtzagers*, 1917, inv.nr. KM 104.872

Theo van Doesburg, *Compositie 1 (stilleven)*, 1916, inv.nr. KM 106.123

Theo van Doesburg, *Contra-compositie X*, 1924, inv.nr. KM 130.585

Theo van Doesburg, *'De Stijl. Maandblad gewijd aan de moderne beeldende vakken en cultuur'* 6 (1924) nr. 6/7, 1924, inv.nr. KM 105.750

Theo van Doesburg, *'De Stijl. Maandblad gewijd aan de moderne beeldende vakken en cultuur'* 6 (1924-1925) nr. 10/11, 1925, inv.nr. KM 100.747

Theo van Doesburg, *'De Stijl. Maandblad gewijd aan de moderne beeldende vakken en cultuur'* 6 (1923) nr. 2, april 1920, inv.nr. KM 109.703

Theo van Doesburg, *'De Stijl. Maandblad gewijd aan de moderne beeldende vakken en cultuur'* 3 (1920) nr. 4, februari 1920, inv.nr. KM 103.114

Theo van Doesburg, *'De Stijl. Maandblad gewijd aan de moderne beeldende vakken en cultuur'* 3 (1920) nr. 12, november 1920, inv.nr. KM 110.011

Bart van der Leek, *Compositie 1916 no. 1*, 1916, inv.nr. KM 110.148

Bart van der Leek, *Compositie 1918 no. 4*, 1918, inv.nr. KM 102.341

Bart van der Leek, *Man te paard*, 1918, inv.nr. KM 104.824

Bart van der Leek, *Moeder met kind*, 1921, inv.nr. KM 103.952

Piet Mondriaan, *Tableau no. 1*, 1913, inv.nr. KM 103.435

Piet Mondriaan, *Compositie in kleur B*, 1917, inv.nr. KM 101.144

Piet Mondriaan, *Compositie met raster 6: ruit, compositie met kleuren*, 1919, inv.nr. KM 101.062

[illegible]

expositie CONSERVATION AND DISPLAY
WITH PERMANENT COLLECTION

01.04.2005 - 17.03.2006

bruikleenemer **The J. Paul Getty Museum**, Los Angeles

Henri Fantin-Latour, *Portrait d'Eva Callimachi-Catargi*, 1881, inv.nr. KM 111.231

Vincent van Gogh, *Korenvelden voor berglandschap*, eind november - begin december 1889,
inv.nr. KM 100.443

Auguste Renoir, *De clown*, 1868, inv.nr. KM 100.599

Dordrecht Museum

Postbus 1110 3300 AB Dordrecht

Telefoon (078) 6481141
Telefax (078) 6481142
E-mail: info@dordrecht.nl

Dordrecht

Beeldende
Kunstzinnig Museum
Museumstraat 40
3311 VP Dordrecht

Telefoon (078) 6481141
Fax (078) 6481142
E-mail: info@dordrecht.nl

KMM OTTERLO
DISTRIBUTIE 50.00%
REF: 02
01.01.2004
LOC: AK487 LE
CENS: 05

expositie DROMEN VAN DORDRECHT

03.04.2005 - 21.08.2005

bruikleennemer **Dordrechts Museum**, Dordrecht

Vincent van Gogh, *Molen aan de vaart*, 1881, inv.nr. KM 122.956

Open: 27 november 2004
Tot: 1 augustus

FEUILLE DE PRIET
LEON FORIN

expositie L'ACTION RESTREINTE

07.04.2005 - 03.07.2005

bruikleennemer **Musée des Beaux-Arts de Nantes**, Nantes

Juan Gris, *Kubistisch stillevens naar een kan, glas en twee citroenen*, 1916, inv.nr. KM 109.304

Juan Gris, *Carafe et citron*, 1916, inv.nr. KM 104.761

Odilon Redon, *L'ange déchu*, 1871, inv.nr. KM 105.956

Odilon Redon, *Tête d'Orphée flottant sur les eaux*, 1881, inv.nr. KM 101.264

Odilon Redon, *Songe*, 1906 - 1908, inv.nr. KM 113.190

Odilon Redon, *Deux squelettes dans un intérieur*, circa 1870 - 1875, inv.nr. KM 105.157

Odilon Redon, *Femme et serpent (Mystère)*, circa 1890, inv.nr. KM 104.605

Odilon Redon, *Profil de femme avec fleurs (illusion)*, circa 1895, inv.nr. KM 108.422

Musée des Beaux-Arts de Nantes

10, rue de la Liberté - 44000 Nantes - Téléphone : 02 51 85 11 11 - Fax : 02 51 85 11 12

Site : www.musee-ba-nantes.fr

Lyon, le 20 janvier 2005

exposée L'IMPRESSIONNISME ET LA NAISSANCE DU CINÉMA

13.04.2005 - 18.07.2005

bruikleennemer **Musée des Beaux-Arts de Lyon**, Lyon

Maximilien Luce, *La Fonderie*, 1899, inv.nr. KM 100.763

Palais Saint-Pierre

15, place des Terreaux - 69002 LYON - TEL : 04 72 55 55 55 - FAX : 04 72 55 55 55

ESPOSIZIONE
L'ARTO
FONDAZIONE

esposizione **SUL FILO DELLA LANA (ABOUT THE WOOL YARN)**

20.04.2005 - 11.09.2005

bruikleennemer **Museo del Territorio Biellese**, Biella

Odilon Redon, *Les Parques*, circa 1900, inv.nr. KM 102.532

Museo del Territorio Biellese

LEIHVERTRAG – JOINT LOAN AGREEMENT

Leihgeber (Lender):

SCHAULAGER

Leihnehmer (Borrower):

Münchenstein AG

Postfach 100, 8000 Zürich

T +41 (0)11 400 00 00

F +41 (0)11 400 00 00

The Board of Directors of the Lender:

Mr. J. J. J.

Mr. J. J. J.

T +41 (0)11 400 00 00

F +41 (0)11 400 00 00

expositie JEFF WALL. PHOTOGRAPHS 1978 - 2004

30.04.2005 - 08.01.2006

bruikleennemer **Schaulager**, Münchenstein, 30-04-2005 - 25-09-2005

bruikleennemer **Tate Modern**, London, 21-10-2005 - 08-01-2006

Jeff Wall, *Man in Street (Diptych)*, 1995, inv.nr. KM 126.488

MARTa Herford

Donnerstraße 4 • D 33099 Herford, Germany

phone: +49-52 31 92 94 20-0
fax: +49-52 31 92 94 20-10

mail: info@marta-herford.de

Internet: www.marta-herford.de

Kunstgalerie MARTa Herford
Herford 33099, Germany

KM 107.499
ARTIST: ODILON REDON
Titel: Tête de martyr
16 SEP 1977
CC:
15/78

expositie (MY PRIVATE) HEROES

07.05.2005 - 21.08.2005

bruikleennemer **MARTa Herford**, Herford

Odilon Redon, *Tête de martyr*, 1877, inv.nr. KM 107.499

M

MONTRÉAL MUSEUM OF FINE ARTS
THE MONTREAL MUSEUM OF FINE ARTS

Director's Office
Office of the Director

RECEIVED
DISTRIBUTION
DATE
28 JUL 2005
TIME
BY
FOR

expositie **RIGHT UNDER THE SUN. PAINTING IN PROVENCE
FROM CLASSICISM TO MODERNISM (1750 - 1920)**

19.05.2005 - 08.01.2006

bruikleennemer **Musées de Marseille**, Marseille, 19-05-2005 -- 21-08-2005

bruikleennemer **The Montreal Museum of Fine Arts**, Montréal, Québec, 22-09-2005 -- 08-01-2006

Vincent van Gogh, *Olijfgaard met twee plukkers*, december 1889, inv.nr. KM 104.796

Vincent van Gogh, *Landschap met korenschelven en opkomende maan*, juli 1889, inv.nr. KM 107.656

expositie FERNAND LÉGER: FIGUR-OBJEKT / OBJEKT-FIGUR

20.05.2005 - 14.08.2005

bruikleennemer **Graphikmuseum Pablo Picasso, Münster**

Fernand Léger, *Vorstudie voor 'Het ontbijt'*, 1920, inv.nr. KM 118.778

Fernand Léger, *Compositie*, 1920, inv.nr. KM 104.447

Fernand Léger, *Zittende halfnaakte vrouw*, 1921, inv.nr. KM 126.178

Fernand Léger, *Paysage animé*, 1921, inv.nr. KM 100.123

Fernand Léger, *Etude pour le Grand Déjeuner*, 1921, inv.nr. KM 112.544

KLEIN OTHELLO
DATE: 10/8/02
REV: 65
12 000 000
CE: 10/1/02/05
LONG: 10

Barbican Centre
100 Broad
London
EC1A 3DF

For more information
see the Barbican
website: www.barbican.org.uk

10/1/02/05

expositie **COLOUR AFTER KLEIN**

26.05.2005 - 11.09.2005

bruikleenemer **Barbican Centre**, London

Anish Kapoor, *Part of the Red*, 1981, inv.nr. KM 128.662

expositie OLGA AND SIEGFRIED WAGNER

04.06.2005 - 23.10.2005

bruikleennemer **Vejen Kunst Museum**, Vejen

Joseph Mendes da Costa, *Twee aapjes bij een boom*, onbekend, inv.nr. KM 113.854

Joseph Mendes da Costa, *Uil*, onbekend, inv.nr. KM 115.151

Joseph Mendes da Costa, *Vaas*, onbekend, inv.nr. KM 122.975

Joseph Mendes da Costa, *Vaas*, onbekend, inv.nr. KM 110.840

Joseph Mendes da Costa, *Vaas*, onbekend, inv.nr. KM 120.215

Joseph Mendes da Costa, *Vaas*, onbekend, inv.nr. KM 105.545

Joseph Mendes da Costa, *Vaas*, onbekend, inv.nr. KM 100.630

expositie JUAN GRIS (1887 -1927)

21.06.2005 - 21.09.2005

bruikleennemer **Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia**, Madrid

Juan Gris, *Bouteille et cruche*, 1911, inv.nr. KM 103.446

Juan Gris, *Verre et bouteilles*, 1912, inv.nr. KM 100.730

Juan Gris, *Bouteilles et couteau*, 1912, inv.nr. KM 105.470

Juan Gris, *Kubistisch stilleven naar een fles en andere voorwerpen*, 1916, inv.nr. KM 101.762

Juan Gris, *Maisons à Beaulieu*, 1918, inv.nr. KM 101.619

Juan Gris, *Stilleven*, 1918, inv.nr. KM 115.973

Juan Gris, *Kubistisch stilleven naar een glas en een fles*, circa 1916, inv.nr. KM 103.512

Juan Gris, *Stilleven*, circa 1918, inv.nr. KM 129.036

Stedelijk Museum Kampen

expositie **DE VIS WORDT DUUR BETAALD: PHILIP SADÉE EN HET NEDERLANDSE VISSERSLEVEN IN DE 19^E EEUW**

28.06.2005 - 24.09.2005

bruikleennemer **Stedelijk Museum Kampen**, Kampen

Philip Sadée, *Groep mensen in visserskleding aan het strand (op zee enige schepen)*,
onbekend, inv.nr. KM 103.041

Philip Sadée, *Vissersvrouwen*, onbekend, inv.nr. KM 110.634

Philip Sadée, *Vissersvrouw*, onbekend, inv.nr. KM 101.634

Philip Sadée, *Kindje met kapje*, onbekend, inv.nr. KM 105.691

Philip Sadée, *Vissersvrouw met mand*, onbekend, inv.nr. KM 109.861

VAN GOGH MUSEUM

Amsterdamse Museum
Rijksmuseum

Van Gogh Museum
Amsterdam 1017 CA, 1017 CA
Van Gogh Museum
Amsterdam 1017 CA, 1017 CA
Van Gogh Museum
Amsterdam 1017 CA, 1017 CA
Van Gogh Museum
Amsterdam 1017 CA, 1017 CA
Van Gogh Museum
Amsterdam 1017 CA, 1017 CA
Van Gogh Museum
Amsterdam 1017 CA, 1017 CA

expositie VAN GOGH DRAWINGS

1.07.2005 - 31.12.2005

bruikleennemer **Van Gogh Museum**, Amsterdam, 01-07-2005 -- 18-09-2005

bruikleennemer **The Metropolitan Museum of Art**, New York, 12-10-2005 -- 31-12-2005

Vincent van Gogh, *Jongen met sikkel*, 1881, inv.nr. KM 111.847

Vincent van Gogh, *Een oude man die droog hout op het vuur gooit*, 1881, inv.nr. KM 120.849
(alleen Amsterdam)

Vincent van Gogh, *Windmolens bij Dordrecht*, 1881, inv.nr. KM 126.249

Vincent van Gogh, *Een vrouw aan het naaien*, 1881, inv.nr. KM 122.653 (alleen New York)

Vincent van Gogh, *Wenende vrouw, zittend op omgekeerde mand*, 1881 - 1883, inv.nr. KM 123.495

Vincent van Gogh, *Timmerwerf en wasplaats*, 1882, inv.nr. KM 116.039

Vincent van Gogh, *Werkende boer*, 1883 - 1885, inv.nr. KM 122.652

Vincent van Gogh, *Korenveld met zon en wolk*, 1889, inv.nr. KM 125.482

Haarlemmer Museum

Tiel

Tiel

KOP

Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland

104.487
63
13.08.2005
104.487/104.487/55
13.08.2005

expositie VAN GOGH BIS BEUYS

12.08.2005 - 06.11.2005

bruikleenemer **Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn**

Carl Andre, *Weathering piece*, 1970, inv.nr. KM 113.389

Joseph Beuys, *Strassenbahnhaltestelle*, 1976, inv.nr. KM 122.176

Constantin Brancusi, *Tête d'enfant endormi*, 1908, inv.nr. KM 129.780

Leo Gestel, *Liggend naakt*, 1909, inv.nr. KM 101.541

Leo Gestel, *Circuspaarden*, 1928 - 1939, inv.nr. KM 103.848

Alberto Giacometti, *Schrijdende man II*, 1960, inv.nr. KM 117.904

Gilbert & George, *Human Bondage no. 6*, 1974, inv.nr. KM 126.480

Vincent van Gogh, *Weefgetouw met wever*, april - mei 1884, inv.nr. KM 111.301

Vincent van Gogh, *Bosrand*, augustus - september 1883, inv.nr. KM 109.023

Vincent van Gogh, *Visser*, begin augustus 1883, inv.nr. KM 104.318

Vincent van Gogh, *Visservrouw*, begin augustus 1883, inv.nr. KM 108.683

Vincent van Gogh, *Stilleven met strohoed*, eind november - half december 1881, inv.nr. KM 109.323

Vincent van Gogh, *Vogelnesten*, eind september - begin oktober 1885, inv.nr. KM 100.451

Vincent van Gogh, *Vrouw aan tafel*, maart - april 1885, inv.nr. KM 111.052

Vincent van Gogh, *Man aan tafel*, maart - april 1885, inv.nr. KM 105.938

Vincent van Gogh, *Kop van een vrouw*, november 1884 - mei 1885, inv.nr. KM 111.262

KOPF

Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland

Inv.	100.120
Titel	100.120
Datum	10.01.2005
U.	100.120/100.120/100.120
U.	100.120

11.07.2005

Vincent van Gogh, *Populierenlaan bij zonsondergang*, oktober 1884, inv.nr. KM 100.120

Donald Judd, *Untitled*, 1968 - 1969, inv.nr. KM 121.872

Bart van der Leck, *Huzaren*, 1911, inv.nr. KM 106.879

Bart van der Leck, *Bij de Gooise haard*, 1913, inv.nr. KM 102.985

Aristide Maillol, *Les deux lutteuses*, 1901, inv.nr. KM 124.510

Aristide Maillol, *Schrijdende vrouw*, unbekend, inv.nr. KM 119.643

Jean Metzinger, *Equestrienne*, 1924, inv.nr. KM 100.078

Bruce Nauman, *Study for Untitled (Model for trench, shaft and tunnel)*, 1977,
inv.nr. KM 101.770

Bruce Nauman, *Study for Untitled (Model for trench, shaft and tunnel)*, 1977,
inv.nr. KM 102.856

Bruce Nauman, *Triangle Circle Square*, 1981, inv.nr. KM 107.679

Michelangelo Pistoletto, *Venere degli stracci*, 1967 - 1982, inv.nr. KM 113.247

Markus Raetz, *31.III.72*, 1972, inv.nr. KM 103.443

Sophie Täuber-Arp, *Parasols*, 1938, inv.nr. KM 125.790

VAN GOGH MUSEUM

Amsterdamsestraat
1066 CA Amsterdam

Van Gogh Museum
Amsterdam 1066 CA Amsterdam
Van Gogh Museum
Amsterdam 1066 CA Amsterdam
Van Gogh Museum
Amsterdam 1066 CA Amsterdam
Van Gogh Museum
Amsterdam 1066 CA Amsterdam
Van Gogh Museum
Amsterdam 1066 CA Amsterdam
Van Gogh Museum
Amsterdam 1066 CA Amsterdam

expositie PRESENTATIE GEZAMENLIJKE AANKOOP VAN GOGH TEKENING

31.08.2005 - 18.09.2005

bruikleennemer **Van Gogh Museum**, Amsterdam

Vincent van Gogh, *De dochter van Jacob Meyer (naar Bague naar Holbein)*,
juni-juli 1881, inv.nr. KM 128.492

Handtekening: Van Gogh

Tekst

Tekst

expositie PANAMARENKO

30.09.2005 - 29.01.2006

bruikleennemer **Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België**, Brussel

- Panamarenko**, *Propellers for Portable air transport*, 1969, inv.nr. KM 120.418
- Panamarenko**, *Model for Portable air transport I*, 1969, inv.nr. KM 115.907
- Panamarenko**, *Two drawings for Portable air transport*, 1969, inv.nr. KM 102.983
- Panamarenko**, *Study for Manpowered airplane*, 1970, inv.nr. KM 120.845
- Panamarenko**, *Aeroship speedboat*, 1970, inv.nr. KM 102.732
- Panamarenko**, *Versneller nr. 13*, 1970, inv.nr. KM 112.432
- Panamarenko**, *Study for The aeromodeller*, 1972, inv.nr. KM 119.800
- Panamarenko**, *Study for The aeromodeller*, 1972, inv.nr. KM 113.592
- Panamarenko**, *Portable air transport*, 1972, inv.nr. KM 102.679
- Panamarenko**, *Insect flight, wings*, 1973, inv.nr. KM 105.218
- Panamarenko**, *Meganeudon 3*, 1973, inv.nr. KM 105.367
- Panamarenko**, *Four studies for Insect airplane*, 1974, inv.nr. KM 105.216
- Panamarenko**, *Two studies for pedal-driven helicopter*, 1974, inv.nr. KM 101.481
- Panamarenko**, *Polistes*, 1974, inv.nr. KM 105.430
- Panamarenko**, *OOPZ Paradox*, 1975, inv.nr. KM 106.868
- Panamarenko**, *Klik klak, experiment I*, 1976, inv.nr. KM 111.765

mnam/ccj
Centre
Pompidou

KOPIE

KMM OTTERLO DIETRIKUS 3m 2272
BR. 23
8.5.191.105
DO. AKI LKIE
PRE. 23

expositie DADA

04.10.2005 - 09.01.2006

bruikleennemer **Centre Pompidou**, Paris

Theo van Doesburg, *Compositie (ready made)*, 1928, inv.nr. KM 127.933

Theo van Doesburg, *Réconstruction*, circa 1921, inv.nr. KM 128.961

Theo van Doesburg, *Compositie*, circa 1921, inv.nr. KM 129.113

Theo van Doesburg, *Compositie*, circa 1921, inv.nr. KM 119.920

Theo van Doesburg, *Compositie*, circa 1921, inv.nr. KM 116.820

Theo van Doesburg, *Compositie*, circa 1921, inv.nr. KM 112.455

Theo van Doesburg, *Portret van I.K. Bonset*, circa 1921, inv.nr. KM 117.161

Erasmus-Wijlen Museum
De heer E.J. van Straaten
Postbus 1
6720 AA Utrecht

expositie **MEESTERS VAN DE ROMANTIEK**

08.10.2005 - 08.01.2006

bruikleennemer **Kunsthal Rotterdam**, Rotterdam

Johan Barthold Jongkind, *Gezicht op de haven van Rotterdam*, 1856, inv.nr. KM 103.629

MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN
MUSEUMPAARL 10/20
PO BOX 2277 NL-3000 CG ROTTERDAM
TEL +31(0)1044112400 FAX +31(0)104380100
WWW.BOIJMANS.NL

KOPIE

KONINKLIJKE
INSTITUUT
27 JUL 2006
CK/KM/BR
2006

expositie JAN KRIEGE

15.10.2005 - 29.01.2006

bruikleennemer **Museum Boijmans Van Beuningen**, Rotterdam

Jan Kriege, *Bord*, onbekend, inv.nr. KM 110.945

Jan Kriege, *Doos met deksel*, onbekend, inv.nr. KM 101.076

Jan Kriege, *Bak*, onbekend, inv.nr. KM 101.148

BANK 64411217
STW/VAT NL 0018/0382 812

expositie **GAUGUIN-VAN GOGH,** **L'AVVENTURA DEL COLORE NUOVO**

22.10.2005 - 26.03.2006

bruikleenemer Museo di Santa Giulia, Brescia

Vincent van Gogh, *Portret van Joseph-Michel Ginoux*, 1e helft december 1888, inv.nr. KM 103.189

Vincent van Gogh, *La butte Montmartre*, april - mei 1886, inv.nr. KM 109.824

Vincent van Gogh, *Aardappelpoters*, augustus - september 1884, inv.nr. KM 105.684

Vincent van Gogh, *Landweg in de Provence bij nacht*, circa 12 - 15 mei 1890, inv.nr. KM 108.488

Vincent van Gogh, *De zaaier*, circa 17 - 28 juni 1888, inv.nr. KM 106.399

Vincent van Gogh, *Bloemen in blauwe vaas*, circa juni 1887, inv.nr. KM 107.055

Vincent van Gogh, *Stilleven met gipsbeeldje*, eind 1887, inv.nr. KM 105.676

Vincent van Gogh, *Boomstammen in het gras*, eind april 1890, inv.nr. KM 100.189

Vincent van Gogh, *Portret van een jonge vrouw*, eind juni - begin juli 1890, inv.nr. KM 106.498

Vincent van Gogh, *De minnaar (portret van luitenant Milliet)*, eind september - begin oktober 1888, inv.nr. KM 102.392

Vincent van Gogh, *De oude toren van Nuenen*, februari - maart 1884, inv.nr. KM 105.115

Vincent van Gogh, *Portret van Joseph Roulin*, februari - maart 1889, inv.nr. KM 103.101

Vincent van Gogh, *De zaaier (naar Millet)*, januari 1890, inv.nr. KM 110.673

Vincent van Gogh, *Weefgetouw met wever*, juni - juli 1884, inv.nr. KM 105.976

Vincent van Gogh, *Moulin de la Galette*, midden oktober 1886, inv.nr. KM 103.198

Vincent van Gogh, *Kop van een vrouw met witte muts*, november 1884 - mei 1885, inv.nr. KM 100.285

expositie **ARCHISCUPTURE: DIALOGUES BETWEEN
ARCHITECTURE AND SCULPTURE FROM THE 18TH
CENTURY TO THE PRESENT DAY**

27.10.2005 - 05.03.2006

bruikleennemer **Museo Guggenheim Bilbao**, Bilbao

Constant, *Spatiovore*, 1959, inv.nr. KM 121.608

expositie **CORNELIS HOFSTEDE DE GROOT: EIGENZINNIG
KUNSTHISTORICUS EN VERZAMELAAR**

12.11.2005 - 05.02.2006

bruikleennemer **Groninger Museum**, Groningen

Abraham van Calraet, *Stilleven met perziken*, onbekend, inv.nr. KM 101.100

1. NAME 2. DATE 3. TIME 4. LOCATION 5. REMARKS

expositie LANDSCHAPSTEKENINGEN
VAN ABRAHAM BLOEMAERT

03.12.2005 - 12.03.2006

bruikleennemer **Centraal Museum**, Utrecht

Abraham Bloemaert, *Boerderij*, onbekend, inv.nr. KM 104.714 RECTO

Abraham Bloemaert, *Vervallen boerderij*, onbekend, inv.nr. KM 106.431

Gemeentemuseum Den Haag

Stadhouderslaan 41

2447 HJ Den Haag

telefoon: +31 (0)70 238 11 11

telefax: +31 (0)70 238 11 22

e-mail: gmm@gemeentemuseum.nl

expositie JESSURUN DE MESQUITA

10.12.2005 - 19.03.2006

bruikleennemer **Gemeentemuseum**, Den Haag

Samuel Jessurun de Mesquita, *Grasparkiet*, 1911, inv.nr. KM 111.263

Samuel Jessurun de Mesquita, *Expressiefiguur van een idioot*, 1913 - 1920, inv.nr. KM 107.803

Samuel Jessurun de Mesquita, *Uil*, circa 1909, inv.nr. KM 102.518

Samuel Jessurun de Mesquita, *Expressiekop van een martyr*, onbekend, inv.nr. KM 105.660

Samuel Jessurun de Mesquita, *Fantaisie*, onbekend, inv.nr. KM 102.991

Samuel Jessurun de Mesquita, *Caricatuur van 3 rechters*, onbekend, inv.nr. KM 104.256

SINGER LAREN

KOPIE

expositie **COLLECTIE VAN DR. J.F.S. ESSER**

13.12.2005 - 29.04.2006

bruikleennemer **Singer Museum**, Laren

Leo Gestel, *Heidezoom*, 1908, inv.nr. KM 105.738

Leo Gestel, *Bloemen*, 1913, inv.nr. KM 110.890

Leo Gestel, *Stamroos*, circa 1905, inv.nr. KM 105.639

Jan Sluijters, *Twee dames met kind op een bank*, onbekend, inv.nr. KM 109.730

SCHIRN KUNSTHALLE FRANKFURT

VERP. STERIL
EXP. 10
ST. 28
24. FEB. 2006
MILK/CE
13
DATUM
STICH
NOTA

SCHIRN KUNSTHALLE FRANKFURT KÖNIGSTRASSE 100/101 FRANKFURT AM MAIN TEL. +49 69 4036 4036 FAX +49 69 4036 4037
WWW.SCHIRN.DE WELCOMESCHIRN.DE

expositie JAMES ENSOR

17.12.2005 - 19.03.2006

bruikleennemer **Schirn Kunsthalle Frankfurt**, Frankfurt am Main

James Ensor, *Het gevecht*, circa 1925, inv.nr. KM 106.787

expositie **PICASSO TO PLENSA:**
A CENTURY OF ART FROM SPAIN

18.12.2005 - 16.04.2006

bruikleennemer **The Albuquerque Museum**, Albuquerque

KOPIE

Juan Gris, *Nature morte*, 1916, inv.nr. KM 106.068

Juan Gris, *Kubistisch stilleven naar een glas en een fles*, circa 1916, inv.nr. KM 103.512

SAMENSTELLING PERSONEEL

De samenstelling van het personeel is als volgt:

Werknemers onbep. tijd fulltime	45
Werknemers onbep. tijd parttime	50
Werknemers bepaalde tijd	29
WSW verband	17
Stagiairs	15
Het aantal fte's is	67

FORMATIEOVERZICHT

DIRECTEUR Dr. E.J. van Straaten

ZAKELIJK ADJUNCT-DIRECTEUR M.J. Vonhof

OFFICE MANAGER Mw. J. Heijting

Afdeling Collectie en Presentatie

HOOFD COLLECTIE EN PRESENTATIE Drs. P.J. de Jonge/

Mw. drs. E.P.T.M. Kreijn

Sector Publiek en Presentaties

MARKETING COÖRDINATOR Mw. drs. L.E.M. van Valkenhoef

MEDEWERKSTER PERS & PUBLICITEIT Mw. drs. W. Vermeulen

ASSISTENT PERS & PUBLICITEIT Mw. S.Y.M. Gentenaar

EDUCATOR Drs. H.H. Tibosch

WEBMASTER M. Stomphorst

Sector Wetenschappelijk Onderzoek

ONDERZOEKSCONSERVATOR Drs. J. van der Wolk
CONSERVATOR ONDERZOEK Mw. drs. C. van Kooten
WETENSCHAPPELIJK MEDEWERKER B.S.P. Mühren

Sector Restauratie

RESTAURATOR SCHILDERIJEN Mw. L.M. Rutgers van der Loeff
DEPOTBEHEERDERS R.H. Hendriks, D.J. Stomphorst
MEDEWERKERS BEHOUD EN BEHEER H.L. van Aller,
M.R.M. van der Sande
RESTAURATOR BEELDEN Mw. drs. S. Stigter
COÖRDINATOR/RESTAURATOR BRUIKLENEN Mw. drs. A.L.S. Elbers

Sector Registratie (TMS)

COLLECTIE COÖRDINATOR A.J. Straatman
MEDEWERKER TMS: Drs. F.M. Elbertsen

Sector Secretariaat

PROJECTCOÖRDINATOR Mw. E.B. van Maanen
SECRETARESS AFDELING COLLECTIE EN PRESENTATIE
Mw. L.M.J. Ruchtie, Mw. M. Wijnbergen
TELEFONISTE Mw. M.D. Geytenbeek, Mw. A.J. Centen-Nieuwenkamp,
Mw. P. Rovers

Sector Technische Dienst

HOOFT TECHNISCHE DIENST S.J. van Beek
MEDEWERKERS TECHNISCHE DIENST R. Karman, K. Morren

Projectmedewerkers

PROJECTMEDEWERKSTER/GAST-TENTOONSTELLINGSCONSERVATOR

Mw. drs. N.S.J.F. Zonnenberg

PROJECTMEDEWERKER TEKENINGENCATALOGUS

Drs. T. Meedendorp

PROJECTMEDEWERKSTER HISTORISCH ARCHIEF

Mw. drs. K.A.M. Coopmann

PROJECTMEDEWERKSTER BEELDENTUIN Mw. drs. E.M. Bloemheuvel

PROJECTMEDEWERKSTERS ATLANTA Mw. drs. E.E. van Duijn,

Mw. D. Ormond

PROJECTMEDEWERKER BIBLIOTHEEK-INVENTARISATIE

A. Zimmerman

PROJECTMEDEWERKSTER RESTAURATIE SCHILDERIJEN

Mw. M.B. Romen-Naegel Willems

AFDELING BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsbureau

HOOFD FINANCIËLE ZAKEN M.B. van Wijk

MEDEWERKSTER FINANCIËLE ZAKEN Mw. W.J. Fluit-Lam

MEDEWERKER FINANCIËLE ZAKEN/BOEKHOUDER W. Wien

FINANCIEEL PLANNER E. Colenbrander

HOOFD PERSONEELSZAKEN E. van Stralen

MEDEWERKER/PLV HOOFD PERSONEELSZAKEN A.H.G. Beumer

MEDEWERKSTER BEDRIJFSBUREAU Mw. P.E. Pluygers-Vacquier Droop

MEDEWERKER ALGEMEEN R. Sack

PREVENTIEMEDEWERKER/ARBO-COÖRDINATOR R. de Groot

Commerciële afdeling

HOOFD Mw. M.D. Nab-van Wakeren

MEDEWERKERS COMMERCIËLE AFDELING R.A. van As,
Mw. R. Blok-Winnen, Mw. J. van den Brink-van Wakeren,
Mw. R. van Loenen-Speelman, Mw. N. Masselink,
Mw. E. Nieuwenhuysen, Mw. M.E. Vooren-van Barneveld

Dagbewaking

HOOFD VAN DE DAGBEWAKING E.J. van Loenen

ADJUNCT-HOOFDEN DAGBEWAKING R. van Alfen, W.G. van Loenen

MEDEWERKERS DAGBEWAKING W. Blotenburg, W.J. van Brakel,
J.J.A. van Brakel, Mw. L. Eikelenstam-Schimmel, D.K. Gangadin,
G.J.D. Gorter, A. Groters, C.A. den Haan, Mw. G. Hasselaar,
H.A. Heerema, M. Houtsager, W. Ibink, Mw. M. Keus, H. Kooij,
J.A.J. Manuputty, C.H. Mekel, E. Mohsinn, Mw. R. Rap-Muller,
A.B. Ruijterkamp, A.H. Ruijterkamp, A. van Santen,
Mw. J.A. Schoeman-Schut, A. Schunck, A.A. Spee, P. Strand
MEDEWERKERS DAGBEWAKING WEEKEND/OPROEP/VAKANTIEKRACHTEN
Mw. A.A.A. Bijsterbosch-Dul, E.E. van Beek, R. Borgers,
R.M. Broekhuizen, A.J. Bijsterbosch, M. Burgers,
G. van den Brandhof, Mw. J.R. Jacobsen-van Donselaar, A.J. Groters,
G.W. Jansen, Mw. J. Hut, Ö. Karagülle, H. van der Lugt,
E. Proffitius, Mw. M. Salm-Wesselius, M. Stomphorst,
M.H.A. Tjokrowidjojo, Mw. I.C. Versteegt, J.C.L. Welker,
G. van Wikselaar, Mw. I.M.H. Windmuller

MEDEWERKER TECHNISCHE DIENST J.E. Peters

Centrale Meldkamer

HOOFD VAN DE CENTRALE MELDKAMER M. van Beek

MEDEWERKERS CENTRALE MELDKAMER M.M. van Alfen,

W. Anneveld, C.C. van Beek, H. van den Berg, W.H.J. van Breukelen,

S. Heiwegen, J. Janssen, G. Koudijs, A. van Loenen, P.A. Nijhuis

(cmk/dagbewaking), T.A. van Santen, D. van Stralen, E. Seijnaeve

Huishoudelijke Dienst

HOOFD VAN DE HUISHOUDELIJKE DIENST

Mw. H.J.D. Blotenburg-Hol

MEDEWERKSTERS HUISHOUDELIJKE DIENST Mw. W. van Alfen-

van der Meijde, Mw. A.G. van den Brink, Mw. P. Essen-

Brunekreef, Mw. G. Dodeweerd-van den Brink, Mw. U.J. Gonesh,

Mw. A.C.K. Hasselaar, Mw. S. Hengeveld-van den Broeke,

Mw. G.J. Amsterdam-Lok, Mw. A.M.J. Luiten-Klarenbeek,

Mw. H.L. Schut-van der Velde, Mw. D.G. Vrieze, Mw. H.H.J. Vrieze

Tuindienst

HOOFD VAN DE TUINDIENST E. Morren

MEDEWERKERS TUINDIENST P.J.A. van den Brink, B.A. Bosch,

M.G.C. Reinders, A. van Wikselaar

Technische Dienst Installaties en Gebouwen

HOOFD TECHNISCHE DIENST INSTALLATIES EN GEBOUWEN

J. van Mal

J. Stegeman (systeembeheerder), B. van Vliet

Stagiairs

Mw. R. Noordzij, Stagiaire Sector Registratie/TMS van 08-11-2004 tot 29-01-2005.

Mw. R. van Ijken, Stagiaire Sector Registratie/TMS van 08-11-2004 tot 29-01-2005.

Dhr. S.P. Bruggeling, Stagiair Tuindienst van 29-11-2004 tot 01-04-2005.

Mw. J.F. Beltman, Stagiaire Sector Publiek en Presentatie/Educatie van 01-01-2005 tot 01-04-2005.

Mw. G.T. de Graaf, Stagiaire Sector Collectie & Presentatie/Educatie van 11-01-2005 tot 01-04-2005.

Mw. J.H. Verhave, Stagiaire Sector Restauratie/Schilderijen van 01-03-2005 tot 01-09-2005.

Mw. E. Stam, Stagiaire Sector Restauratie/Sculptuur van 11-04-2005 tot 23-04-2005.

Mw. K. Marees, Stagiaire Sector Restauratie/Sculptuur van 11-04-2005 tot 23-04-2005.

Mw. J.M. van den Berg, Stagiaire Sector Restauratie/Sculptuur van 11-04-2005 tot 23-04-2005.

Mw. T.S. Venema, Stagiaire Sector Restauratie/Sculptuur van 11-04-2005 tot 23-04-2005.

Dhr. M.J.P. Mol, Stagiair Sector Restauratie/Sculptuur van 11-04-2005 tot 23-04-2005 en van 23-05-2005 tot 30-06-2005.

Mw. M.S. Kensche, Stagiaire Sector Restauratie/Sculptuur van 06-06-2005 tot 01-10-2005.

Mw. M. Derksen, Stagiaire Sector Collectie & Presentatie/
Educatie van 06-09-2005 tot 01-01-2006.

Dhr. M. van Beek , Stagiair Dagbewaking van 10-07-2005
tot 01-04-2006.

Dhr. W.T. Meurs, Stagiair Dagbewaking van 02-08-2005 tot 01-07-2006.

Dhr. M. van Wikselaar, Stagiair Tuindienst van 09-09-2005
tot 24-12-2005.

ONDERNEMINGSRAAD

Dhr. B. van Vliet (voorzitter)

Dhr. E.J. Colenbrander (secretaris)

Mw. E.B. van Maanen

Dhr. E. Morren

Mw. E. Nieuwenhuysen

Er vindt zes maal een overlegvergadering plaats tussen de ondernemingsraad en de directeur. Er zijn maandelijks OR vergaderingen en op 25 september vindt een ontmoeting plaats met de Raad van Toezicht. Mevrouw Jeltje van Nieuwenhoven is sinds december 2005 de nieuwe vertrouwenspersoon van de OR in de Raad van toezicht.

RAAD VAN TOEZICHT

Per 1 juli zijn de volgende personen uitgetreden
uit de Raad van Toezicht:

Mevr. E.B. Arendsen de Wolff-Everwijn

De heer P. Struycken

De heer W. Meijer

Per 1 juli 2005 zijn toegetreden tot de Raad van Toezicht:

De heer A.L. Stal

De heer P. Mackay

Mevrouw F.M.J. Houben

Zittende leden zijn:

De heer Mr. S.E. Eisma

Mevr. J. van Nieuwenhoven

Z.K.H. de Prins van Oranje

De directie en de Raad van Toezicht vergaderen 4 keer gezamenlijk.

DEELNAME BESTUREN EN COMMISSIES

DIRECTEUR **Dr. Evert J. van Straaten**

Stichting Behoud Moderne Kunst, voorzitter bestuur

Stichting Harten Fonds, voorzitter bestuur

Stichting Hannema-De Stuers Fundatie, lid Raad van Toezicht

Jeekel Stichting, lid bestuur

Stichting Rietveld-Schröder Huis, lid bestuur
 Stichting het Nationale Park De Hoge Veluwe, lid raad van advies
 Vereniging van Rijksgesubsidieerde Musea, lid dagelijks bestuur
 Vereniging Rembrandt, lid raad van advies
 Adviescommissie Restitutie Cultuurgooederen en Tweede Wereld-
 oorlog, lid
 Commissie van Beheer van het Jachthuis Sint Hubertus, voorzitter
 Comité scientifique pour la restauration de l'Aubette à
 Strasbourg, lid

ZAKELIJK ADJUNCT-DIRECTEUR **M.J. Vonhof**

Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem-Nijmegen,
 lid raad van advies

HOOFD FINANCIËLE ZAKEN **M.B. van Wijk**

Museum Kasteel Wijchen, penningmeester
 Stichting Wilhemina-ring te Apeldoorn, penningmeester

CONSERVATOR ONDERZOEK **mw. Drs. C. van Kooten**

Begeleidingscommissie Jachthuis St. Hubertus, lid
 Adviescommissie Beeldende Kunst Ede, lid

WETENSCHAPPELIJK MEDEWERKER **B.S.P. Mühren**

Specteam Hotdocs, lid

RESTAURATOR BEELDEN **mw. Drs. S. Stigter**

Projectgroep Nationaal Kunstnoodplan, lid
 Stuurgroep SBMK (Stichting Behoud Moderne Kunst), lid

SRAL Opleidingen, lid inhoudelijke werkgroep
Fing-Art-Print, lid klankbord groep
Commissie Toelating Restauratoren Nederland, lid

RESTAURATOR SCHILDERIJEN **mw. L.M. Struick van der Loeff**

Stuurgroep SRAL. Opleiding tot Restaurator Schilderijen en
Beschilderde Objecten aan de Stichting Restauratie Atelier
Limburg, lid

PUBLICATIES

DIRECTEUR **Dr. Evert J. van Straaten**

- *'Relief mit gelbem Viereck 2'*, een artikel over het werk van Schwitters voor het bulletin van de Vereniging Rembrandt, zomer 2005
- een artikel over het museum en zijn relatie met buiten voor de Crossart catalogus Van Gogh tot Beuys, verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling, augustus 2005
- een artikel over Helene Kröller-Müller, het museum en De Hoge Veluwe voor een project over Nederlandse Lieux de memoire, Universiteit van Leiden (gepubliceerd in 2006)

RESTAURATOR BEELDEN **mw. Drs. S. Stigter**

- *'Het VAR symposium Lijmen & Geheimen'*, kM 53, voorjaar 2005
- *'Wat is patina? Over natuurlijk en kunstmatig patina, authenticiteit en intentie'*, kM 55, herfst 2005
- *'Vintage prints: De link tussen patina en authenticiteit'*, kM 55, herfst 2005

- *'To replace or not to replace? Photographic material in site-specific conceptual art'*, Preprints of the 14th ICOM-CC Triennial Meeting 2005 Den Haag

EDUCATOR **Drs. H. Tibosch**

- *Kind en Kunst V* - 'Tentoonstellen is educatie - een essayistische verkenning van de publieksfunctie van het museum

- *Filosoferen met beelden* H. Tibosch en M. van Rossum

Crossart

VAN GOGH BIS BEUYTS

Uitgave Crossart i.s.m. Kunst - und Ausstellungshalle der Bundesrepublik, Bonn, Duitsland

ISBN 3-7757-1605-x

Van Gogh in Context

Collection from the Van Gogh Museum Amsterdam and the Kröller-Müller Museum, Otterlo

Uitgave: NHK, NHK Promotions, The Chunichi Shimbun, Japan

Remix Kijk Uit Attention

Uitgave Kröller-Müller Museum, Otterlo

Gauguin Van Gogh. L'avventura del colore nuovo

Uitgave : Linea d'ombra Libri, Conegliano, Italië

ISBN 88-87582-88-2

LEZINGEN

RESTAURATOR BEELDEN **mw. Drs. S. Stigter**

- *'Atelier van Lieshout's Mobile Home for Kröller-Müller: Homespun ideals cracking up'*, 5th Symposium on conservation of synthetic materials - Theory and Practice - Perspectives on polyester, polyurethane and polyethylene, AXA Art Conservation Project, Vitra Design Museum, Weil am Rhein, 29-30 Juni 2005 (pp. 28-35 in ongepubliceerde postprints)
- *'To replace or not to replace? Photographic material in site-specific conceptual art'*, 14th ICOM-CC Triennial Meeting 2005 Den Haag, 11-16 September 2005

BALANS PER 31 DECEMBER 2005

Activa

31 december 2005

(euro)

Vaste activa

Materiele vaste activa	1.360.357

Vlottende activa

Voorraden	403.181

Vorderingen	1.436.093

Liquide middelen	2.717.311

Som der vlottende activa

4.556.585

5.916.942

Passiva

31 december 2005

(euro)

Eigen vermogen

Algemene reserve		1.118.217
Bestemmingsreserve Educatie	39.790	
Bestemmingsfonds O.C.& W.	677.274	
		717.064
Bestemmingsreserve Bedrijfsinstallaties		710.938

Fonds kunstaankopen

847.576

Voorzieningen

Voorziening pre-pensioen	1.121.673	
Pensioenverplichtingen	20.271	
Voorziening jubileumgratificatie	80.729	
		1.222.673

Langlopende schulden

235.175

Kortlopende schulden

Crediteuren	362.955	
Belastingen en premies sociale		
Verzekeringen	141.909	
Overige schulden	560.435	
		1.065.299
		5.916.942

EXPLOITATIEREKENING OVER 2005

(euro)

Baten

Directe opbrengsten	4.288.664
Indirecte opbrengsten	376.454
	4.665.118

Subsidie O.C& W.

onderdeel huren	1.965.097
onderdeel exploitatie	3.690.554
	5.655.651

Overige subsidies/bijdragen

1.141.926

Som der baten

11.462.695

Lasten

Salarislasten	3.853.919
Afschrijvingen	239.218
Huur	1.847.903
Aankopen	1.882.352
Overige lasten	2.888.220

Som der lasten

10.711.612

Saldo uit gewone bedrijfsvoering	751.083
Saldo rentebaten -/- lasten	44.388
Mutatie aankoopfonds	586.721

Exploitatieresultaat

1.382.192

---

toelichting

behorende tot de jaarrekening 2005

ALGEMEEN Stichting Kröller-Müller Museum is op 14 maart 1928 opgericht.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemene grondslagen De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat zijn gebaseerd op aanschaffingskosten danwel vervaardigingskosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa De kunstvoorwerpen en de reproductierechten zijn voor een pro-memorie waarde opgenomen. De kunstvoorwerpen bestaan uit kunstvoorwerpen in eigendom van de Stichting verkregen door de fusie met de Kröller-Müller Stichting, kunstvoorwerpen die na de verzelfstandiging van 1 juli 1994 zijn aangeschaft met behulp van bijdragen van derden, niet zijnde bijdragen van het ministerie van OC&W (51% regeling).

Onder de materiële vaste activa zijn begrepen alle vaste activa die zijn bestemd om de uitoefening van de werkzaamheden van de Stichting duurzaam te dienen. Deze omvatten:

- materieel inclusief vervoermiddelen;
- overige inventarissen en bedrijfsmiddelen.

Waardering vindt plaats op aanschaffingswaarde verminderd met afschrijvingen en eventuele duurzame waardeverminderingen. Afschrijving vindt plaats in jaarlijks gelijke termijnen. In het jaar van aanschaf wordt pro rata afgeschreven. Inbreng van de materiële vaste activa per 1 juli 1994 heeft plaatsgevonden tegen de herziene actuele waarde, gebaseerd op een taxatierapport. Afschrijving op de ingebrachte materiële vaste activa per 1 juli 1994 is gebaseerd op de door de taxateur aangegeven resterende levensduur van 5,1 jaar.

VOORRADEN De voorraden worden opgenomen tegen kostprijs, onder aftrek van een voorziening voor incurantheid.

VORDERINGEN De vorderingen zijn gewaardeerd op nominale waarde, voor zover nodig onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

EIGEN VERMOGEN Samenstelling en weergave is conform Handboek Verantwoording Cultuursubsidies

OVERIGE ACTIVA EN PASSIVA De overige activa en passiva zijn gewaardeerd op nominale waarde.

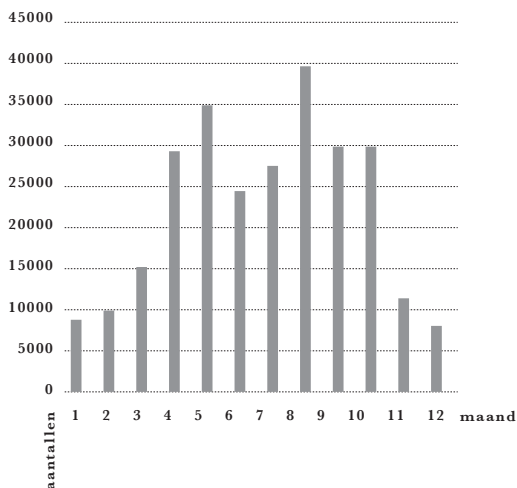
GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING

VAN HET RESULTAAT De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Het Kröller-Müller Museum 2005 in cijfers

AANTALLEN BEZOEKERS

- 262.210 bezoekers
- 28 % internationaal bezoek
(voornamelijk uit de VS, Japan, Duitsland en Frankrijk)
- 72% nationaal bezoek
(waarvan 42% uit de Randstad en 30 % uit de regio)
- 50% herhaalbezoek
- 29.215 scholieren en studenten

BEZOEKERSPROFIEL

- 70% van de bezoekers heeft een academische graad (HBO/WO)
- 46% van de bezoekers is tussen de 27 en 49 jaar
- 28% van de bezoekers is tussen de 50 en 64 jaar
- de belangrijkste reden om het museum te bezoeken is de vaste collectie en de beeldentuin

IMAGO VAN HET MUSEUM

- men waardeert het museum als geheel met een 8
- men waardeert de collectie van het museum met een 8
- de naamsbekendheid van het museum is 80%

Ten opzichte van 2004 waarin het museum 282.427 bezoekers mocht ontvangen, is het bezoekersaantal in 2005 afgenomen met iets meer dan 20.000. Dit is een relatief goed resultaat wanneer men in aanmerking neemt dat door renovatie de Van de Velde vleugel, waar de vaste collectie normaliter wordt tentoongesteld, het hele jaar was gesloten. In de opbouw en samenstelling van het bezoek zijn geen grote veranderingen waar te nemen ten opzichte van 2004.

BEZOEKERSAANTALLEN

De bezoekersaantallen van het museum en het Nationale Park
De Hoge Veluwe van 1997 tot en met 2005 waren als volgt:

jaar	museum	park
1997	427.459	602.000
1998	350.000	600.931
1999	342.000	600.000
2000	324.000	596.600
2001	274.000	465.000
2002	311.000	578.350
2003	419.378	682.613
2004	294.000	547.000
2005	262.210	525.000

COLOFON

© 2006 Stichting Kröller-Müller Museum, Otterlo

© 2006 c/o Beeldrecht Amsterdam

Van de werken van beeldende kunstenaars aangesloten
bij een CISAC-organisatie, zijn de publicatierechten
geregeld met Beeldrecht te Amsterdam

Redactie	Wanda Vermeulen; Sylvia Gentenaar
Vormgeving	Studio Anthon Beeke, Amsterdam
Druk	Flevodruk, Harderwijk
Vertaling	Gerard Forde
Fotografie	Alifil; Atelier Van Lieshout; BankGiro Loterij; J.P. Getty Museum, Los Angeles; Walter Herfst, Rotterdam; Rik Klein Gotink, Harderwijk; Kröller-Müller Museum; Cary Markerink, Amsterdam

Kröller-Müller Museum

Houtkampweg 6 6731 AW Otterlo

Postbus 1 6730 AA Otterlo

t 0318-591241 f 0318-591515

info@kmm.nl www.kmm.nl

Partners van het Kröller-Müller Museum

BankGiroLoterij

DAIMLERCHRYSLER

